Prèkè

Het heeft er veel van weg dat Sneeuwwitje de eerste diepvriesbaby is geweest

Amigoe

VANDAAG
- Vredesstreven Betancur succesvol p.1
- Historicus Castillo:ongezonde democratie wordt dictatuur p.3
- MEP-delegatie naar St.Maarten p.5
- Eind aan nederlagen Pirates p.7
- Waterpeil weer op peil p.11

OSCAR CASTILLO
...gecombineerd...

101STE JAARGANG — NO.: 195

VRIJDAG 24 AUGUSTUS 1984

Nieuws in vogelvlucht

GENEVE — Honderden Somalische herders van de Degodiyastam zijn dit jaar in Kenya door soldaten en politie vermoord, zo staat in een rapport dat bij de VN-mensenrechtencommissie in Geneve is ingediend. Er zijn 855 Somaliers overleden na te zijn gefolterd; zij werden ook aan hun lot in de woesti n achtergelaten. Dit gebeurde tijdens de deportatie van 4000 herders met hun vee. Volgens Kenya had men de herders proberen te overtuigen hun wapens af te geven welke zij gebruikten tegen een andere stam.

*****

N'DJAMENA — In zuid Tsjaad zijn 2 weken geleden 567 mensen omgekomen door honger. Er worden stappen genomen om voedsel naar het gebied te sturen.

*****

PRETORIA — Zuid Afrika zet de voorgenomen politieke veranderingen door ondanks het verzet van uiterst rechts en van de kleurlingen en zwarten. Er werd slechts door 20 % van de stemgerechtigde kleurlingen gestemd. Het percentage zelf was bijna 30, maar van alle stemgerechtigden had geen 60 % zich laten registreren. Ook gisteren werden weer tegenstanders van de nieuwe grondwet opgepakt welke de zwarten die 73 % van de bevolking uitmaken uitsluit.

*****

BEIROET — De Libanese stafchef, de Druzische generaal Hakim, is donderdag bij een helicopterongeluk omgekomen met 7 andere inzittenden, onder wie een brigadecommandant. De heli stortte neer bij Ehden in het noorden, welk gebied onder Syrische controle staat. De heli vloog in dichte mist tegen een berg. De generaal had oud-president Franjieh bezocht. Men vreest voor het wankele bestand in Beiroet.

*****

TEHERAN — Iran heeft zijn olieproductie gehalveerd tot 1,2 miljoen vaten per dag; het mag er 2,4 miljoen aanmaken. Dit is gebeurd om te voorkomen dat de prijs omlaag gaat en om de eenheid binnen de Opec te bewaren. Bij de ontploffing gisteren op het stationsplein van Teheran kwamen 18 mensen om en raakten er 300 gewond.

*****

CAIRO — Egypte hoopt op normale relaties met de SU. Sinds kort hebben beide landen de diplomatieke relaties genormaliseerd.

*****

ERICE — Een internationaal symposium op Sicilie heeft besloten tot een gemeenschappelijk onderzoek naar de gevolgen van een atoomoorlog door wetenschappers uit Oost en West. Voor het eerst was China ook present naast delegaties uit VS, SU en Europa.

*****

MONROVIA — De universiteit van Liberia is door sterke man Doe gesloten en het curatorium ervan werd ontslagen. Dit na de studentenonlusten. Er raakten woensdag 25 studenten gewond bij rellen met het leger.

*****

BAHREIN — Een Cyprische olietanker bevindt zich in nood in de Perzische Golf na getroffen te zijn door een raket. Irak had eerder gemeld dat het een schip had getroffen.

*****

BEIROET — De Britse ambassade in Beiroet is bij een raket- aanval getroffen. Er waren geen slachtoffers. Er was tevoren niet gewaarschuwd.

*****

NEW DELHI — Gouverneur Lal van de Indiase deelstaat Andra Pradesh gaat aftreden om het ambt niet te devalueren. Hij baarde opzien door premier Rao de laan uit te sturen, op bevel van het centrale bewind.

*****

DALLAS — Vice-president Bush heeft op de Republikeinse conventie uitgehaald naar de Democraten, het anti-semitisme veroordeeld en Reagan de hemel in geprezen. Deze leidt Amerika naar nog eens 4 jaar van welvaart en vrede. Reagan heeft zijn toespraak tot de conventie bijna geheel gewijd aan het aanvallen van de Democraten. Voor zichzelf had hij goede woorden over. Een groep gematigde Republikeinen wil in 88 een eigen conventie houden om de partij na Reagan weer in het politieke centrum te brengen. Democratisch kandidaat Mondale noemde de Republikeinse conventie negatief.

*****

VUGHT — In twee has zaken in Nederland worden nog meer aanhoudingen verwacht. Bij elkaar vond men op 2 plaatsen voor 10 miljoen dollar aan hasj.

*****

NEW YORK — Portorikaanse nationalisten hebben voor de Dekolonisatiecie betoogd dat de VS het eiland geen onafhankelijkheid willen geven omdat het een VS-militaire bastion is voor de controle van Midden Amerika. Ruim 30 organisaties van Pto Rico wilden getuigen voor de commissie over de VS-houding, omschreven als volkerenmoord en uitbuiting.

*****

VREDESTREVEN VAN PRESIDENT BETANCUR MET SUCCES BEKROOND

Oproep aan andere guerrillagroepjes zelfde te doen

EPL en M-19 leggen wapens neer

BOGOTA — Onder het zingen van de Internationale is gisteren het tweede wapenstilstandsverdrag tussen de Colombiaanse regering en een guerrillagroep ondertekend en wel met het pro-Chinese Volksbevrijdingsfront EPL. De wapen- stilstand wordt 30 augustus van kracht. Vandaag wordt een soortgelijke overeenkomst getekend met de nationalistische guerrillabeweging M-19. Hiermee valt negentig procent van de georganiseerde guerrilla onder een wapenstilstandsakkoord met de regering van president Belisario Betancur, nadat eerder de pro-Russische FARC al tot een akkoord was gekomen. Van guerrilla-zijde is de nog bestaande kleine guerrillagroepen gevraagd dit voorbeeld te volgen. De leider van de regerings- delegatie bij de onderhandelingen, oud-minister Agudelo Rios gaf de verzekering dat de vrede tot stand was gekomen in goede trouw en in oprechtheid en bovenal met de vaste overtuiging dat het bestand duurzaam moet zijn. Het geweld heeft in Colombia in de afgelopen twintig jaar zo'n zeventigduizend mensenlevens gekost. De wapenstilstand moet nu een periode zonder guerrillageweld inluiden.

In het museum van Antioquia werd het verdrag tussen de regering en EPL een feit. Voor het EPL tekende de hele krijgsstaf, met aan het hoofd commandant Ernesto Rojas en de politieke commissaris Francisco Caraballo. De EPL-delegatie onder wie drie dames, was bewapend met lichte mitrailleurs. Tijdens het ondertekenen van het document zongen de guerrillastri ders uit volle borst de Internationale.

Het woord werd ook gevoerd door de leider van de Communistische partij, de Marxistisch-Leninistische tak, waarvan het EPL de gewapende arm was. Van die zijde legde men er de nadruk op dat het verdrag nog geen vrede betekent. Namens het EPL verzekerde de officiele woordvoerder Oscar William Calvo, dat deze guerrillabeweging voor de vrede is. De veranderingen welke nu tot stand gebracht moeten worden moeten uiteindelijk een duurzame vrede verzekeren. Het militaire apparaat van het EPL wordt ook niet ontbonden, maar zolang het leger en de regering zich aan het pact houden zullen wij niet naar de wapens grijpen. Wij zijn een serieuze en verantwoordelijke organisatie, zo verzekerde hij. EPL- commandant Rojas wendde zich via de radio en de tv welke de plechtigheid direct uitzonden, tot het hele Colombiaanse volk met de oproep om zich nauw aaneen te sluiten. Het probleem van de vrede is niet een zaak van alleen maar de regering en de guerrillastrijders, het is een probleem dat iedereen aangaat en waarbij iedereen betrokken is. Hij hoopte dat de nieuw ingeslagen weg vruchtbaar zal zijn en inderdaad een duurzame vrede tot stand zal brengen.

De tekst van het verdrag is nagenoeg gelijk aan de overeenkomst welke eerder tussen de regering en de grootste guerrillabeweging FARC werd ondertekend en hetzelfde geldt voor de overeenkomst welke vandaag met M-19 wordt gesloten tijdens een plechtigheid in Corinto. In het akkoord ligt verankerd dat er een nationale dialoog moet komen om de noodzakelijke politieke, economische en sociale hervormingen te bespreken en vast te leggen. De guerrillagroepen van hun kant veroordelen het geweld. De regering van president Betancur belooft op zi n beurt dat alles in het werk wordt gesteld om voor een normale situatie voor de burgerij zorg te dragen. Dit houdt onder meer in een spoedige opheffing van de staat van beleg, welke sinds de moordaanslag op Justitie-minister Rodrigo Lara Bonilla eind april van kracht is.

Het bereiken van deze akkoorden wordt algemeen gezien als een belangrijke overwinning voor president Betancur, die ondanks tegenstand van legerzijde op de weg van de vrede doorging, ook toen zijn broer door een der guerrillabewegingen werd ontvoerd. Hij riskeerde met dit optreden problemen in de regering. Een grote zuivering aan de legertop was er een der gevolgen van. Betancur wilde echter hetgeen hij in het buitenland preekte -door dialoog bloedige conflicten op vreedzame wijze oplossen- ook in eigen land realiseren. Betancur heeft meer dan eens zich ingezet voor het gesprek tussen de overheid en de guerrilla in Midden Amerika. Voorlopig heeft hij zijn doel in Colombia bereikt.

WASHINGTON — Ach, met Amerikaanse presidents- verkiezingen voor de boeg, wordt er van alles gedaan om de aandacht te vestigen op de diverse kandidaten. Of dat nu voor het presidentschap zelf is of voor het vice-presidentschap. Ondermeer wordt de Democratische kandidate voor het vice- presidentschap, Geraldine Ferraro, afgeschilderd als de Koningin van de Diamanten, als tijgerdompteuse. Deze vrouwen- kaart maakt deel uit van de Politicards gemaakt door de gelijknamige firma in Washington. Wat de prijs ervan is, is niet bekend.

Ñapa

Deze week
- Luis Daal zoekt schoonheid in slijk
- Meer dan moderne hagiografie
- Amigoe di mucha
- De Palm: chapi is een hak
- Mensenrechten uit Suriname
- Huiswerk tips

Met lege handen

ZONDER (DE DOOR hem gewenste) politieke zaken te hebben kunnen doen is minister Jan de Koning van Antilliaanse Zaken naar Den Haag teruggekeerd. Het ANP bekent kleur door te stellen dat de bewindsman "onverrichterzake" is vertrokken. Dat impliceert enerzijds dat daar de verwachting gekoesterd was dat politiek gezien alles in kannen en kruiken zou zijn. Dat mag dan de wens van politiek en journalistiek Nederland zijn, maar hoeft daarmee nog niet in het belang en het welzijn van de Antillianen samenleving te zijn. Anderzijds duidt het erop dat het bestedings- overleg, bedoeld ter versoepeling van en voor een grotere doelmatigheid van de ontwikkelings- samenwerking, tegelijkertijd voor hén van nul en generlei waarde is. Een kwalijke kijk op zaken die voor de Antillen van levensbelang zijn!

MINISTER DE KONING heeft nu zelf kunnen merken dat hetgeen op de RTC van verleden jaar is afgesproken vol haken en ogen zit; vooral voor de Antillen van Vijf die overblijven na een afscheiding van Aruba kunnen er consequenties uit voort rollen die desastreus blijken te zijn als zij worden doorgevoerd. Het zou bij een verantwoord Haagse politiek passen als daarmee meer rekening wordt gehouden en de formaliteit de formaliteit gelaten wordt voor wat betreft naleving van inderhaast en ondoordacht genomen besluiten op die RTC. Nederland mag zich ook niet achter die formaliteiten verschuilen om zich te ontdoen van de bestuurs- rechtelijke en financiele gevolgen van de besluiten genomen ten aanzien van de status aparte van Aruba. Ondanks een laat besef van wat er besloten is, mogen die ten enenmale niet afgeschoven worden op de ruggen van de overige vijf eilanden met Curaçao voorop, *nota bene toch al geboekstaafd als de grote dwarslig*gers. Nederland en Aruba menen dat de status aparte een groot goed voor Aruba is? Fijn, accepteer dan ook beiden maar de consequenties daarvan. De andere vijf zullen al de handen meer dan vol hebben om zelf het hoofd boven water te houden.

DE KONING IS bereid om een deel van de herstructurerings- kosten bij de afscheiding van Aruba voor een beperkte periode mede te bekostigen. Dat komt tegemoet aan de politieke roep om de Antillen- boot af te duwen. Hoezeer men dat ook probeert te ontzenuwen, rechtevereind blijft staan keer op keer dat Nederland afwil van het "Nederlandse" in de Antillen.

Dat in de Antilliaanse politiek aan korte termijn- politiek wordt gedaan is — helaas ! — een bekend gegeven. Maar de lange termijn- politiek die Nederland voorstaat is er nu eenmaal op gebrand om zich te onttrekken van de verantwoordelijkheid voor het samenbrengen van de Antillen in een constellatie, die bolstaat van de tekortkomingen. Net zo goed als de Nederlanders er drie en een halve eeuw over gedaan hebben om van de Antillen te maken wat zij nu zijn, moeten zij voldoende geduld opbrengen en zich nu de tijd en de inspanningen getroosten om samen met en vooral in het belang van de bevolkingen van de eilanden te zoeken naar echt werkbare leefomstandigheden in de ruimste zin van het woord.

HET TIJDSCHEMA voor de status aparte voor Aruba is geen zorg van de Antillen van de Vijf. Zeker geen prioriteit. Dat is het van Aruba, en zo Den Haag wil, van Nederland. Maar "de vijf" hebben rekening te houden met hun eigen belang; net zoals Aruba keer op keer — en niet zelden met steun van Nederland — bewezen heeft lak te hebben aan het belang van de andere eilanden. Dat door al die jaren gerechtvaardigde en actief gesteunde egocentrische gedrag van Aruba, kan en mag de overige vijf nu niet kwalijk genomen worden.

De Koning en de Kamer, aangevuld met de Nederlandse journalistiek, moeten eraan wennen dat minister De Koning, ook al vertrekt hij met de vuisten in de zak, met lege handen uit de Antillen zal terugkeren op Schiphol. Dat alleen kan in het belang zijn van de Antilliaanse bevolking. Op elk moment dat dat anders is, dient er in Willemstad groot alarm geslagen te worden voor de toekomst van deze eilanden.

Zorg groeit over eerbiediging mensenrechten

Massagraven ontdekt in Peru met negentig doden

LIMA — In het Ayachucho-gebied in Peru zijn de stoffelijke overschotten gevonden van negentig jongemannen, die in zeven verschillende massagraven lagen. De lichamen toonden tekenen van marteling. Het leken mensen te zijn die recentelijk verdwenen zijn of werden opgepakt in het gebied waar het Peruviaanse leger en de guerrillabeweging Sendero Luminoso in verbeten strijd met elkaar verwikkeld zijn.

De vondst werd gedaan door herders die meteen de autoriteiten in het plaatsje Huanta op 50 kilometer van de provinciehoofdstad Ayacucho is gelegen. In de naaste omgeving vond men kogels, een stuk van een handgranaat en wat geld. De lichamen moeten pas vi f dagen geleden begraven zijn, zo meldde het plaatselijke tv-station. In een van de graven vond men een tijdschrift dat 19 augustus gedateerd was. Er zou onder de doden ook een jongevrouw zijn.

In de hoofdstad Lima heeft de burgemeester vergunning geweigerd aan een mars voor de vrede en de sociale rechtvaardigheid. Tot de mars was besloten door politieke en sociale organisaties en ook journalisten-organisaties om te protesteren tegen het geweld dat de mensenrechten in het Ayacucho-gebied wordt aangedaan en waarbij men ook wil eisen dat de journalist Ayala Sulca in vrijheid gesteld wordt, levend of dood, die in het strijdgebied verdwenen is. In linkse politieke kringen maakt men zich steeds meer bezorgd over het geweld waarmee het leger optreedt tegen Sendero Luminoso en waarbij de mensenrechten niet gerespecteerd worden.

*****

NEW DELHI — Bij een betoging in Chittoor tegen het ontslag van de premier van de Indiase staat Andhra Pradesh zijn zondag 6 doden gevallen en 25 gewonden, onder wie 20 politiemannen. De politie schoot met scherp. Aan een betoging in de hoofdstad Hyderabad namen 100.000 mensen deel. Deze vonden zonder incidenten. New Delhi heeft kans gezien de populaire filmster en politicus Rao te wippen.

*****

Ambassade Saoedi-Arabië in Beiroet bestormd

BEIROET — Moslim-militanten hebben de ambassade van Saoedi Arabie in de Libanese hoofdstad bestormd en er brand in gesticht. Dit gebeurde uit protest tegen de behandeling van Iraanse pelgrims in Mekka.

De bestorming volgde op een mars door aanhangers van de geestelijke leider van Iran, Chomeini, door de straten van het Islamitische stadsdeel van Beiroet. Volgens het Libanese leger gaat het om een organisatie van Shi'itische Moslims. Er is geen melding gemaakt van persoonlijke ongevallen.

Venezuela achter gematigde Pto Rico resolutie

NEW YORK — Venezuela en Cuba hebben bij de Dekolonisatie- commissie van de Verenigde Naties een voorstel ingediend waarin zij steun verlenen aan het zelfbeschikkingsrecht van de bevolking van Puerto Rico. Caracas zei aan het ontwerp zijn steun te kunnen geven nadat de toon ervan was veranderd welke nu veel gematigder is geworden dan oorspronkelijk het geval was. Het onvervreemdbare zelfbeschikkingsrecht van ieder volk wordt erkend, ook voor Puerto Rico. De hoop wordt uitgesproken dat de Portorikanen dit recht inderdaad toegekend krijgen. Verleden jaar kreeg een strenger geformuleerde resolutie tien stemmen voor en evenveel onthoudingen en twee tegen. Puerto Rico heeft nu de status van geassocieerde staat van de Verenigde Staten.

Twaalf Sikhs kapen Indiaas vliegtuig met 92 inzittenden

NEW DELHI — Een Boeing van Indian Airlines met 92 inzittenden is door twaalf Sikhs op een binnenlandse vlucht gekaapt. Het toestel heeft in Lahore, Pakistan, bijgetankt. Daar werden twee vrouwelijke passagiers vrijgelaten. De kapers willen met het vliegtuig naar de Verenigde Staten toe.

Het vliegtuig was onderweg van de hoofdstad van Punjab naar Srinigar toen het viegtuig met een bemanning van zes koppen en met 86 passagiers werd gekoopt. Wat er met de piloten is gebeurd is niet duidelijk, maar beide piloten bleken bewusteloos te zijn toen het toestel in Lahore aan de grond stond. Een der kapers zegt zelf piloot te zijn. Zij eisten een onderhoud met de vijf Sikhs die in juli ook een Indiaas toestel kaapten en nu in Pakistan gevangen zitten. Hoewel Pakistan niet wilde dat het toestel op zijn luchthaven landde is dit toch gebeurd. Geruime tijd weigerde Pakistan ook te voldoen aan de eis van de kapers om het toestel bij te tanken. Toen de kapers twee vrouwen vrijlieten en dreigden elk half uur een passagier te vermoorden zwichtte Pakistan. Een van de vri gelaten dames moest met een hartaanval in het ziekenhuis worden opgenomen. Om het toestel werden 150 militairen geposteerd en twintig stuks luchtafweergeschut.

In het Indiase parlement zei de minister van Burgerluchtvaart Alam Khan dat de kapers de bevrijding van Khaltan eisten. Dat is de naam die de Sikhs geven aan de onafhankelijke Sikhsstaat waarvan zij dromen. In die staat moet ruimte zijn voor de dertien miljoen Sikhs.

Het toestel is later met onbekende bestemming uit Lahore vertrokken. Het ging in de richting van de Perzische Golf. Men dacht dat de volgende bestemming wel Dubai zou zijn.

*****

Messentrekkende generaal uitgemaakt voor moordenaar

BUENOS AIRES — Generaal buiten dienst Benjamin Menendez had het voor de televisie zo goed mogelijk proberen uit te leggen, waarom tijdens de «smerige oorlog» door het Argentijnse leger zo was opgetreden. Hij was trouwens uit eigen beweging intertijd naar de rechter gestapt omdat een paar van zijn ondergeschikten waren opgepakt onder het burgerbewind van president Raul Alfonsin. Als commandant wilde hij het lot delen van zijn manschappen. Hij is trouwens kennelijk onder de indruk gekomen van de verdediging door de generaal van zijn eigen en andermans optreden onder de oorlog tegen de linkse guerrilla. Toen hij de studio verliet in Buenos Aires stonden daar communisten en aanhangers van de «Intransigente» vleugel van de Peronisten hem op te wachten. Zij juichten hem niet toe, maar maakten hem uit voor moordenaar. Volgens de mensenrechten organisatie kan hij verantwoordelijk gesteld worden voor de dood van honderden gedetineerden die in een kamp bij Cordova zaten. De term moordenaar was dus niet helemaal uit de lucht gegrepen. Generaal Menendez was een andere mening toegedaan en trok zijn mes en wilde daarmee op de betogers ingaan. Zijn lijfwachten konden erger voorkomen. Onder-minister van Binnenlandse zaken Raul Galvan heeft ondertussen meegedeeld dat tegen de messentrekkende generaal opgetreden zal worden. Deze heeft nu ook kans om de ervaring op te doen hoe «gewone» misdadigers het hebben.

MENSEN

Prinses STEPHANIE van Monaco wordt geflankeerd door haar schoonbroer, de Italiaanse zakenman Stefano Casiraghi aan de ene kant, en de Engelse rock- zanger en -pianist Elton John aan de andere kant. Zo zaten zij aan aan een gala- avond als fundraising voor het Rode Kruis in de Monaco Sporting Club. Ook de echtgenote van Elton John, Renate, maakte deel uit van het gezelschap.

* * * * *

De Utrechtse politie breekt zich momenteel het hoofd over de herkomst van een vijf centimeter lange giftige SCHORPIOEN. Dit gevaarlijke insect, dat normaal alleen in warme landen voorkomt, dook op in de woning van een gezin. De dochter (zelf schorpioen, maar in andere zin) kwam op zolder oog in oog te staan met de schorpioen toen zij haar huiswerk wilde gaan maken. Ze stopte het beest heel koelbloedig in een potje na er een theedoek overheen gegooid te hebben. Daarna belde zij de politie. Er is niets bekend van een eventueel terrarium waaruit het beest zou kunnen zijn ontsnapt. Misschien heeft het wel tussen kampeerspullen uit een warm land gezeten. De zolder is inmiddels afgesloten in afwachting van de ontsmettings- dienst. De schorpioen zit nog vast op het politie- bureau, maar zal verhuizen naar de kliniek voor kleine huisdieren van de Utrechtse universiteit.

* * * * *

Opnieuw een fraudeur met de noorderzon vertrokken. Is er in het verleden met gedeeld succes geprobeerd via smoesjes Antillianen te werven voor allerlei baantjes in Nederland, nu is een geheimzinnige man met de noorderzon vertrokken die eerst advertenties had geplaatst voor werk voor 461 man aan een project in Zuid- Frankrijk. De man die zich voordeed in de Nederlandse kranten als R.C. SMIT heeft zich laten uitschrijven in Amsterdam. De sollicitanten kunnen fluiten naar hun inschrijvings- centen. De politie meent dat de man zich bedient van een Luxemburgs paspoort, maar een Nederlander is en dat men weet wie het is. Voor zover mogelijk zal de bank die de bedragen inde, die retourneren voor zover die nog binnenkomen via een postbus.

* * * * *

De boer JAAP MEESTER in Andijk (Nederland) is precies negen volle weken in hongerstaking. Hij protesteert zo tegen "het onrecht dat hem wordt aangedaan in een rechtsstaat als Nederland". De 49- jarige tuinder, gehuwd en vader van drie kinderen, voelt zich ernstig gedupeerd door de ruilverkavelings- commissie en de land- en tuinbouwbonden. De grond waarheen de familie vanwege verkavelingsplannen moest verhuizen, bleek zeker voor de helft vergiftigd. Verbouwing was onmogelijk. Negen jaar bewandelde hij alle wegen, maar kon nergens zijn verhaal halen. Schade- vergoeding nog minder. In 1982 eindigde hij een hongerprotest van 85 dagen, toen hem was beloofd dat zijn eisen zouden worden ingewilligd. Dat is niet gebeurd. Een schade- vergoeding van een ton heeft hij gehad door tussenkomst van de rechtbank, maar land heeft hij niet. En dáár is het hem om te doen. De hongerstaking vindt plaats in het gebouw van de land- en tuinbouw- bond in Haarlem om zijn gezin niet te belasten. Hij houdt zich in leven met vitamine- tabletten en weigert medische controle.

* * * * *

De Franse pionier van oceanografisch onderwater- onderzoek, JACQUES- YVES COUSTEAU, zal de «Calypso», het schip waarmee hij al tientallen jaren speurwerk in de diepzeeën verricht, een «zeemansgraf» geven nadat hij zijn expeditie naar de Stille Oceaan heeft voltooid. De expeditie begint in maart en zal vier jaar duren. De Calypso is enkele jaren geleden nog in dok geweest bij de CDM op Curaçao. In een programma van de Franse tv zei Cousteau dat hij de na de Tweede Wereld- oorlog gekochte en tot onderzoekings- schip verbouwde mijnenveger liever aan de golven prijs geeft dan hem als tentoonstellings- stuk te "prostitueren". "Wat leeft op de oceaan behoort aan de oceaan", aldus de oud- marine- officier. Hij had een bod van 5,2 miljoen dollar uit de VS afgewezen. Cousteau gaat een nieuw schip bouwen, de Calypso II met een turbo- zeil voortgestuwd door een met de wind aangedreven turbine, die hij een cilindrisch zeil heeft genoemd.

* * * * *

Een jongetje van elf maanden en zijn twee zusjes van 6 en 9 jaar in Maleisië zijn opgenomen in een ontwennings- kliniek voor verslaafden aan opium, berichtten de kranten in Kuala Lumpur, die veronderstelden dat het kind de jongste drugs- verslaafde van het land was. Een vrouw van 36 jaar, wier naam niet is genoemd, had de kinderen kleine balletjes OPIUM in water gegeven "om ze rustig te houden", aldus dr Yakou Scholer, directeur van de kliniek. De ouders van de kinderen die onlangs zijn overleden, waren zelf sinds tien jaar opiumschuivers en zij hadden de drug van begin af aan aan hun kroost gegeven. Iedereen in Maleisië die met slechts 15 gram heroïne of 1000 gram opium wordt betrapt, kan de doodstraf krijgen.

* * * * *

Premier Ruud Lubbers van Nederland heeft één van Nederlands hoogste onderscheidingen, Commandeur in de Orde van Oranje Nassau, uitgereikt aan de voormalige christen- democratische Euro- parlementariër drs HENRICUS ANTONIUS CORNELIS MARIE NOTENBOOM (57). Hij besloot zich tijdens de verkiezingen voor het Europees parlement in juni dit jaar niet herkiesbaar te stellen. Hij had vanaf 1971 zitting in dat parlement, tot 1979 benoemd, daarna rechtstreeks gekozen. Binnen de christen- democratische fractie gold Notenboom als begrotings- specialist. Zijn gezag op dat terrein was in de hele EG uiterst groot. De christendemocraat, die op het ogenblik het bedrijfsleven adviseert en voorzitter is van de Europese christen- democratische middenstands- organisatie, werd na een carrière in de Nederlandse Katholieke Middenstandsbond in 1963 lid van de Tweede Kamer. Tot 1977 voor de KVP, daarna tot 1979 voor het CDA. Hij was al Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

* * * * *

Southfork, het ranch- achtige huis van de familie Ewing uit de televisie- serie «Dallas» die terug is op TeleCuraçao, is verkocht aan een project- ontwikkelaar, die van plan is er een toeristische TREKPLEISTER van te maken. "Wij gaan er een vergadercentrum en een zeer exclusieve plaats voor trouwpartijen, wittebroodsweken, weekend- vakantie en toeristen van maken", vertelde Terry Tippet telefonisch vanuit het ten noorden van Dallas gelegen huis. Trippet zei dat hij voor Southfork meer dan een miljoen dollar heeft betaald. "Als ik u het juiste bedrag gaf, zouden mijn vrienden mij voor gek verslijten. Ik heb er waarschijnlijk een beetje meer voor betaald dan de werkelijke waarde", zij hij.

* * * * *

De Britse politie zoekt de zwijgzame «MR BARKER» die een rekening wilde openen bij een bank in Rotherham in Yorkshire en daartoe een afspraak maakte met de filiaal- chef. Mr Barker kwam, nam plaats tegenover de filiaal- chef, trok een pistool en deed er het zwijgen toe. Nadat ze zo enige tijd tegenover elkaar gezeten hadden, trok mr Barker de schouders op, rukte zi n valse snor af en doorbrak het stilzwijgen: "Dan kan ik maar beter gaan". En hij ging.

* * * * *

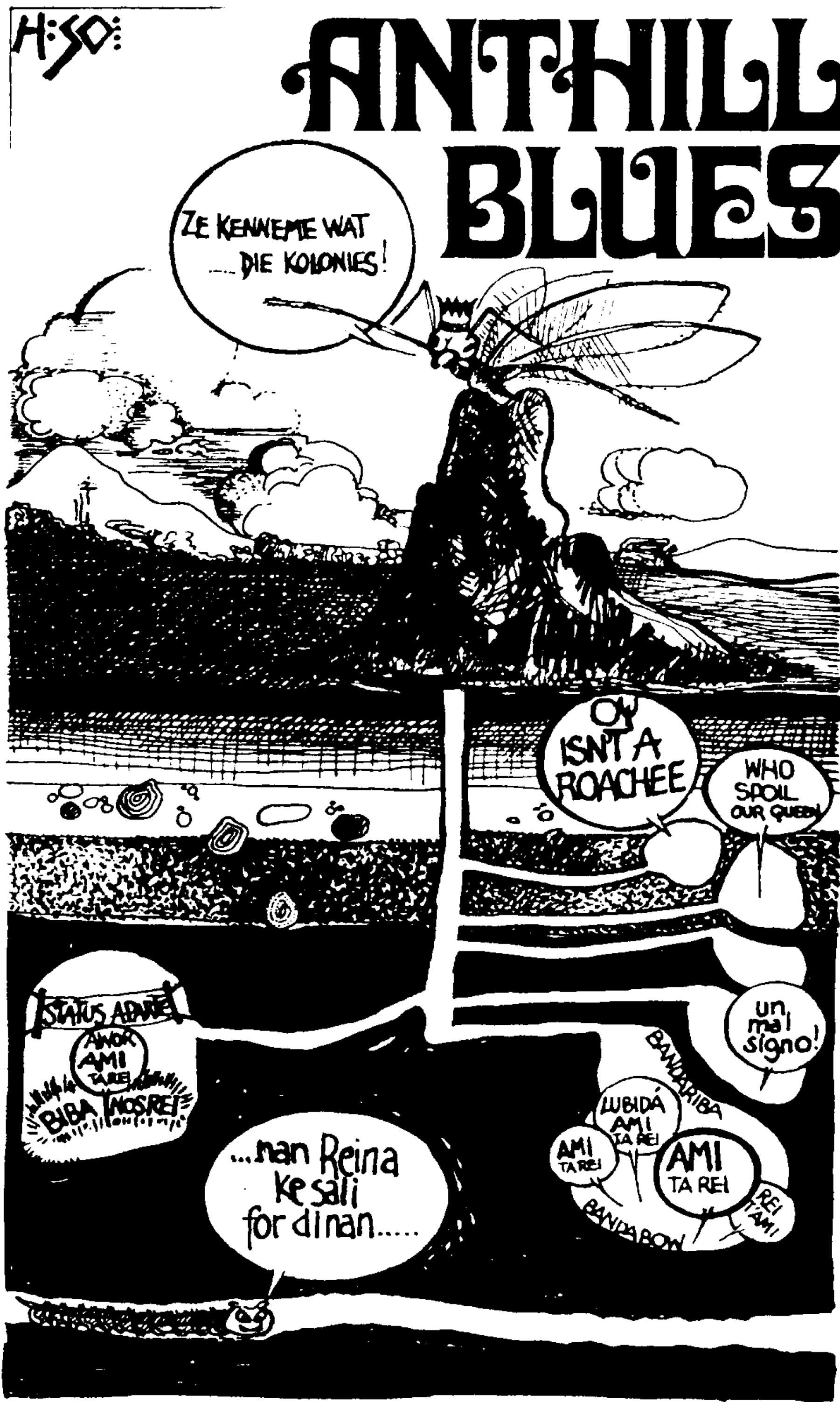
WILLEMSTAD — In het kader van de promotie van het toerisme uit Panama naar de ABC- eilanden tegen een tarief van 199 dollar per persoon voor een retourtje, heeft de ALM zijn medewerking verleend aan een gastronomische week in Holiday Inn Panama. Twee Curaçaose en drie Arubaanse chef- koks prepareerden lokale gerechten en gaven er de nodige informatie bij. De muziek- groep Exploshon Latino trad er op. Het doorknippen van het lint tot de Antilliaanse ALM- stand werd verricht in het bijzijn van ALM- directeur Patrick McNamara door mevrouw Vilma Delvalle de Danelo, dochter van Max Delvalle, een Curaçaoënaar die gedurende enkele dagen president van Panama is geweest bij afwezigheid van het regerend staatshoofd Marcos Robles.

KABUYA

Hanchu pami
smal pabo.
Diki pami
fini pabo.
Esta dushi
mi ta zoya
na kabuya
di mi derecho.
Gordo pami
flaku pabo.
Dimi ta dimi
dibo ta dimi.
Ya bo sa
ku si bo tribi reklamá
lo bo sinti mi nabaha
na bo kabuya delegá.

OPI (31-84)
(Organisashon Planifikashon Independensia)

Ingezonden

IRVING CARTY

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Giro 440 000
Bankrek.: nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie: F.H. Oduber
Namens Antillean News Holding n.v.:
R.F. Snow

Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Toon van Dongen, Caroline Thodé, Ronnie Rens, Laureen Ravelli-Schenk, Hanneke van Kouwen, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30-16.00 uur;
Zaterdag 7.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren voor 3 uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie):
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30-16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag voor 12 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE
(ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondentie: Ruth Hassell, Hell's Gate, tel.: 2265, 2266 (werk) en 2299 (thuis).

ST EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente: mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG
CORRESPONDENT
Frans Kok (tel.: 070-614911)

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT
Frans Croes (fotograaf).

WASHINGTON
Medewerker: Paul Comenencia (tel.: 202-4623933).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, de Haagsche Courant, de Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (abonnementen)
Curacao: Districo n.v., tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000, Maduro's Bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (Abonnementen en Incasso): mv. A. Wong - Loi - Sing, Noord Salinja.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAfl. 80,15 per maand (luchtpost) of NAfl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Vergelder
Door Marten Toonder

01545 — Heer Bommel maakte zich gereed om de vrachtwagenchauffeur krachtig de mantel te gaan uitvegen, maar voordat hij het protier geopend had, was de gezochte zelf al naar buiten gekomen. Hij leunde gemakkelijk op de motorkap van de Oude Schicht, en heer Ollie zag ijlings van zijn voornemen af.

"W-waarom eh..." stamelde hij. "Uw auto s-staat d-daar niet zo g-goed, bed-doel ik..."

"Heel goed," verbeterde de ander. "Beter geen klachten maken. Beter even rustig meegaan, en gezellig even praten met baas. Beter even overstappen in vrachtwagen. Is groter en veiliger".

"Ik denk er niet aan!" riep heer Bommel, terwijl het angstzweet hem uitbrak. "W-waarom zou ik m-meegaan en overstappen? Ik wil helemaal niet praten met uw baas..."

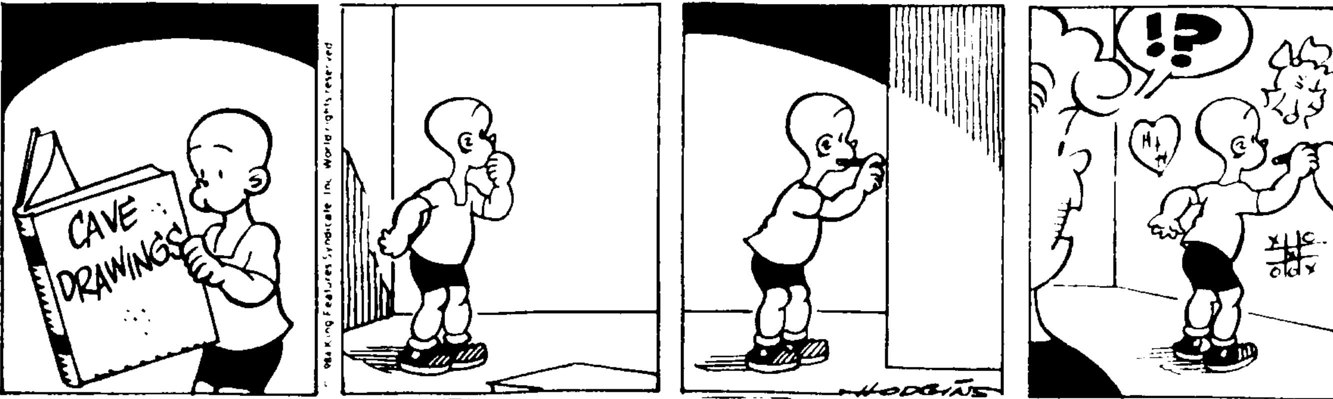
"Baas wil praten met jou," gromde de vrachtvervoerder, en zo sprekende tilde hij heer Bommel voorzichtig uit diens voertuigje en geleidde hem naar zijn eigen wagen.

"Laat me los!" riep de ongelukkige al voorttrippelend uit. "Dit mag niet, bedoel ik! Ik zal zorgen, dat uw rijbewijs wordt ingetrokken. Men kan een heer niet straffeloos ontvoeren, terwijl hij niets heeft gedaan..."

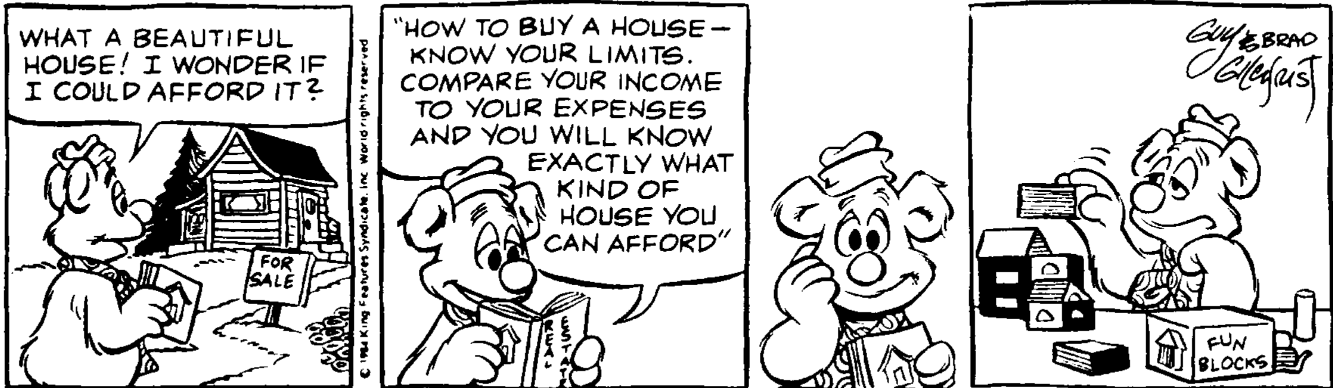
Zijn geroep verstierf in de kabine van de bestelwagen, en toen die verder was gereden, stond de Oude Schicht eenzaam op de landweg, als stille getuige van een stuitend toneel.

Tom Poes kwam er een poosje later toevallig in de buurt, en toen hij het verlaten voertuig zag, begreep hij direct dat er iets niet in orde was.

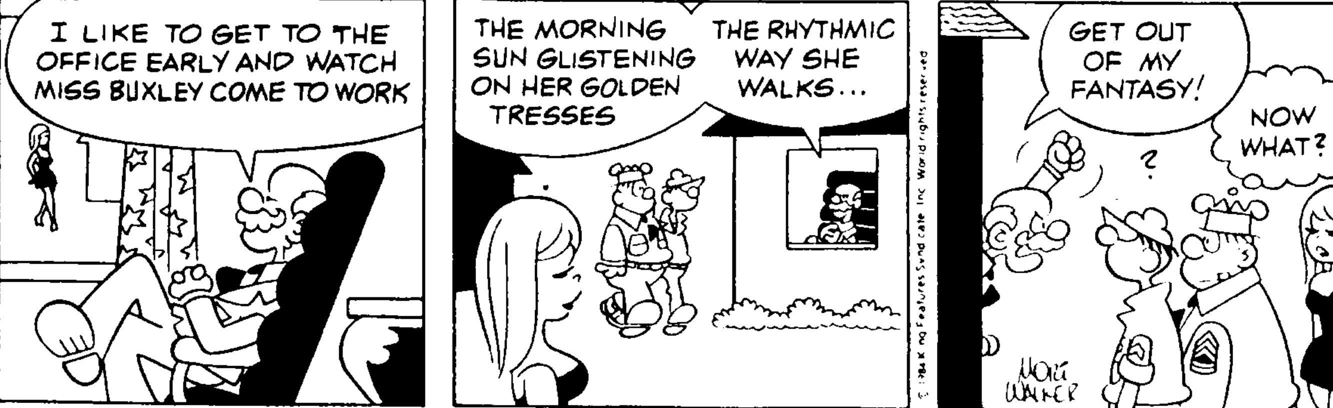
HENRY ® By Dick Hodgins

Jim Henson's MUPPETS

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

QUINCY ® By Ted Shearer

OPTIE VOOR GECOMBINEERD VERKIEZINGSSTELSEL

Geschiedkundige Oscar Castillo:

Dictatuur gelokt uit huidig systeem

WILLEMSTAD— "De beste wijze om te komen tot een effectief politiek- democratisch systeem is instelling van een gecombineerd verkiezings- stelsel, waarbij de winnende partij automatisch een meerderheids- vertegenwoordiging in de Staten krijgt en de resterende zetels volgens het »evenredigheids- stelsel« verdeeld worden onder de andere partijen. Want als het huidige systeem aangehouden wordt, loopt het op den duur uit op een dictatuur wat nu eenmaal het gevolg is van een slecht functionerende democratie", verklaarde de historicus Oscar Castillo in zijn gisteravond gehouden lezing over "Onze democratie".

De lezing wordt gehouden in het kader van het tienjarig bestaan van de "Sosiedat pa Historia di Kòrsou" in diverse wijken van Curaçao. Gisteravond was de eerste lezing van de cyclus, in clubhuis De Oleander. Castillo heeft en MO-B akte geschiedenis en is docent aan het Peter Stuyvesant College.

In zijn lezing gaf Castillo eerst een uiteenlegging van de diverse begrippen die te maken hebben met de democratie. In alledaagse, duidelijke taal gaf hij uitleg over de basisprincipes van de democratie, en maakte hij onderscheid tussen de diverse vormen van democratie, zoals directe/indirecte, liberale/presidentiele en parlementaire democratie. Daarbij specificeerde hi de kenmerken van elk van de vormen.

"Het democratisch systeem dat we hier kennen is een zeer actueel onderwerp. Velen zijn het reeds beu het erover te hebben, terwijl anderen menen dat de democratie niet meer deugt", zei Castillo. Zijn doelstelling is te bewijzen, aan te tonen dat de fout niet bij het politiek- democratisch systeem ligt, maar in de wijze waarop het ter plaatse bedreven wordt. Hij gaf op als zijn concept van de democratie een systeem waarbij het volk een beslissende invloed heeft door in vrije en geheime verkiezingen de vertegenwoordigers te kunnen kiezen, en waarbij iedereen bepaalde grondrechten heeft.

Het basis- probleem ligt volgens hem in de coalitie- regering, waar door meningsverschillen van de verschillende partijen het te voeren beleid ondergraven wordt. Dit plaatst de regering in een dusdanig zwakke positie dat effectieve beslissingname niet goed mogelijk is. "Effectief regeren betekent dat de regering de nodige beslissingen kan nemen en de nodige wetten doorvoert; daarvoor moet men een meerderheid hebben in het parlement", legde Castillo uit.

Hij vervolgde dat door deze zwakke, wankele beleidsvoering tevens kabinetscrises in de hand gewerkt worden, en dat vindt hij één van de grootste nadelen van het systeem. Andere nadelen die hij signaleert:

— er kan bij het slecht functioneren van de regering heel moeilijk bepaald worden, wie er nou een slecht beleid gevoerd heeft omdat de partijen dan de schuld op elkaar afschuiven;

— omdat er geen directe verkiezingen zijn kan het volk opgescheept worden met regeerders die ze niet zelf gekozen hebben, maar door hun partij aangewezen worden;

— er ontstaan 'chaotische toestanden' die bevoegde personen afschrikken, omdat die zich niet "in de politiek willen mengen".

Een alternatief is de presidentiële democratie zoals de Verenigde Staten dat kennen. De door het volk gekozen president zoekt eigenhandig zijn ministers uit, die niet op voet van gelijkheid met hem staan, zoals in onze democratie, aldus Castillo. De president is daarnaast ook nog staatshoofd, hoofd van de militaire macht, heeft het veto-recht en de leiding over de buitenlandse beleidsvoering. Maar, zo legde hij uit, in de VS zijn er slechts twee politieke partijen. Waarom zijn er op Curaçao (de Antillen) dan zoveel, vroeg hij zich af?

Dat staat in direct verband met het »evenredigheids stelsel« dat toegepast wordt bij de zetelverdeling, namelijk dat de partijen afhankelijk van het aantal behaalde stemmen (de zogenaamde kiesdeler) zetels toegekend krijgen. Elke kleine partij heeft zodoende de kans op een zetel in de regering, mits maar de kiesdeler gehaald wordt. Castillo is geen voorstander van eliminatie van de kleine partijen. Hij vindt dat die een "dynamisch element" verlenen aan de verkiezingen.

Het systeem waar hij voorstander van is, het bij begin vermelde gecombineerde kiessysteem heeft veel voordelen, maar betekent niet automatisch dat de regering goed zal functioneren. Ten eerste kan de regering dan rekenen op een meerderheid in het parlement bij het nemen van beslissingen en doorvoeren van wetten. Als er iets mis gaat kan **dan makkelijker de vinger gelegd** worden op de zere plek; dus het functioneren van de regering kan beter beoordeeld worden. In dit systeem kunnen de kleine partijen ook blijven bestaan.

Castillo vindt het zeer belangrijk dat op korte termijn stappen gedaan worden naar hervorming van het hier toegepaste politiek- democratisch systeem. De coalitie- regering moet naar zijn mening zo spoedig mogelijk tot het verleden behoren. Hij verklaarde dat het verleden al bewezen heeft dat het voortbestaan van het huidige, slecht functionerende systeem uitloopt in dictatuur. "Kijk maar naar wat Mussolini in Italië gedaan heeft, Hitler in Duitsland en onlangs nog, Bouterse in Suriname", waarschuwde hij.

Het weer

TOT ZATERDGAMIDDAG twaalf uur is er volgens de Meteo weinig verandering te verwachten in het bekende weerbeeld met zijn geringe weerslag en zijn matige, af en toe vrij kracchtige oostelijke wind. Behoudens de sporen van regen welke men op Aruba achterhaalde was er op Sint Eustatius, Sint Maarten, Bonaire en Curaaco geen neerslag te melden.

Patrouilles houden groepen jongelui in oog

WILLEMSTAD— Patrouilles van de politie besteden voortaan extra- aandacht aan groepjes jongelui die zich onder bomen, in steegjes en op straathoeken ophouden en er een hobby van maken voorbijgangers lastig te vallen.

Van de week moest een patrouille al bijstand verlenen toen de vader van een meisje dat het slachtoffer van één van deze groepjes geworden was, de jongens met een kapmes wilde afmaken. Een en ander vond plaats te Fuik, waar een groep jongens zich in de "Hanchi Porko" ophield en voorbi gaande personen, en dan vooral de vrouwelijke, lastig viel.

Het was al meerdere keren voorgekomen dat deze groep handtastelijk werd tegen vrouwelijke voorbijgangers en hen onzedelijke opmerkingen naschreeuwde. Dat was weer het geval met een meisje dat half negen 's avonds naar huis liep, via deze weg. De vader van het meisje was woedend geworden en er op uit gegaan met een kapmes.

De ter plaatse geroepen patrouille onderhield de man en nam hem uit voorzorg het kapmes af. Enkele jongens die nog ter plaatse waren werden door de politie onderhouden en weggestuurd.

Marihuana-bezitters vast

WILLEMSTAD— De twee mannen R.H. van 24 jaar en A.M. van 28 jaar bleken bij hun aanhouding op de Rector Zwijssenstraat een hoeveelheid marihuana bij zich te hebben.

De mannen werden door een patrouille van de wacht van Riffort aangehouden omdat ze zich verdacht gedroegen. In de twee papieren zakjes die ze bij zich hadden bleek marihuana te zitten. De twee verdachten zijn overgegeven aan het Bureau Verdovende Middelen dat de zaak verder onderzoekt.

Show en kunst in Landhuis Brievengat

WILLEMSTAD — In Landhuis Brievengat wordt zondag tussen tien uur 's ochtends en drie uur 's middags een folkloristische show gehouden op muziek van een -kah'i orgel-. Er zijn lokale en Indische saté's te verkrijgen en er worden producten van lokaal vervaardigde handenarbeid te koop aangeboden, zoals potten, glas in loodwerk, schilderijen enzovoort.

Protocol- ondertekening Land en eilandgebied

Belofte tot soepele invoering Papiamentu

WILLEMSTAD— Met het tekenen van een samenwerkings- protocol tussen het Land en het eilandgebied Curaçao wordt gegarandeerd dat invoering van Papiamentu (als instructietaal en vak) in het onderwijs geen legale struikelblokken meer hoeft te overwinnen. In het maandag te ondertekenen protocol zijn bepalingen opgenomen voor samenwerking tussen de twee overheden en voor onder andere de plaats van het Papiamentu in het bi zonder onderwijs, in het voortgezet onderwijs en in het onderwijsprogramma van de Pedagogische academie, alsmede instelling van een leerstoel Papiamentu op de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

Al geruime tijd werden door Komapa, een door het eilandgebied ingesteld orgaan belast met onder andere coordinatie van de invoering van papiamentu in het onderwijs, onderhandelingen gevoerd met het Land. De bevoegdheid ten aanzien van de regeling van het onderwijs in het algemeen en vaststelling van de instructietaal en vakken in het bijzonder onderwijs ligt namelijk bij het Land.

In het protocol wordt overeengekomen dat de centrale regering alle medewerking verleent aan het BC van Curaçao voor het tijdig elimineren van de barrières die invoering van Papiamentu in de weg staan. Waar de nodige wettelijke regelingen nog niet getroffen zijn doet de minister van Onderwijs al het mogelijke om de voortgang van de werkzaamheden te garanderen. Dit heeft onder andere betrekking op:

— het vaststellen van voorschriften (als lesuren en leerplan) voor Papiamentu als vak;

— het treffen van maatregelen voor herziening van de bevoegdheids- regeling voor het geven van Papiamentu als vak op de basisscholen;

— regeling van de plaats van Papiamentu bij het bijzonder onderwijs, in het voortgezet onderwijs en in eht programma van de Pedagogische Akademie als volwaardig examenvak.

Tevens vindt voortdurend overleg plaats tussen beide overheden, en dan vooral tussen de ambtenaren die belast zijn met voorbereiding van het beleid van beide overheden, zodat die op elkaar afgestemd kunnen worden voor wat betreft invoering van Papiamentu als vak op scholen. Het initiatief hiertoe kan van beide overheden uitgaan.

Er kan een beroep worden gedaan op de aanwezige expertise van zowel Land als eiland indien nodig, bij uitvoering van bepaalde aspecten van één hunner beleidsplan, volgens een nader overeen te komen regeling. Beide overheden bevorderen instelling van een leerstoel Papiamentu op de UNA. Ontwikkeling en productie van de benodigde leermiddelen blijft echter een taak van het eilandgebied. De minister van Onderwijs draagt zorg voor het ontwerpen van noodzakelijke wettelijke voorschriften, aldus het protocol van samenwerking.

Volgens een door de Schooladviesdienst uitgegeven communiqué meent de Komapa dat de werkzaamheden voor invoeren van Papiamentu als vak op de scholen reeds flinke opmars maakt. Het zogenaamde "Tim di Papiamentu", dat onder supervisie van de Komapa staat, is reeds gereed met formulering van het doel van het vak Papiamentu in de verschillende klassen van het basisonderwijs. De volgende stap is dan het samenstellen van een instructie- pakket voor de onderwijzers. Ondertussen werkt een groep van twintig kleuterleidsters aan een pakket voor de kleuterschool.

Overlegging valse biljetten

WILLEMSTAD— Een lokale bank heeft bij de recherche diverse valse bankbiljetten gedeponeerd. Het betreft vier biljetten van tien dollar, vijftien van twintig dollar, negen van honderd dollar, twee Antilliaanse biljetten van honderd gulden en een vals vijf gulden muntstuk.

Man bekent mishandeling en beroving

WILLEMSTAD— De verdachte A.L van 21 jaar is aangehouden in verband met diefstal met geweldpleging. Hij bekende dat hij op 7 juli een man bij een snackbar te Pietermaai mishandeld en beroofd had. Hij had de man een bedrag van 5400 gulden ontnomen. In verband met nader onderzoek is A.L. ingesloten.

Ook vanwege diefstal met geweldpleging is de man I.S. aangehouden. Hij heeft meerdere feiten op zijn kerfstok: hij had op 9 juli samen met twee andere mannen een dame op de Cubaweg van haar gouden ketting beroofd en pleegde op 16 augustus een overval op een nummerkantoor aan de Arenasweg. Bij die gelegenheid had hij een bedrag van 1295 gulden weggenomen.

Onderzoek naar brand bij huis aan Sportlaan

WILLEMSTAD— Vrijdagochtend kwart voor vier werd brand gemeld bij een woning aan de Sportlaan. Het zuidelijk gedeelte van het huis stond in brand; twee wagens van de brandweer Rio Canario blusten de brand. De schade is "aanzienlijk" maar nog niet op een exact bedrag vastgesteld; oorzaak van de brand is onbekend. De Technische Opsporingsdienst en de recherche stellen een onderzoek in.

Airco's CCC hinderen concert

Gitarist Burke had z'n dag niet

GISTERAVOND SPEELDE voor ons de Ierse klassieke gitarist Patrick Burke in het auditorium van het CCC. Het moet ons van het hart, dat de zaal niet geschikt is voor zo'n intiem instrument als de gitaar; de airco's veroorzaken een hinderlijk gedreun, hetgeen zeer hinderlijk is voor zowel de artiest als voor het publiek.

Als openings- nummer speelde hij de Fantasia van Alonso de Mudarra. Het kwam ons voor alsof de gitarist niet los kwam. Bepaalde passages kwamen te houterig over.

Daarna werd uit een suite van Bach 3 delen gespeeld. De gitarist was kennelijk niet op zijn gemak; hij had ook wat problemen met het stemmen ten gevolge van temperatuurs- wisselingen, zodat hij opnieuw moest beginnen; hij raakte daardoor wat van zijn stuk en had moeite met de synchronisatie van de linkerhand met de rechter. Het geheel deed daardoor krampachtig aan, zodat de muzikaliteit daaronder te lijden had. Het geheel kwam te ruw over en het lyrische aspect ging meestentijds verloren. Ook de dynamiek liet wat te wensen over. Het Recuerdos de los Alhambra van Tarrega, de zeer bekende tremolo- studie, begon beter, maar de bassen kwamen hier te luid over.

Het Grenada van Albeniz, dat daarna volgde, werd te vlak gespeeld, zodat de grootsheid van dit stuk niet uitkwam. De gitarist speelde hier te voorzichtig bij de lyrische passages, terwijl de bassen te ruw werden gespeeld. De interpretatie liet heel wat te wensen over. Het El Abejorro van Pujol werd volgens ons te veel als een étude gebracht.

Na de pauze werden de airco's op verzoek van de gitarist uitgedaan.

De Prélude en Etude van Villa-Lobos werden iets beter geïnterpreteerd en de Nadie se Conoce van Castelnuovo Tedesco en de Goto d'Orvalho van Vasco Martins werden nog het best gebracht.

Tot slot volgden er 3 stukken van Barrios. De Cueca en de Villancico de Navidad werden ook veel beter geïnterpreteerd, maar de Sueño en la Floresta viel weer tegen vooral wat het lyrische aspect betreft.

Al met al een ietwat teleurstellend optreden van Patrick Burke, die kennelijk zijn dag niet had.

HENK KOWSOLEEA

Maandag uitleg over reddingsplan

Groot wantrouwen Cadmu en CDM-top

WILLEMSTAD— "Er heerst een groot wantrouwen tussen de CADMU en de CDM- directie. De vakbond is bang dat de directie toch maatregelen gaat nemen tegen de werknemers en de directie is bang dat de CADMU niet genoeg begrip kan opbrengen voor de hele situatie. Toch hebben beide partijen gistermiddag geruime tijd met elkaar aan tafel gezeten en zijn ze wat dichter tot elkaar gekomen", zo verklaarde waarnemend Landsbemiddelaar mevrouw Migda mevrouw Schill.

Voorzichtigheids halve had de Landsbemiddelaar gistermiddag eerst nog apart met beide partijen gesproken. Het eerste wat daarna tijdens de gezamelijke bespreking op tafel kwam was het punt van de verbroken communicatie. Door een communicatie stoornis immers was het bijna tot een actie van de vakbond gekomen in de vorm van een vergadering onder werktijd. Dit punt is uitgebreid aan de orde geweest. Naar mevrouw Schill verklaarde was het een zeer moeizame vergadering die enige malen geschorst is. Door de CADMU- vertegenwoordigers werd een groot wantrouwen jegens de directie naar voren gebracht. De directie heeft zich verdedigd waarna de vakbond bereid was verder te gaan.

Het menigs verschil tussen de partijen berust naar mening van mevrouw Schill voornamelijk op het moment van participatie van de vakbond. Deze had in een veel eerder stadium bij de besprekingen tussen de directie en de overheid betrokken willen worden. De beide partijen hebben hierover een zeer duidelijk standpunt ingenomen. Hetgeen volgens de fungerend Landsbemiddelaar niet betekent dat zij lijnrecht tegenover elkaar staan.

Aan het eind van de vergadering leek het weer mis te gaan. De twijfels van de vakbond met betrekking tot maatregelen die de directie zou kunnen nemen ten opzichte van werknemers zijn groot. Meerdere malen heeft de directie zeer duidelijk moeten toezeggen dat tijdens deze onderhandelingen geen maatregelen genomen worden. De Landsbemiddelaar noemde het standpunt van de CADMU begrijpelijk. Zij moeten zich immers tegenover de werknemers verantwoorden.

In de vergadering is besloten dat de vakbond maandag de totale evaluatie van het reddingsplan en de door de directie opgestelde prognoses krijgt. De vakbond kan zich hier dan over buigen en zelf alternatieven opstellen. In het beginsel was de directie niet bereid om alle gegevens prijs te geven. Dit standpunt vloeit volgens de Landsbemiddelaar voornamelijk voort uit de angst dat de CADMU het directie- standpunt van begrijpen kan delen of begrijpen. Er is echter overeenstemming bereikt en maandag zal de directie bij de overhandiging uitgebreid uitleg geven van de door hun gemaakte analyse en conclusies. Hoeveel tijd er aan de vakbond wordt gegeven om dit allemaal door te nemen en zich er over uit te spreken is nog niet bekend. Naar de mening van de waarnemend Landsbemiddelaar is het ook beter om dit maandag pas vast te stellen. Zij zal dan ook bij de vergadering aanwezig zijn.

Voorintekenen voor herziene encyclopedie

WILLEMSTAD— Een volledig herziene uitgave van de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen zal eind februari 1985 in de winkels liggen. Het boekwerk bevat 528 pagina's met 600 zwart- wit afbeeldingen en ongeveer 120 kleuren foto's. De verantwoordelijke redacteur is dr Jules de Palm. De voor- intekenprijs tot 1 maart 1985 bedraagt 65 gulden. De introductie- prijs tot 1 juli 1985 is 77,50 gulden en de normale prijs na die datum is 90 gulden.

William (PPA): meer openheid BC nodig

ORANJESTAD — In het PPA-radioprogramma heeft Eilandsraadslid Frank Williams een beroep op het Bestuurscollege gedaan om meer openheid te tonen zeker ten aanzien van de financiële situatie van Aruba en de aangekondigde maatregelen. De heer Williams is van mening dat het volk daarover niet behoorlijk voorgelicht wordt en ook geen begrip voor een en ander zal opbrengen.

Zelfs de Eilandsraadsleden kunen zich nog geen duidelijk beeld vormen, hetgeen straks bij het nemen van beslissingen vertragend zal werken. De heer Williams kon niet begrijpen dat met alle inkomsten van de afgelopen jaren de overheid er niet in geslaagd is een reserve te vormen.

Spreker wees erop dat wij op Aruba realistisch moeten zijn en daarbij de vragen stellen "Wie zijn wij?", "Wat hebben we?" en "Wat kunnen we?" Het is belangrijk dat wij stevig met twee benen op de grond staan en leren met de realiteit te leven. De heer Williams stelde een aantal vragen waaruit hij wil weten of de overheid deze aangekondigde maaatregelen wel goed overwogen en overlegd heeft. Negatieve politiek kan Aruba alleen maar schade toebrengen. Het wordt de hoogste tijd dat er op Aruba een frisse wind gaat waaien, aldus het PPA- Eilandsraadslid, die er aan toevoegde dat het daarbij belangrijk is dat we onszelf blijven. De PPA heeft de afgelopen 35 jaren steeds een positieve bijdrage aan Aruba en haar ontwikkeling geleverd en zal dit blijven doen.

WGK bestolen

ORANJESTAD — Een inbraak werd gemeld in het kantoor van het Wit Gele Kruis te Tarabana. Vermoedelijk waren de dieven niet gelukkig dat het WGK bij het recente zilveren jubileum gehuldigd werd. Zij gingen er tenminste met enige waarderings- plakkaten vandoor, terwijl ook nog een radio werd meegenomen. Gezien de waarde van deze plakkaten voor deze organisatie worden de dieven verzocht deze te retourneren, aangezien deze voor hen totaal geen waarde hebben.

Amistad domino-toernooi met 16 teams

TANKI LEENDERT — In de Cabana Catiri van Amistad Take Away te Tanki Leendert begint vanavond om acht uur een domino- toernooi dat tot eind september ieder weekeinde zal worden gehouden. Zestien ploegen nemen deel en er zijn trofeeën beschikbaar gesteld voor zowel de winnaars, verliezers als voor degenen die de meeste capoti's zullen uitdelen. Het wedstrijd- schema voor dit weekeinde is als volgt: vanavond: Urataka - Amistad en Los Valientes - Pica Pica; morgenavond: Pedro's Devils - Deportivo Stadion en Antilliaanse Handel - Destroyer en zondagmiddag twee uur: Happy Team - Woeste Honden en Mildred - Matlahot.

VERGUNNINGS-VERORDENING

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba maakt bekend dat een ingekomen verzoekschrift ter verkrijging van **een bierhuisvergunning** ter exploitatie in het perceel Smith Boulevard no. 80 gevestigde restaurant, ingaande 27 augustus 1984 gedurende 14 dagen op het Bestuurskantoor, afdeling Algemene- en Juridische Zaken ter inzage ligt.
Een bierhuisvergunning geeft recht tot verkoop in het klein van o.a. zwakalcoholische drank voor gebruik ter plaatse voor welke de vergunning geldt.
Gedurende genoemde termijn van 14 dagen heeft een ieder het recht schriftelijk zijn bezwaren tegen verlening der vergunning kenbaar te maken.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama en Piet Soda Fountain.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; Van Dorp in Americana; Holiday Inn Drugstore en Van den Berg Giftshop in Dr. Horacio Oduber Hospitaal.

KANTOORUREN: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-774 en 027-845.

Bankrek. nr.: 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * *

BIOSCOPEN
BOULEVARD: 20.30 uur *Streets of fire* (14 jr.); 24.00 uur *Jeugdig speelgoed* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur *Tank* (14 jr.).

* * *

BOTICA'S: Oranjestad: Aruba, tel.: 21081; San Nicolas: San Nicolas, tel.: 45119.

* * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta. Cruz, Paradera en Noord: dokter A.S. Ridderstap, Santa Cruz 362, tel.: 28017.
San Nicolas en Savaneta: dokter M. Cheung, via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833 of via Hospitaal, tel.: 24300.

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).

* * *

(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115).

* * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45/18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden; dinsdag van 19.30-20.30 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano.

EXPOSITIE (van 20 t/m 27 augustus): 18.00-22.00 uur werken van de Colombiaanse schilder Hamer Bolaños Flaker - Instituto di Cultura.

EXPOSITIE: 17.30 officiële opening tent. "20 aña ALM" door gezaghebber Pedro Bislip - Openbare Bibliotheek.

SPORT
ARUBAN KOREAN KARATE INSTITUTE: 19.00 uur competitie voor zwarte band-dragers - Estrellaclub.

* * *

ZATERDAG
DIVERSEN
MUSEO HISTORICO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

EXPOSITIE "20 AÑA ALM" (t/m 14 september): maandag, woensdag en vrijdag van 07.30-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

SPORT
VOETBAL: 16.00 uur Aparicio Stars vs Tropical - terrein Tropical; SCA vs Santa Fe - terrein Sta. Fe; La Fama vs SLD II - terrein La Fama; Dep. Nac. vs Brittania - stadion.

BASEBAL: 14.30 uur (A-kl.) AV Center vs Concorde - AVC-terrein; Amstel vs SP Stars - LSP.

Lago blij met bezoek Van Vollenhoven

Prinselijk paar bezocht mariniers en hotelvakschool

ORANJESTAD — Terwijl prinses Margriet gistermorgen een bezoek bracht aan het Neptalie Henriquez Seniorpark en het Arubaanse museum bracht haar echtgenoot mr. Pieter van Vollenhoven, vergezeld van gedeputeerde Nelson Oduber, een bezoek aan Lago. Hij werd ontvangen door Lago- president A. Cavallaro en PR- manager Jossy Laclé.

In de vergaderzaal van het bedrijf volgde een korte uiteenzetting over het Lago- bedrijf waarna het bezoek besloten werd met een rondrit, waarbij bij het computer- centrum werd uitgestapt. Hier kon mr. Van Vollenhoven van nabij zien hoe sterk geautomatiseerd het Lago- bedrijf werkt. Namens de president van Esso Inter America, ir. Lee Raymond, bracht directeur A. Cavallaro een persoonlijke boodschap aan mr. Van Vollenhoven over. Voldoening wordt hierin uitgesproken dat mr. Van Vollenhoven de wens te kennen had gegeven om de Lago te bezoeken en rondgeleid te worden. Namens de Esso Inter America en de hoofd- directie van Exxon bracht de heer Lee Raymond een hartelijk welkom op Aruba en bij Lago tot uitdrukking. Een succesvol bezoek werd aan prinses Margriet en mr. Van Vollenhoven toegewenst.

Ter hoogte van de mariniers-kazerne voegde mr. Van Vollenhoven zich bij prinses Margriet en werd een kort bezoek aan de mariniers- kazerne Savaneta gebracht. Aan de ingang werden zij ontvangen door commandant overste G.G. Weenink en werd een korte rondgang door de kazerne gemaakt. De prinses en echtgenoot zagen enige lessen van de mariniers, onder meer de touwbaan- en exercisie- oefeningen van Antilliaanse mariniers. Tot slot werden in de kantine enige bemannings- leden — een doorsnee- deputatie van de kazerne — aan de bezoekers voorgesteld.

Op de terugweg werd nog een kort bezoek aan het FCCA- kantoor te Wayacá gebracht waar de gasten werden ontvangen door gedeputeerde Frank Croes en **FCCA- directeur Frans Wernet.** Na een korte uiteenzetting van het werk werd te Wayacá nog een zelfbouw- woning bezocht.

Tot slot van het officiële bezoek werd gestopt bij de Hotelvakschool te Bushiri, waar prinses Margriet en mr. Van Vollenhoven ontvangen werden door president- commissaris, gedeputeerde Remy Zaandam. Na een korte uitleg en rondgang werd de lunch in de Flamboyant room gebruikt. Dit was het laatste gedeelte van het officiële bezoek. Gistermiddag was men vrij en zouden de prinses en echtgenoot — die bekend staan als watersport- liefhebbers — genieten van het Arubaanse strand en zee.

In het Americana Hotel bood het Bestuurscollege in zeer bescheiden kring — mede vanwege de bezuinigingen — een cocktail party aan. Kort te voren hadden prinses Margriet en mr. Van Vollenhoven een ontmoeting met de Arubaanse pers, waarbij het informeel en openhartig aan toe ging. Tijdens de cocktail party bood gezaghebber Bislip de prinses een kwihi-tafel aan namens de bevolking van Aruba. De daarop volgende bbq in het Americana Hotel had een informeel en gezellig verloop. De steelband Aruba Invaders zorgde voor pittige en stemmige muziek, terwijl G. Maardenbourough met zijn limbo en vuurdansen een ware attractie vormde. Vanochtend verliet het gezelschap Aruba en begon het bezoek aan Bonaire.

*****

NEW YORK — De vakbonden voor UPI-personeel hebben een loons- verlaging aanvaard om UPI uit de rode cijfers te halen. Tot 15 december bedraagt de verlaging 25 % om daarna mindert het van 15 tot 5 % om daarna een loonsverhoging te worden in april 86.

*****

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Zuidstraat 7A, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Bario Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag: 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280; dinsdag: 08.00-10.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandagmiddag van 14.00-18.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-17.00 uur; woensdag van 08.00-12.00/14.00-19.00 uur; donderdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdag de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw 1/0 Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * *

TELEARUBA
VRIJDAG: 17.30 Fat Albert; 18.00 Smurfs; 18.30 Nos tambe por; 18.45 Telenovela: Chispita; 19.30 Cocktail musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 Falcon Crest; 21.30 Wrestling; 22.30 Repiticion Telenoticias; 23.00 Sluiting.
ZATERDAG: 17.00 Dance fever; 17.30 Basketball (Celtics vs Lakers); 19.00 Progr. di Gobierno Central; 19.30 The A-team (Taxi cab wars); 20.30 More real people; 21.30 Estreno (A whale for killing); 23.50 Sluiting.

ORANJESTAD — Met een fluitsignaal — waarbij gezaghebber Pedro Bislip en mejuffrouw Florence Wekker en Inge Dijkhoff, die bloemen aanbood, toekijken — opende prinses Margriet donderdagmorgen het Neptalie Henriquez Senior- park (zie foto). Tijdens rondgang door het park onderhield zij zich met enige kinderen (zie foto). Mejuffrouw Wekker bood enige geschenken aan waaronder een schilderij met het park.

Van 1000 gulden 200 gld gestolen

DAKOTA — Uit een kantoor aan de Karawarastraat werd een bedrag gestolen van 200 gulden. De eigenaar, de 60-jarige G.I., verklaarde dat het geld samen met nog 800 gulden in een enveloppe op zijn bureau lag. De 800 gulden had de dader waarschijnlijk niet nodig, en had hij dus laten liggen.

MEP-delegatie naar St Maarten

ORANJESTAD — Vergezeld van ing. Roland Laclé en de economisch adviseur Don Mansur is MEP- leider Betico Croes gisteren naar Sint Maarten vertrokken om de formatie- besprekingen bij te wonen. De heer Croes werd de afgelopen dagen op Aruba gehouden in verband met bezoeken van prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven alsmede van minister De Koning. Woensdagavond tot diep in de ochtenduren had de MEP- leider nog een lang gesprek met minister De Koning.

De verwachtingen zijn dat de aanwezigheid van de heer Croes bij de formatie- besprekingen wel eens aanleiding zouden kunnen zijn tot een verrassende wending. Don Mansur maakt de reis mee in verband met problemen die verwacht worden ten aanzien van de boedel- scheiding en goud- voorraad. De afgelopen dagen werd de MEP- delegatie op Aruba geleid door de MEP- voorzitter mr. John van der Kuyp.

Bake Sale ARSCA

ORANJESTAD — Op zondag 2 september wordt er bij het haven- terrein een grote "fundraising bake sale" georganiseerd door een groep vrijwilligers van de ARSCA. Naast de "bake sale" volgt een programma voor jong en oud zoals een break dance- demonstratie en een optreden van mariachi. ARSCA, die dagelijks klaar staat om te helpen, zal op deze dag geholpen worden door verschillende scholen. Van diverse zakenlieden, die werden benaderd voor eventuele donaties, kreeg de ARSCA positieve reacties. De "bake sale" zal de zware last die de ARSCA op haar schouders draagt, gedeeltelijk moeten verlichten.

ORANJESTAD — Van nabij konden prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven gistermorgen zien, dat ook de woningbouw alle aandacht op Aruba heeft. Er werd een bezoek gebracht (zie foto) aan een van de zelfbouw- woningen van de FCCA. Uit handen van FCCA- directeur Frans Wernet mocht de prinses — ofschoon de FCCA moderne huizen bouwt — een miniatuur Arubaans kunuku- huis in ontvangst nemen.

ORANJESTAD — "Pakiko?", zo vraagt de fotografe Marjorie Vermeer- Luidens (Check Point) zich met bovenstaande foto af. Het betreft hier het omkappen in het hartje van Oranjestad van een oude kwihiboom. Ook wel bekend als "Palo di Cabenda" (Boom van Cabenda) genoemd naar J.E.P. Cabenda die daar zijn winkel in de buurt had. Dit stukje oud Aruba moest verdwijnen om plaats te maken voor een modern arkeerterrein dat hier door Wegenbouw Maatschappij wordt aangelegd en plaats zal bieden aan 68 wagens.

Republikeinen wijzen Reagan en Bush aan

VS-president: op weg naar het goud

DALLAS — De Republikeinse partij heeft woensdagavond president Ronald Reagan opnieuw aangewezen als presidentskandidaat. Vice-president Bush werd wederom de kandidaat voor het vice-presidentschap. Reagan en Bush hadden geen tegenkandidaten. Zij werden tegelijkertijd in één stemming aangewezen, wat voor het eerst in de geschiedenis was.

Slechts twee van de 2235 afgevaardigden, een vrouw en een man hielden zich van stemmen. Voor de stemming had senator Paul Laxalt, persoonlijke vriend van de president, de kandidatuur van Reagan aangekondigd. Dat was het sein voor een twintig minuten durend zorgvuldig georganiseerd tumult van de afgevaardigden, hun vervangers en honderden jonge „vrijwilligers", die met vlaggen of borden zwaaiden, op hun stoelen dansten en door de hal liepen op tonen van verschillenden orkesten, temidden van duizenden gekleurde ballonnen. Dat alles om het land hun enthousiasme te tonen voor hun kandidaat. Toen de delegatie van Missouri het koppel Reagan-Bush de absolute meerderheid bezorgde werd het stemmen onderbroken en volgde een kortere uitbarsting van vreugde.

Reagan aanschouwde dit alles, zoals traditie is, vanuit zijn hotelkamer via de televisie. Hij zal de conventie donderdagavond toespreken en meedelen dat hij de kandidatuur aanvaardt.

President Ronald Reagan heeft woensdag gezegd dat hij de verkiezingen van november zal winnen omdat mijn Democratische uitdager Walter Mondale staat voor defaitisme en neergang. Wij zullen Amerika's partij zijn omdat de Amerikaanse droom begint met kans en ons doel is te beginnen met een maatschappij van kans voor iedere man, iedere vrouw en ieder kind.

Zinspelend op de recente successen van de VS bij de Olympische Spelen en de verkiezingen van 6 november zei Reagan dat men nu op weg moest gaan „naar het goud". De menigte bij zijn hotel antwoordde net als tijdens de Spelen scanderend met een „Usa, Usa, Usa".

AA-competitie eindigt vanavond

Eind augustus Antilliaanse baseballselectiewedstrijden

SAN NICOLAS — Vanavond wordt in het Lago Sportpark de laatste wedstrijd van de basebal eliminatie- ronde gespeeld tussen Marlboro en Amstel. Marlboro eindigt deze eliminatieronde als nummer 1, terwijl Amstel indien men vanavond wint niet hoger komt dan een gedeelde laatste plaats met Ennia Athletics. Verliest Amstel vanavond dan zal men als hekkesluiter van de AA-klasse promotie/degradatiewedstrijden moeten gaan spelen tegen de kampioen van de A-klasse.

Zowel Amstel als Ennia Athletics verloren hun laatste wedstrijd. De bierploeg ging met 1-2 ten onder tegen Aruba Video Center, terwijl Ennia met 6-7 van Coca Cola verloor.

Na de wedstrijd van vanavond zal — in verband met de Antilliaanse selectie- wedstrijden eind deze maand op Aruba — voor een week worden gepauseerd voordat de semi- finales tussen de "big four" een aanvang nemen. De semi- finale begint op 5 september, waarbij nummer 1 Marlboro in een "best out of 5" uitkomt tegen nummer 4 Richmond, en nummer 2 Coca **Cola Rangers volgens hetzelfde** systeem de strijd zal aanbinden tegen nummer 3 Aruba Video Center. De twee winnaars van de semi- finale komen daarna, eveneens in een "best out of 5" tegen elkaar uit om de kampioens- en subkampioens- titel van Aruba.

De Antilliaanse selectie- wedstrijden tussen Aruba, Curaçao en Sint Maarten om uit te maken welk eiland de basis gaat vormen van de Antilliaanse selectie voor deelname aan de wereld- kampioenschappen in oktober op Cuba, zullen eind deze maand/begin september op Aruba worden gespeeld. Op 30 augustus, acht uur, wordt de eerste wedstrijd in het Elias Mansur Ballpark gespeeld; op 31 augustus, ook om acht uur, is de tweede wedstrijd in het Lago Sportpark; op 1 september 's avonds de derde wedstrijd in het Elias Mansur Ballpark en op zondag 2 september. half elf 's morgens, de vierde wedstrijd, eveneens in het Elias Mansur Ballpark. In geval een vijfde wedstrijd nodig is, zal deze dezelfde zondag in de middaguren in het Elias Mansur Ballpark zijn. De loting om het wedstrijd- schema vast te stellen, is een dezer dagen.

Onjuiste naamvermelding FTA

ORANJESTAD — De heer Modesto Desbarrida heeft geen ontslag genomen als FTA- steward en ook niet als lid. Volgens hem — hij deelde dit de Amigoe vanmorgen persoonlijk mee — heeft shopsteward Wever zijn naam erbij gezet zonder hem te vragen. "Ik ben het met een en ander niet eens en blijf steward", aldus Desbarrida.

Effectiviteits-training tieners

ORANJESTAD — Op 30 augustus begint op Aruba of tweede 14 weken durende workshop "Effectiviteits- training voor tieners" van het International Education Institute, met als coördinatoren Oslin Boekhoudt en Lenny Diaz. De effectiviteitstraining is gericht op de jeugd tussen 13 en 18 jaar die door het volgen van deze cursus zichzelf helpt in de groei naar volwassenheid. Er komt een betere communicatie tussen de jeugd en hun ouders, in de vriendenkring en de jeugd leert vooral zichzelf kennen, aldus de coördinatoren. De workshop kan in diverse talen worden gegeven afhankelijk van de keuze van de cursisten. Voor verdere inlichtingen over deze jeugd- cursus kan men terecht bij het kantoor van International Education Institute, Windstraat 14-16, tussen 8 uur 's morgens en 5 uur 's middags.

ALM-expositie in Openbare bibliotheek

ORANJESTAD — In het kader van het twintig- jarig bestaan van de ALM zal gezaghebber Pedro Bislip vanmiddag half zes in de Openbare Bibliotheek de officiële opening verrichten van de expositie "20 jaar ALM". Deze expositie over de ontwikkelingen van de nationale luchtvaart- maatschappij in de afgelopen 20 jaar, werd eerder deze maand op Curaçao gehouden. De expositie op Aruba is tot 14 september te bezichtigen van half acht tot 12 uur 's morgens en van half twee tot 8 uur 's avonds op maandag, woensdag en vrijdag. Op dinsdag en donderdag is dit van half acht tot 12 uur 's morgens en van half twee tot 5 uur 's middags.

Politie schiet op wegrennende inbreker

DAKOTA — Afgelopen nacht heeft de politie een voortvluchtige dief die weigerde aan de politie- bevelen te voldoen in de arm geschoten. De man liep ook een onderarm- fractuur op en werd voor eerste hulp naar het hospitaal gebracht. De man werd betrapt bij een inbraak. Hij nam de benen en weigerde te blijven staan. Het onderzoek is in volle gang.

Mexico: geen nieuwe overeenkomst met IMF

MEXICOSTAD — Mexico heeft zijn schuldeisers meegedeeld geen nieuwe overeenkomst meer aan te gaan met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) na afloop van het bestaande akkoord, dat in december 1985 afloopt. Het IMF mag daarna wel toezicht houden op de economie, waarna het IMF zijn bevindingen kan doorgeven aan de banken. Het IMF-akkoord zoals dit nu geldt voorziet in strenge bezuinigingseisen. Mexico heeft een buitenlandse schuld van 90 miljard. Het kreeg van het IMF complimentjes voor de manier waarop het zijn zaken aanpakte.

ORANJESTAD — "Oud Aruba" trok donderdagmorgen bij de opening van het Arubaanse museum de aandacht van prinses Margriet. Gezaghebber Pedro Bislip en CCA- voorzitter Felipito B. Tromp waren aanwezig om de nodige uitleg te geven (zie foto). Voordat de prinses het museum opende, onthulde zij een plakkaat van "Museo Historico di Aruba" (zie foto). Als geschenk ontving de prinses de Willem III- toren en Fort Zoutman in miniatuur uit mahoniehout.

Stakend overheids personeel in Bolivia eist aftreden van twee ministers

LA PAZ — In de Boliviaanse hoofdstad La Paz hebben gisteren stakende overheidsdienaren gedemonstreerd. Zij eisten salaris verhogingen en het aftreden van de ministers van Arbeid en Financien. De staking gaat zijn vierde week in en er nemen zo'n veertigduizend ambtenaren aan deel. De regering heeft de staking illegaal verklaard omdat de eisen onverantwoordelijk worden genoemd. Door de actie worden alle openbare diensten getroffen en ligt het werk op de zeventien ministeries stil. Ook wordt daardoor de aanvoer per vliegtuig van vlees getroffen. Het overheidspersoneel voelt zich in vergelijking met het personeel van de productiebedrijven van de staat veel te laag betaald.

** Op het eerste gezicht lijkt de «Concordski» (zie foto) als twee druppels water op de Frans- Britse Concorde, die al eens op Sint Maarten is geland.*

Montevideo: president blijft rit uitzitten

MONTEVIDEO — De commandant van de strijdkrachten van Uruguay, generaal Hugo Medina, heeft berichten ontkend dat de militaire regering plannen heeft om de huidige president Gregorio Alvarez te ontslaan voordat het militaire bewind aan een burgerbewind wordt overgedragen in maart 1985. Op zijn hoogst kunnen er kleine administratieve aanpassingen worden verwacht, zei de generaal.

Russische ervaring met TU-144 niet zo best

''Concordski'' wordt aan grond gehouden

MOSKOU — Het supersonische Russische verkeersvliegtuig Toepolev- 144, een van de kostbaarste mislukkingen in de geschiedenis van de burger- luchtvaart, zal nooit meer vliegen. De exploitatie- kosten zijn te hoog om verder gebruik van het toestel te rechtvaardigen, zo heeft het hoofd van de afdeling internationaal verkeer van de Russische luchtvaartmaatschappij Aeroflot, Nikolai Poloejanchik, meegedeeld op een persconferentie. Het is voor het eerst dat de Sovjet-Unie officieel toegeeft dat het toestel niet meer van de grond zal komen.

De TU-144, in het Westen bekend als de "Concordski" wegens de sterke gelijkenis met de Brits-Franse Concorde, heeft in zijn korte geschiedenis alleen maar problemen gekend. In 1973 stortte een prototype van het toestel neer op de luchtvaarttentoonstelling in Parijs en het staat wel vast dat er begin 1978 bij Moskou opnieuw een TU-144 verongelukte. Dit laatste is van Sovjet- zijde nooit officieel bevestigd.

Het vliegtuig is slechts zes maanden in dienst geweest voor passagiers- vervoer. In november 1977 werd een wekelijkse lijndienst begonnen tussen Moskou en Alma Ata in het Aziatische deel van de Sovjet- Unie, maar vanaf juni van het volgende jaar werd er op het traject alleen nog maar vracht met de machine vervoerd.

Poloejanchik zei dat het besluit om de TU-144 aan de grond te houden, is ingegeven door de hoge exploitatie- kosten, maar van welingelicht Sovjet- zijde is vernomen dat het ongeluk bij Moskou de werkelijke reden is. Volgens functionarissen van Westerse luchtvaart- maatschappijen waren er ernstige fouten in het ontwerp van de TU-144. Er zijn herhaaldelijk proeven gedaan met veranderde prototypes, maar de problemen konden niet worden opgelost.

De TU-144 had een theoretische topsnelheid van 2.300 kilometer per uur, maar gedurende de zes maanden waarin het vliegtuig passagiers vervoerde op het 3.240 kilometer lange traject tussen Moskou en Alma Ata heeft het nooit de supersonische snelheden kunnen bereiken die de Concorde dagelijks haalt boven de Atlantische Oceaan. Volgens passagiers, die van de dienst gebruik hebben gemaakt, waren de vliegtuigen ondanks een grote vraag naar tickets nooit voor meer dan de helft bezet. Dit duidt volgens Westerse deskundigen op problemen met de verdeling van de lading.

In de Britse en de Franse media is met grote hardnekkigheid beweerd dat de TU-144 is gebouwd aan de hand van specificaties van de Concorde die waren bemachtigd door de Russiche inlichtingen- dienst. Sommige Britse luchtvaart- deskundigen hebben gesuggereerd dat de Britten de Sovjet- Unie bewust onjuiste gegevens hebben toegespeeld en dat daaraan de problemen met de TU-144 zijn te wijten.

Poloejanchik erkende op zijn persconferentie dat er een sterke gelijkenis tussen de twee vliegtuigen bestaat, maar hij voegde eraan toe "dat het moeilijk is te bepalen of de TU-144 op de Concorde lijkt of dat het andersom is".

Bekeerd

SEOEL — Op de slotbijeenkomst van een serie van vijf dagen van preekdiensten door de Amerikaanse evangelist Billy Graham zijn ongeveer een miljoen mensen bijeen geweest op het Yoido plein in Seoel, Zuid Korea. Met deze diensten werd het feit herdacht dat honderd jaar geleden de protestantse christenen hun evangelisatie-werk begonnen in dit land. In zijn slotdienst bad Graham dat het verdeelde land verenigd wordt door vrede, vrijheid en rechtvaardigheid. Op zijn vraag of er onder de mensenmenigte soms niet-christenen waren die christen wilden worden staken honderden mensen hun hand omhoog.

Staking bij staatsoliebedrijf Bolivia

LA PAZ — De werknemers van het Boliviaanse staatsoliebedrijf zetten hun staking voort welke woensdag begon. De regering van president Hernan Siles Zuazo heeft de actie illegaal verklaard. De vakbond liet in antwoord daarop weten vastbesloten te zijn om indien nodig nog zwaardere pressiemiddelen aan te wenden. Bij de staking zijn ruim zevenduizend werknemers betrokken. Men eist een salarisverhoging met 100 procent. Ook eist de bond dat er met spoed vijftig miljoen dollar in dit staatsbedrijf wordt gestoken om te voorkomen dat Bolivia dadelijk olie moet gaan invoeren. De regering wil op dit ogenblik 16 miljoen dollar in het bedrijf steken en in december met nog eens 34 miljoen over de brug komen.

Itapu-krachtcentrale in 87 commercieel operationeel

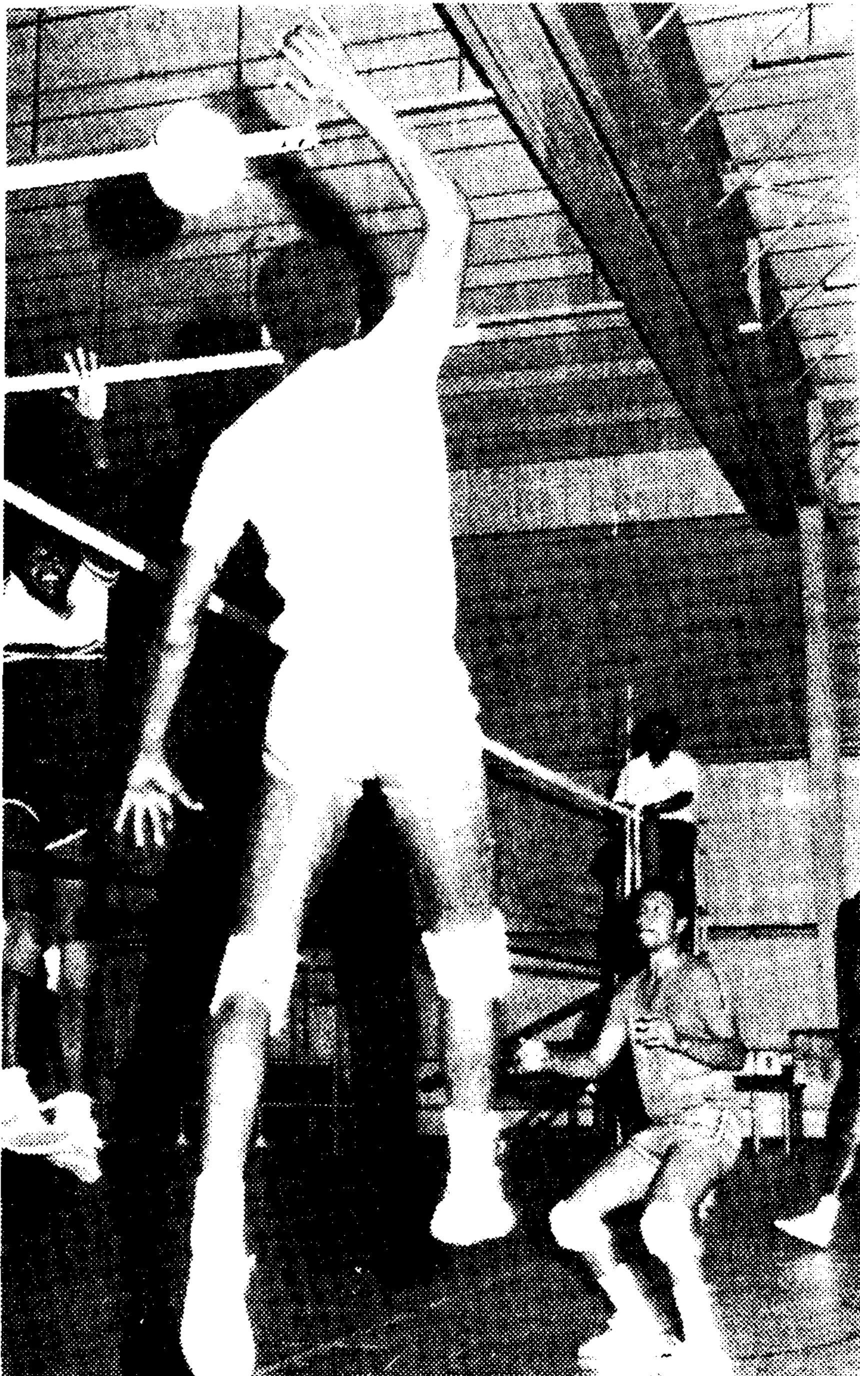
ASUNCION — De waterkrachtcentrale Itaipu in het grensgebied tussen Paraguay en Brazilie zal in het derde trimester van 1987 in economische zin operationeel worden. Zo heeft adjunct directeur generaal van het Braziliaans-Paraguaanse bedrijf Enzo Debernardi meegedeeld. Onder commercieel functioneren verstaat hij dat vier turbines gedurende twee jaar voortdurend hebben gedraaid, twee van 50 en twee van 60 cycles. Op het ogenblik is er één turbine in werking en een tweede turbine zal spoedig gaan draaien. Het hele project omvat achttien turbines. Sinds tien jaar geleden begonnen werd aan de uitwerking van dit project zijn er 112 mensen bij ongelukken om het leven gekomen.

Jeugd volleybal selectie naar Venezuela

WILLEMSTAD — Vanmiddag zijn de jeugd dames en heren volleybalselecties naar Venezuela afgereisd, op uitnodiging van de volleybal bond aldaar. Gedurende hun vrij kort bezoek aan Venezuela, de terugreis staat gepland voor zondagavond, zal men deelnemen aan een vierlanden toernooi. De volleybal bond is op de uitnodiging ingegaan om beide selecties zodoende de kans te geven op enige buitenlandse voorbereiding in verband met de N O R C E C A-jeugdkampioenschappen die volgende maand gehouden worden in Nicaragua. Gedurende de hierboven genoemde kampioenschappen zal er door selecties vanuit landen uit Noord-, Midden-Amerika en het Caribisch gebied gestreden worden om de hoogste eer.

De dames selectie bestaat uit de volgende speelsters: Mirugia Hato, Amenarda Cecilia, Irene Noor, Jacqueline Sofia, Nathaly Caster, Jacqueline Reiph, Jenia Iltes, Jessica Ewaldes, Rosita Panthophlet, Shahaira Johannes, Noraima Paulina en Mariela Salome. Als trainer bij de dames fungeert de heer Henry Delfina bijgestaan door Abelardo Godfried.

De jongens selectie ziet er als volgt uit: Rensley Bennet, John Gerard, Irwin Leito, Michael Clarisa, Renny Janga, Sigmar Bennet, Roddy Wilson, Albert Evertsz, Mariano Janga, Cedric Melfor en Eithel Phelipa. Als trainer en coach reizen mee de heren Eithel Phelipa en Kurt Willems. Eric Ogenia maakt de reis mee als vertegenwoordiger van de volleybal bond en de heer Jose Smith als delegatieleider.

WILLEMSTAD — Op de foto een actiemoment tijdens de volleybalontmoeting van gisteravond tegen The Birds en Stakamahakchi. Stanley Martha vanuit de rug gezien probeert het blok gevormd door Michaelson Casilio en een medespeler (niet zichtbaar op foto) van Stakamahakchi met een smash te overmeesteren. Beide met naam genoemde spelers waren gisteravond de twee besten in het veld.

BESLISSINGSWEDSTRIJD TEGEN COBRAS BIJ ZEGE ALPHA MOGELIJKHEID

Hawks nu hekkesluiter in AA-baseball

Pirates maakt einde aan nederlagen reeks

WILLEMSTAD — Sta. Maria Pirates/Miller High Life is als eerste ploeg uitgespeeld in het baseballseizoen 1984. De Sta. Maria-ploeg sloot gisteravond zijn optreden in de competitie af met een 8-3 zege over Blue Hawks/Hart's Casino. Het eerste positieve resultaat na een reeks van liefst acht nederlagen die Pirates van serieuze gegadigde voor een positie in de kopgroep heeft teruggebracht tot een ploeg die zich nog net in veiligheid heeft kunnen brengen. Dit gebeurde overigens met betrekkelijk weinig moeite aangezien Blue Hawks gisteravond ver onder de maat bleef.

Het lot van Blue Hawks ligt nu in handen van Alpha en Cobras. De Haviken kunnen nog alleen via een beslissingswedstrijd de promotie-degradatie serie tegen de kampioen van de A-klasse ontlopen. Of zij nog de kans daartoe krijgen hangt af van het resultaat van de ontmoeting tussen de twee eerdergenoemde ploegen waarmee aanstaande zondag het baseballseizoen afgesloten wordt. Blue Hawks ligt nu met een record van 11-19 (respectievelijk gewonnen en verloren wedstrijden) een halve wedstrijd achter op Cobras en kan alleen maar hopen dat het Alpha, dat zelf op de eerste plaats aast, zal gelukken een overwinning in de wacht te slepen.

SLECHT BASEBALL

Blue Hawks beperkte gisteravond zelf zijn mogelijkheden met ronduit slecht baseball op de meest kritieke momenten. Zowel in het veld als in het offensief. Na een hoopvol begin met een run in de eerste slagbeurt (Elvis Martis droeg daartoe bij met een honkslag), gingen de Haviken direkt daarna al de mist in. Met drie veldfouten (van middenvelder Elvis Martis, tweede honkman Nelly Jacoba en rechtervelder Donald Martina) stelden zij de Sta Maria ploeg niet alleen in staat gelijk te maken maar zelfs met 3-1 de leiding te nemen. Sherman Leonora, Ron Stewart en Norwin Obispu lieten in deze eerste Piratesslagbeurt honkslagen noteren.

Blue Hawks kreeg mooie scoringskansen in de daaropvolgende innings maar op het kritieke moment bleef het benodigde slagwerk uit. Pirates liep daarentegen wel uit tot 6-1 in de vijfde innings en vanaf dat moment was het duidelijk dat Hawks, althans op de manier dat het tot dusverre in de wedstrijd te werk was gegaan, niets meer had te zoeken in deze wedstrijd. Pirates scoorde zijn runs op een tweehonkslag van Norwin Obispu en honkslagen van Norwin Moeskiet en Sharon Casiano. Hawks maakte het Pirates verder gemakkelijk met een "balk" van pitcher Royston Privania en veldfouten van korte stop speler Payo Faneyte en van de middenvelder Martis. Deze rally was de nekslag voor de Haviken en Pirates stevende daarna moeiteloos op een 8-3 overwinning af.

De eindcijfers luiden als volgt: 8 runs, 10 hits en 1 veldfout voor Pirates en 3 runs, 9 hits en 6 veldfouten voor Hawks. Winnende werper was Erwin Curiel die vanaf de derde innings had geworpen en verliezer Royston Privania.

VEILIGHEID

Behalve dat het zich met de zege van gisteravond in veiligheid heeft gebracht, heeft Pirates tevens definitief beslag gelegd op de vijfde plaats met een record van 13 overwinningenen 17 nederlagen. De voorlaatste wedstrijd van de competitie vindt zaterdagavond plaats en gaat tussen Sta Rosa Indians en Wild Cats. Cats kan zoals bekend via

een overwinning een beslissingswedstrijd forceren om de derde plaats. Hetzelfde is Alpha wellicht voornemens te doen in de laatste competitiewedstrijd op zondagochtend waarin het tegen Cobras uitkomt. Een eventuele zege van Alpha zal trouwens niet één maar twee beslissingswedstrijden noodzakelijk maken aangezien ook Cobras en Blue Hawks daardoor gelijk zullen eindigen.

Na 3-2 overwinning op The Birds

Staka alleen koploper in volleybalcompetitie

WILLEMSTAD — Stakamahakchi/Richmond is na de wedstrijd van gisteravond waarbij er met 3-2 gewonnen werd van The Birds/Coca Cola, alleen koploper in de volleybalcompetitie. Voor de ontmoeting van gisteravond stonden beide klubs aan kop met een record van twee gewonnen partijen. The Birds, die de overwinning gisteravond praktisch uit handen gaf door slecht defensief spel in de beslissende set, is nu op de tweede plaats van de ranglijst blijven steken.

De wedstrijd van gisteravond tussen de twee sterkste verenigingen van het moment in de heren hoofdklasse, werd op een redelijk peil afgewerkt. Wel kon duidelijk geconstateerd worden dat de lange pauze na het afgelopen seizoen de klubs niet veel goeds heeft gedaan. Het spelpeil van gisteravond was in ieder geval niet te vergelijken met de prestatie gedurende de laatste ronde van de competitie 1983. Verwacht mag uiteraard worden dat met het vorderen van de huidige competitie ook het spelpeil zal stijgen.

Na met 2-1 te hebben voorgestaan in de wedstrijd van gisteravond gaf The Birds zijn tegenstander de kans om de vierde set te winnen en daarna ook de beslissende vijfde set. Met name in de vierde set beperkte The Birds zijn eigen mogelijkheden met ronduit slecht volleybal. Zowel in offensief als defensief opzicht bleef men ver beneden het peil wat er in de tweede en derde set gepresteerd werd. Nadat Stakamahakchi de eerste set met 15-10 op zijn naam schreef, was het The Birds die de twee daaropvolgende met respectievelijk 15-10 en 15-9 voor zich opeiste. In de vierde set werd er niet geprofiteerd van de vermoeidheid van de tegenstander en ging men zonder een schijn van kans ten onder met 2-15 om vervolgens de beslissende vijfde set met 11-15 te verliezen en zodoende ook de partij.

DAMES A-KLASSE

In de eerste twee ontmoetingen geldig voor de dames A-klasse waren het de verenigingen Shwatanari en UNA die met de overwinningen naar huis gingen. Shwatanari zegevierde met 2-0 (15-10 en 15-8) ten koste van Odessa, terwijl UNA ook met 2-0 (15-5 en 15-6) aan het langste eind trok tegen Amstel Volley Masters.

De ontmoetingen die voor vanavond en zondag op het programma stonden, zijn in verband met de reis van de jeugdselectie naar Venezuela afgelast. Alle klubs worden eraan herinnerd dat zij op maandag na vijf uur het wedstrijdprogramma kunnen afhalen op de St Antoniosschool te Sta Maria.

Garmers en Cardose aan kop bij SV Janwé

WILLEMSTAD — Afgelopen zaterdag vond te buurtcentrum Janwe de doorgang plaats van de schaakcompetitie in de respectievelijke klassen van SV Janwe met enkele op hoog peil staande partijen.

In de dames-klasse haalde Karin Garmers haar vierde overwinning binnen en deze keer ten koste van Cynara Veeris. Met dit resultaat evenaarde Karin Garmers haar positie op de eerste plaats samen met Sonali Cardose, beiden ongeslagen met vier winstpunten in vier gespeelde partijen.

Bij haar terugkomst bij Janwe behaalde Monique Blume haar eerste twee winstpunten binnen. Haar slachtoffers waren Farah Cova en Surella Veeris die beiden niet konden vermi den dat Blume er vandoor ging met de overwinningen.

A-KLASSE

In de A-klasse gingen de finalerondes van start met ook enkele interessante partijen. Enrico Garmers behaalde een mooie overwinning in zijn ontmoeting tegen Hensley Leito. Geert van der Ploeg en Shastri Moesker namen het rustig aan en na alleen maar 14 zetten te hebben verricht, besloten beide schakers tot verbazing van iedereen om de punten te delen. Benito Bito die achter de zwarte stukken zat behaalde zijn eerste winstpunt binnen in zijn ontmoeting tegen Wanner Richardson.

De spelers Arthur Rosaria en Alrun Tokaay die in deze finalerondes moesten uitkomen, hebben zich wegens studie van de competitie teruggetrokken. Arthur Rosaria denkt zijn verdere studies in het buitenland voort te zetten, terwijl Alrun Tokaay ook zijn tijd moet besteden aan zijn studies wat met zich meebrengt dat hij op zaterdag niet op de lange competities kan verschijnen. Ze werden vervangen door Hensley Leito en Benito Bito. Tokaay zal bovendien toch als lid ingeschreven blijven bij Janwe.

De geboekte resultaten van de selectiewedstrijden, waren als volgt: R. Moron - E. Garmers 1-0; G. Bloem - R. Acosta 0-1; R. Capella - R. Bito 0-1; C. Habibe - G. Stacie 0-1; M. de Maayer - A. Rosaria 0-1; Y. Marti - M. Cova 0-1; G. Cova - Cl. Smith en R. Acosta - G. Stacie 0-1.

Zaterdag zullen de competities hun doorgang vinden te buurtcentrum Janwe om negen uur precies, terwijl trainer Alvin Smith schaakles zal geven aan degenen die examen moeten afleggen in de maanden oktober en november. In verband hiermee wordt er een beroep gedaan op alle leerlingen om aanstaande zaterdag aanwezig te zijn. Het partijprogramma in de A-klasse ziet er als volgt uit: Hensley Leito - Benito Bito; Shastri Moesker - Wanner Richardson en Enrico Garmers - Geert van der Ploeg. Iedereen is welkom.

Op de 100 meter schoolslag

Geweniger onttroond als wereldrecordhouder

MOSKOU — Vier jaar was Ute Geweniger ongenaakbaar op de 100 meter schoolslag. Op 26 mei 1980 verdreef het Oostduitse zwemtalent in Maagdenburg de Russin Joelia Bogdanova van de eerste plaats van de wereldranglijst. Haar tijd van 1.10.20 was het begin van een vier jaar durende overheersing op de korte schoolslag-afstand.

Een jaar na haar opmars werd Geweniger de eerste zwemster, die op haar specialiteit onder de 1.10 dook. Met 1.09.52 luidde ze op 9 april 1981 in Gera op de schoolslag een nieuw tijdperk in.

Nog drie keer zou Ute Geweniger het wereldrecord scherper stellen, voordat ze gisteren in Moskou, op de vierde dag van de vrienschapsspelen, van haar troon werd gestoten. Haar 15-jarige landgenote Sylvia Gerasch was al langer voorbestemd als haar opvolgster. In het olympisch bad van Moskou loste ze die belofte in. In een schitterende race duelleerde ze met haar idool om de overwinning en het wereldrecord. De jeugd won het van de routine. Gerasch tikte als eerste aan in 1.08.29, 22/100e onder het wereldrecord van Geweniger, dat 363 dagen geleden tijden het EK in Rome op 1.08,51 was gebracht. Geweniger zelf bleef met 1.08.59 slechts 8/100e boven haar beste tijd ooit verwezenlijkt. Daarmee rehabiliteerde zij zich voor haar zwakke, ongeinspireerde optreden (8e en laatste) op de dubbele afstand, eerder in dit toernooi.

Uitslagen Major League Baseball

NEW YORK — Gisteren werd er een vrij kort programma afgewerkt in het kader van de Major League baseball. De resultaten van de wedstrijden zijn als volgt:

AMERICAN LEAGUE

Toronto Blue Jays - Cleveland Indians 6-1; Milwaukee Brewers - Minnesota Twins 5-2.

NATIONAL LEAGUE

In deze afdeling werd er slechts één wedstrijd gespeeld, waarbij Houston Astros met 9-6 gewonnen heeft van St. Louis Cardinals.

Voor gevoelige nederlaag van afgelopen weekeinde

Wageningen gaat op zoek naar revanche

Door Willem Dekker

WILLEMSTAD — Afgelopen weekeinde is de bal weer gaan rollen in de Nederlandse voetbalkompetitie. De eerste divisie mocht net als voorgaande jaren het spits afbijten omdat de ere-divisie nog een paar weken extra rust had. Dit laatste is nog een voortvloeisel van het deze zomer gespeelde Europees kampioenschap. De kompetitieleider van het betaalde voetbal had bij het samenstellen van de afgelopen kompetitie rekening gehouden met eventuele plaatsing van het Nederlands elftal, wat door de zeer verrassende overwinning van Spanje op het nietige Malta op de valreep niet doorging.

De Nederlandse profs konden daardoor een paar weken extra vakantie opnemen. Hoewel daar bij de meeste klubs niets van terecht kwam overigens. De topklubs kozen voor lukratieve buitenlandse en zelfs binnenlandse toernooien om de klupkas extra te spekken. De eerste divisie had daar geen last van en mocht het afgelopen weekeinde al de wei in.

VOORSPELLINGEN

Om na de eerste wedstrijdronde al een voorspelling te maken over de krachtverschillen en mogelijke kanshebbers op een hoge klassering is natuurlijk erg moeilijk. Zeker is wel dat het er, met het vertrek van MVV, Twente en NAC, spannender op zal worden. Immers het gepromoveerde drietal was gewoon te sterk voor de eerste divisie, zoals Helmond Sport, DS'79 en Willem II te zwak waren voor de eredivisie. Met nieuwkomer RKC is de eerste divisie weer op gelijk aantal klubs gekomen wat in, houdt dat men iedere week het veld in moet. Dit in tegenstelling tot het afgelopen seizoen waar steeds een klub een extra weekeinde rust had.

RKC is overigens geen onbekende in het betaalde voetbal. De Waalwijkers namen een aantal jaren geleden noodgedwongen afscheid van het betaalde gebeuren toen besloten werd tot een rigoreuze sanering. Sinds die tijd wisten de Brabanders er altijd wel in te slagen een zeer belangrijke rol te spelen in de hoogste amateurklasse.

Afgelopen seizoen, toe de KNVB de deur open zette voor amateurklubs om door te stromen naar het betaalde voetbal, werd er door het RKC bestuur dan ook niet lang getwijfeld. Evenals provinciegenoot RBC, wat een jaar eerder overstapte, besloot men het avontuur aan te gaan. Aardig detail is overigens dat RKC in zijn eerste thuiswedstrijd tegen streekgenoot Willem II de meeste toeschouwers trok van alle eerste divisieklubs. Maar liefst 8000 liefhebbers waren naar het knusse Waalwijkse stadion gekomen om hun favorieten een verdienstelijk gelijkspel, 1-1, te zien behalen tegen de degradanten van het afgelopen seizoen. Met RKC zijn er nu 7 betaalde klubs in Brabant, veel volgens insiders en te veel voor bijvoorbeeld de klubbestuurder van Den Bosch en Willem II. Dat waren ook de klubs die tegen de komst van RKC waren. Het publiek loopt toch al niet zo warm voor betaald voetbal dus met meer klubs erbij zou de spoeling alleen maar dunner worden. De KNVB besliste echter in het voordeel van de amateurs. De praktijk zal het de komende maanden moeten uitwijzen wie er gelijk heeft. Gezien het resultaat van de eerste thuiswedstrijd is de eerste slag gewonnen door de ex-amateurs.

KLAPPEN

De eerste klappen zijn trouwens alweer uitgedeeld. VVV en De Graafschap hebben al in de eerste wedstrijd nadrukkelijk laten zien grote plannen te hebben. Beiden waren het afgelopen seizoen tot het laatst in de race voor één der eredivisieplaatsen maar faalden juist op het belangrijkste moment. De nakompetitie leverde beide klubs weliswaar een financiele meevaller op maar brachten niet de verwachte promotie. Gezien de forse overwinningen, VVV - RBC 6-0 en De Graafschap - Wageningen 5-2, hebben de beide klubs weer grote plannen. In een rechtsreeks duel met mede degradant Helmond Sport hield men de beide punten na een krappe 2-1 overwinning in Dordrecht. Willem II kwam in de uitwedstrijd zoals vermeld niet verder dan een 1-1 gelijkspel. Verder stelde NEC danig teleur door na een reeks goede oefenwedstrijden de eerste thuiswedstrijd tegen Heracles te verliezen. De Almeloers wonnen nipt met 3-2 wat de Nijmegenaren al gelijk een aardige kater bezorgde.

WEEKEINDE

Voor zaterdag en zondag staan er een aantal aardige wedstrijden op het programma. Zo gaat De Graafschap naar Heracles en moet VVV naar de Berg in Wageningen. De Wageningers zullen er alles aan doen om de gevoelige nederlaag van afgelopen week te wreken. Dat gebeurt dan wel zonder Tollenaar die de twijfelachtige eer heeft als eerste betaalde voetballer van dit seizoen tegen een rode kaart te zijn opgelopen. Helmond Sport krijgt Den Haag op bezoek wat gezien de reputatie van de Hagenaar in uitwedstrijden wel een interessante ontmoeting kan worden. Willem II ontvangt NEC terwijl Telstar gastheer is van RKC. Verder gaat DS naar Heerenveen, Vitesse naar Eindhoven, Cambuur naar RBC en Veendam naar SVV. Na dit komende weekeinde zal er wel een duidelijkere scheiding komen in deze eerste divisie. Zeker als de klubs die afgelopen weekeinde hebben gewonnen ook nu weer de volle winst pakken.

Voetbal in belangrijke mate een kansspel

SOESTERBERG — Voetbal is in belangrijke mate een kansspel, beweert prof. dr. W. Wagenaar van het instituut voor zintuigfysiologie van TNO in Soesterberg. Behendigheid heeft geen overwegende invloed op de resultaten van het spel. Als de wet op de kansspelen letterlijk wordt toegepast, zou voetbal het zwaar te verduren krijgen. Bij een behendigheidsspel moet de invloed van de spelers overwegend zijn en dat is bij voetbal, dat dikwijls afhankelijk is van spelvreemde factoren, niet het geval.

De TNO-deskundige heeft een analyse gemaakt van de wereldkampioenschappen van 1982. Deze hebben geleerd dat er naast het werkelijke voetbaltalent van een ploeg nog heel wat andere factoren zijn die het resultaat bepalen.

De uitslag van de voorronden wordt voor een groot deel bepaald door de samenstelling van de groepen. Deze samenstelling komt tot stand door loting, een duidelijk kanselement waarop de spelers geen invloed hebben. "Telt men daar de spelvreemde elementen nog bij op, dan is duidelijk dat de behendigheid geen overwegende invloed vormt", aldus professor Wagenaar in TNO-project.

Onder spelvreemde elementen verstaat de TNO-medewerker het niet goed geslapen hebben, afgeleid worden door een storende official, frustratie door een beslissing van de spelleider, hinder door licht, lawaai of hitte of door politieke bedreiging.

De analyse van de wereldkampioenschappen door professor Wagenaar toont aan dat iedere wedstrijd voor 93 procent wordt beslist door andere factoren dan de kwaliteit van beide ploegen. De Theoretische kans die de sterkste ploeg heeft als eerste te eindigen is minder dan een kwart. De kans op de vierde plaats terecht te komen is meer dan de helft. De kans als tweede of derde te eindigen is iets meer dan tien procent.

Hoe meer de twee partijen in een voetbalwedstrijd aan elkaar gewaagd zijn, des te meer gaat het voetbal op een kansspel gelijken. Het verschil in behendigheid wordt minder, als beide partijen topprestaties leveren, maar het kan ook voortkomen uit een totale afwezigheid van behendigheid aan beide kanten.

Wagenaar komt dan ook tot de conclusie dat er in wezen geen onderscheid is tussen de onvoorspelbaarheid van een roulette en de onvoorspelbaarheid van een voetbalwedstrijd.

Tennislessen te Mundu Nobo afgelast

WILLEMSTAD — De tennislessen in verband met het project 'sport in de wijken' van het Bureau Sportzaken, onder leiding van de heer Kurt Willems, van morgen zaterdag zijn afgelast.

De eerstvolgende lessen, op de tennisbanen te Mundu Nobo, worden volgende week zaterdag normaal voortgezet.

Spelregels Score-Bord

Als geheugen- verfrisser voor geïnteresseerden in het Amigoe Score- bord nog eens de spelregels:

1- Per gezin kan er wekelijks slechts één volledig ingevuld formulier worden ingediend dat meedingt naar de prijzen.
2- Op de inzending moeten de naam en het adres (ook eiland) in blokletters worden ingevuld.
3- Een goed ingevulde kolom is die welke een cijfer van 1, 2 of 3 bevat bij alle twaalf wedstrijden die verschijnen op het invul- formulier op de Score- bord pagina op de donderdag.
4- Als er een «1» wordt ingevuld achter een wedstrijd, wordt een overwinning voor de thuisclub voorspeld. Een «2» voorspelt een overwinning van de bezoekende vereniging. Een «3» staat voor een gelijkspel.
5- Bij afgelaste wedstrijden geldt de vervangende uitslag van de Nederlandse sporttoto.
6- De uitslagen van de winnaar(s) van de week zullen in de dagen volgend op de gespeelde wedstrijden worden gepubliceerd in de Amigoe.
7- Het is niet de bedoeling zich te melden bij goed ingevulde kolommen.
8- Inzendingen moeten op Curaçao uiterlijk donderdagavond 12 uur ingeleverd worden aan het adres Pension La Paix, Rio Canarioweg 7. Later ingediende formulieren dingen niet mee.
9- Inzendingen op Aruba moeten uiterlijk donderdagmiddag 5 uur zijn ingeleverd op het Amigoe- kantoor aan de Nassaustraat 110. Die van Bonaire uiterlijk 5 uur donderdagmiddag bij correspondent Hubert Linkels aan de Kaya Gobernador N. Debrot 154. De Amigoe op Curaçao ziet erop toe dat die te bestemder plaatse arriveren.
10- Deelname is exclusief voor abonnees van de Amigoe!

Veel succes !

Oud-junta-lid Chili: Pinochet treedt in 1989 niet af

SANTIAGO — Pinochet wil voor onbeperkte tijd aan de macht blijven, zo meent zijn vroeger junta-lid luchtmacht-generaal bd Gustavo Leigh, die overigens al lang in ongenade is gevallen bij president generaal Augusto Pinochet.

De 68-jarige Pinochet maakt in 1989 zijn achtjarige termijn vol welke hij zich via de grondwet heeft toebedeeld. De mogelijkheid bestaat echter volgens dezelfde grondwet dat hij voor een nieuwe periode wordt gekozen door de chefs van de strijdkracht-onderdelen en de politie. Tegenover het oppositieblad Apsi heeft Leigh gezegd dat het voor hem vaststaat dat Pinochet er helemaal niet aan denkt om in 1989 op te stappen. Maar hij moet hoe dan ook gaan, meent de rustend generaal. Hoe weet ik niet. Misschien moet het volk zijn mouwen opstropen, zo opperde hij. Leigh was in september 1973 een der vier generaals die opstonden tegen het bewind van president dr Salvador Allende. Hij zei dat hij toen had gehoopt dat het leger maar kort aan de macht zou bijven.

Papua New Guinea: Dood tientallen vluchtelingen bevestigd

PORT MORESBY — Van de acht- tot tienduizend vluchtelingen die sinds februari vanuit Iran Jaya (Indonesie) naar Papua New Guinea zijn gevlucht zijn 93 in vluchtelingen-kampen overleden. Zo deelde minister John Nilkare van Provinciezaken in het parlement mee. De slachtoffers vielen vooral onder de bejaarden en de kleine kinderen. Ondervoeding is een der doodsoorzaken. Na berichten over Indonesische acties tegen zogenaamde separatisten hebben veel mensen uit Irian Jaya hun toevlucht gezocht in het rustiger Papua New Guinea.

Politie zoekt daders plaatsen bommen op vliegveld Honduras

TEGUCIGALPA — De Hondurese politie stelt een onderzoek in naar de bommen welke ontdekt zijn op het internationale vliegveld van de hoofdstad Toncontin. De beide bommen werden zaterdag ontdekt door het zogenaamde Bommeneskader van de Veiligheidsdienst nadat er een anoniem telefoontje was binnengekomen daaromtrent. Een van de bommen werd ontdekt in het cafetaria en de andere in de vertrekzaal. Gedurende de speuractie en het onschadelijk maken van de bommen bleef het vliegveld voor alle verkeer en bezoek gesloten gedurende twee uur. De politie heeft samen met het leger een intensieve controle-actie gehouden waarbij auto's werden aangehouden en onderzocht op veronderstelde linkse krachten. Men tilt erg zwaar aan de bommenplaatserij omdat als de bommen inderdaad ontploft waren Tegucigalpa geen vliegveld meer had gehad.

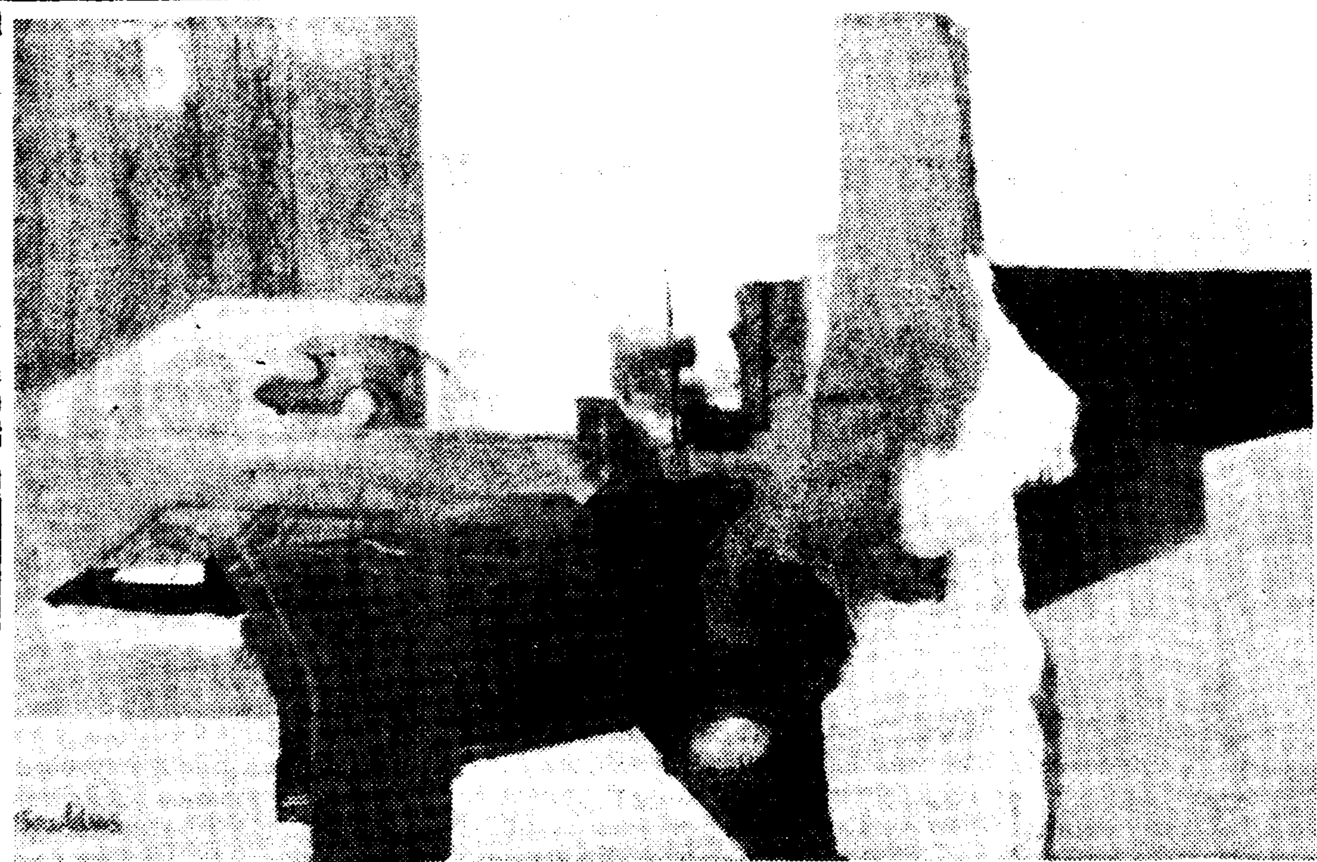
Kerk El Salvador:

Bewijs voor doden burgers door soldaten

SAN SALVADOR — De mensenrechtenorganisatie van de katholieke kerk in El Salvador heeft foto's geproduceerd met daarop twintig stoffelijke overschotten van burgers als bewijs dat het leger verleden maand burgers heeft gedood bij zijn schoonmaakoperaties. De foto's waren genomen in dorpjes op veertig kilometer van de hoofdstad San Salvador. De zaak ging spelen nadat dorpelingen melding hadden gemaakt dat zo'n zestig campesinos waren doodgeschoten door militairen van het speciale Atlacatl-bataljon dat getraind is in anti-guerrillabestrijding. In sommige gevallen zouden de doden verbrand zijn om sporen uit te wissen. Volgens deze organisatie neemt het aantal burgers dat omkomt bij militaire operaties toe.

Strijd om land kost in Brazilië 81 doden

RIO DE JANEIRO — Bij gevechten om het bezit van land zijn in de Braziliaanse staat Para tussen mei en half augustus 81 doden gevallen. Dit blijkt uit gegevens welke van katholieke zijde zijn verstrekt. Voor een parlementaire commissie heeft de priester Ricardo Resende gezegd dat 34 van de slachtoffers bezitters van kleine landerijen of hun werknemers waren. De andere 47 doden waren mensen die illegaal braakliggend land in bezit hadden genomen.

VARIETEIT IN KWALITEIT

(expositie van schilderijen van Wim Snelders in het Curaçaosch Museum)

Gisteravond opende mejuffrouw Verele Engels in het Curaçaosch Museum een tentoonstelling van schilderijen van de hand van de heer Wim Snelders. Zij gaf een korte kenschets van zijn werk totnutoe en wees op het feit dat Snelders vooral zoekt naar een harmonie tussen schilderkunst en architectuur. De synthese waartoe zij in haar openings- woord kwam, was dat Snelders een kleurrijk architect is.

Het werk van Snelders zoals dat momenteel in het Curaçaosch Museum te zien is, omslaat een kleine vijftig schilderijen. Deze zijn van een uiteenlopend niveau; een vlugge rondgang langs de schilderijen maakt dat als eerste duidelijk. Dan komt al gauw de vraag naar voren, wie de man is die achter deze schilderijen schuilgaat, want ondanks wisseling in kwaliteit zijn ze van dezelfde persoon.

Wim Snelders heeft in Eindhoven stedebouw en architectuur gestudeerd. Zijn schilder- kunstige vorming kreeg hij in Den Haag aan de Vrije Academie. Na enige tijd werkzaam geweest te zijn te Amsterdam vestigt hi zich begin dit jaar op Curaçao en is hij werkzaam bij de Dienst Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting. Hij houdt van reizen en legt zijn ervaringen in dezen schriftelijk vast.

Twee beroepen zijn in Wim

WIM SNELDERS

Snelders dus duidelijk aan te wijzen: aan de ene kant de stedebouw- kundige en architect, aan de andere kant de schilder. En dat is duidelijk in deze schilderijen te herkennen. Als architectuur zoeken is naar wezenlijke van de abstractie, dan is Snelders een architect die de abstractie vult met kleur, want de meeste schilderijen gaan in de richting van of zijn abstracten. Schilderen echter is concreet, zelfs als het abstracten betreft, en voor wie kijkt naar deze schilderijen is het niet vreemd te horen, dat een architect het penseel voerde.

Uiteraard geeft iedereen, die exposeert, zichzelf bloot; dat is een bekend feit. Bij deze expositie kwam voor mij heel duidelijk naar voren of Snelders via zijn schilderijen zeggen wil: 'Dit ben ik; beki k het maar; het is allemaal van mij.' Aan de ene kant kan ik waardering opbrengen voor de eerlijkheid daarvan: het laat een mens zien in zijn kwetsbaarheid; aan de andere kant heb ik mijn vraagtekens: als toeschouwer wordt je dan geconfronteerd met zo veel, dat je je afvraagt of je dat allemaal moest zien. Het enige wat daarbij wel duidelijk wordt, is de waarneembare ontwikkeling, en die is er zeer zeker.

De schilderijen in de gang en in de zaal rechts (alle min of meer vlakmatig opgezet) missen naar mijn gevoel leven. Ik vind de kleuren flets en dood. Sommige schilderijen doen mij wat opdrachtachtig aan (zo in de geest van: 'Nou moeten jullie dat en dat schilderen'); anderen vertonen affiniteit met de primitieven, maar missen de ongekunsteldheid ervan.

Boeiend echter wordt deze tentoonstelling bij de stillevens die in Amsterdam geschilderd werden (nrs. 30-34). De abstracte vormen zijn opeens minder afgelijnd. Ze zijn vloeiender, waziger en warmer geworden. Ook heeft de grote oversteek naar Curaçao bevruchtend gewerkt op het talent van Snelders, en het is niet alleen de kleur die verandering ondergaan heeft. De schilderijtjes van Knip spreken aan door hun lieflijkheid, terwijl de schilderijen rond San Pedro opvallen door de majestueusiteit en de kracht die van dit landschap — op deze manier geschilderd — uitgaat.

Samenvattend moet ik zeggen dat ik vanwege de stillevens uit Amsterdam en de schilderijen die hier op Curaçao geschilderd zijn, de tentoonstelling een bezoek waard vind. De expositie is tot 9 september te bezichtigen.

SYBREN PAUL

Derby: fundamenteel meningsverschil met militair gezag

Voor Surinaamse vakbeweging is leger slechts functionele groep

AMSTERDAM — Er bestaat op dit ogenblik een fundamenteel verschil van mening tussen de Surinaamse vakbeweging en het militair gezag over de invoering van democratische structuren. Dat heeft de Surinaamse vakbondsleider Fred Derby donderdagavond in een gesprek verklaard. Volgens Derby kan de vakbeweging in Suriname zich niet vinden in de visie van de militairen dat zij vooralsnog het hoogste gezag moeten vormen.

Fred Derby, voorzitter van de vakcentrale C47, brengt deze week een bezoek aan Nederland met een Surinaamse vakbondsdelegatie die verder bestaat uit Moederbondvoorzitter Fred van Russell en de voorzitter van de Ambtenarenbond CLO, Hendrik Sylvester. Gesprekken hebben inmiddels plaatsgevonden met politici van de drie grote partijen, PvdA, CDA en VVD, en de vakcentrale FNV. Volgens Derby is het bezoek geslaagd, omdat er een dialoog op gang is gekomen. Bovendien heeft hij de overtuiging dat de Nederlandse politici nu positiever aankijken tegen de rol die de Surinaamse vakbeweging speelt onder meer in de discussie over democratisering.

De Surinaamse vakcentrales hebben nu een concreet plan voor de democratische structuren ingediend in de zogenaamde denkgroep die de regering-Udenhout een advies moet verstrekken. Volgens Derby zal dit uiterlijk 1 oktober moeten gebeuren, zodat de regering die volgens het instellingsdecreet tot 31 december aanblijft, nog drie maanden de tijd heeft een en ander toe te passen.

Het plan van de gezamenlijke vakbeweging bestaat uit twee fasen. Eerst komt er een overgangsfase van twee jaar, waarin de democratische structuren tot stand moeten komen. Echter uiterlijk januari / februari 1985 moet er volgens Derby al een assemblee zijn die gaat functioneren als grondwetgevende vergadering. In de assemblee zullen vertegenwoordigers van functionele groepen als vakbeweging, werkgevers en leger gekozen kunnen worden. Bovendien zullen volgens het plan van de vakbeweging ook leden van districtsraden getrapt in de assemblee kunnen worden gekozen. Dit betekent, aldus Derby, dat nog dit jaar rechtstreekse verkiezingen voor districtsraden moeten plaatsvinden. De kandidaatstelling zal volgens de vakbeweging op individuele basis moeten plaatsvinden.

In het plan van de vakbeweging zullen ook politieke partijen een rol gaan spelen. Deze zullen echter pas kunnen optreden in de tweede fase. De assemblee zal namelijk eerst, naast een grondwet, ook een wet op de politieke partijen moeten opstellen. In het plan van de vakbeweging wordt verder uitgegaan van een rechtstreeks gekozen president. Kandidaten daarvoor kunnen op individuele basis of door politieke partijen worden gesteld.

In het plan van de vakbeweging speelt het leger alleen een rol als een van de functionele groepen. Derby noemt het door de vakbeweging ontworpen democratisch stelsel „menging van verkiezingen (met politieke partijen) en een corporatief stelsel". Landelijke verkiezingen zullen in het plan van de vakbeweging in de tweede fase plaatsvinden.

Ingezonden

Kalidat di libertat

Ora sierto medionan sin basta responsabilidat,
ta duna muestra di no sa kon usa nan libertat,
a bira mas ku tempu pa nan kuminsá realisá,
ku tin diferente kos ku no ta pas pa wordu bisá.

Djis pa kubri sierto medionan su interes,
nan ta papia, skirbi i komentá riba informashonnan robes.
Nan ta hasiele un kustumber di tira pará,
lo ke ta algu ku definitivamente tin ku wordu sensurá.

Nan ta saka i publiká pòrtrèt pa loko.
E daño ku esei ta kousa ta interesá nan poko.
Ta parse ku nan no ta mustra ningun komprenshon,
i menos ainda algun klase di kompashon.

Ni sintimentunan di famia i konosínan di un difuntu,
aparentemente ta forma ningun puntu,
pa evitá publikashon di kosnan degenerante,
kualnan ta sali publiká na abundante.

Ta parse ku tin medionan ku ta buskando puru sensashon.
Den nan intenshonnan nan a mustra di ta kapas di hasta hasi bufon,
di sintimentunan i tristesa di otro hende,
kontal ku nan kortantnan por sigui bende.

Ku publikashon di tantu bakanal,
nan ta yuda baha primeramente nan mes moral.
Anto masha poko biaha fayonan ta wordu koregí.
sin ku pa òrdu di hues esei keda eksigí.

Na luga di yuda komunidat,
nan ta sigui trose berdat.
Na lugá di duna bon informashon,
nan ta yuda kousa mas tenshon.

Sin ke papia loke a pasa fin di yüli bon,
mester por komprondé nos gezaghebber su preokupashon.
I tanten tin medio di prensa ku no ke tene su mes na étika,
e riesko ta keda di haña mas i mas krítika.

Lo ta bon pa esnan ku e sapatu'ki ta pas,
kuminsá realisá ku definitivamente nan ta hasiendo di mas.
I si enberdat nan ta "willing" pa drecha kos,
nan mester stòp di hasi kos di kakalaka matros.

Ohala pronto e medionan ku ta fayando por bin komprendé,
ku libertat di Prensa no ta nifiká "ofendé".
Pa pueblo por tin apresio pa Prensa i su Libertat,
E medionan mester kuminsá purba halsa nan kalidat.

E.R.V. DEMEI

Managua zet drie oppositiepartijen tijdelijk buiten spel

MANAGUA — Drie politieke partijen van de oppositie in Nicaragua zijn tijdelijk verboden omdat zij zich niet hebben laten inschrijven voor de in november te houden verkiezingen. Het gaat om de partijen welke in Coordinadora Democratica de Nicaragua (CDN) samenwerkten met twee vakverbonden en de werkgeversorganisatie.

De voorzitter van het hoofdstembureau Hugo Mejia deelde mee dat het besluit met zes tegen twee stemmen was genomen. Verleden week had men al de Sociaal-Christelijke Partij buiten de wet willen stellen. Dit is de grootste en best georganiseerde partij binnen de CDN maar men stelde het besluit toen uit omdat de partij toch aan de verkiezing leek mee te gaan doen.

Het verbod geldt deze partij en ook de Sociaal-Democratische Partij en de Liberale Grondwettelijke Partij. Tijdens de verkiezingscampagne mogen zij geen politieke activiteiten ontplooien. Er hebben zich tot heden toe zeven partijen ingeschreven.

Politie-acties in Chili: 9 doden

SANTIAGO — Bij acties van de geheime politie van Chili in vier verschillende steden zijn donderdag acht mensen om het leven gekomen. Volgens de politie ging het om linkse extremisten en vielen zij bij gevechtshandelingen.

In de stad Talcahuano op 530 kilometer van Santiago werd iemand die geen gehoor gaf aan een arrestatiebevel doodgeschoten. In Concepcion op 515 km van Santiago kwamen er "twee extremisten- om in een gevecht met de politie. Daarbi raakte een agent zwaar gewond. Bij eerdere huiszoekingen bij betrokkenen was een grote hoeveelheid explosieven en subversief materiaal gevonden. In Santiago werden twee subversieven gedood nadat deze een wapenopslag- plaats hadden overvallen. Bij deze actie raakten twee politiemannen gewond. Tenslotte kwam er in Santiago een ambtenaar om het leven toen hij verzeild raakte in een treffen tussen de politie en extremisten. Tenslotte vielen er twee doden in Valdivia op 835 km van Santiago en een in de stad Los Angeles.

PORT MORESBY — Een parlementslid van Papua Nieuw Guinea zegt het bewijs te hebben dat in de afgelopen 2 weken 51 vluchtelingen door honger zijn omgekomen, die afkomstig waren uit Indonesie. Het VN-orgaan voor vluchtelingen heeft aangeboden te helpen maar dan moet dat eerst officieel worden gevraagd.

*****

Betico Croes: eventueel eenzijdige onafhankelijkheid

De Koning: straks met mandaat terug

WILLEMSTAD — Zonder politieke zaken te hebben gedaan zoals hij zich had voorgenomen, is minister Jan de Koning (Antilliaanse Zaken) gistermiddag vervroegd naar Nederland teruggereisd. Daar heeft hij begrotings- perikelen af te handelen waarvoor premier Ruud Lubbers hem vroeg twee dagen eerder dan gepland terug te keren.

Tegenover het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) verklaarde minister De Koning vóór vertrek van Aruba dat een aantal politieke gespreks- onderwerpen met de Antilliaanse overheden zijn blijven liggen. Daar behoren ondermeer toe de vorming van een Solidariteitsfonds en een samenwerkingsverdrag tussen de vijf eilanden en Aruba wanneer dat eiland per 1986 zijn status aparte krijgt. Daarover wordt in october verder gepraat. "Maar dan kom ik terug met een bepaald mandaat van de Kamer", verklaarde de bewindsman. Woensdag reeds brengt hij verslag uit aan de Vaste Tweede Kamer- commissie voor Antilliaanse zaken. De kop boven het stuk luidt "De Koning politiek onverrichterzake terug naar huis".

De bewindsman liet weten dat de besprekingen over de opvang van de problemen bij de uittreding van Aruba erg stroef verlopen. Op de Antillen bestaat, zo zei de minister, nog altijd het misverstand dat de middelen onbeperkt zijn en dat wij in Den Haag niets van de problemen hier snappen".

Het uittreden van Aruba betekent volgens de voorlopige huidige berekeningen in de begroting van de overige vijf eilanden straks een gat van naar schatting 30 miljoen gulden direct. Aruba zelf wil geld hebben dat nodig is om orde op zaken te stellen na de uittreding. Geen van de eilanden wil financieel inleveren voor de afsplitsing van Aruba, maar ze kijken Nederland daarvoor aan, aldus het ANP. Op Curaçao heeft De Koning kunnen merken dat men er niets voor voelt die kosten te dekken door verhoging van de belastingen. "Maar", zo zei De Koning, "ik voel er niets voor voortdurend gaten op te vullen. Dat is korte termijn- denken. Nederland wil liever voor de lange termijn investeren, zodat de eigen productiviteit opgevoerd kan worden, waardoor de afhankelijkheid van Nederland minder kan worden. De volgende twintig tot dertig jaar worden bepaald door wat we nu doen", aldus de minister die daarmee impliceerde dat Nederland wat hem betreft blijft vast houden aan die lange termijn- filosofie.

Technische bijstand wil de minister wel geven voor de herstructurering van de Antillen van Vijf en eventueel ook voor Aruba. Bijvoorbeeld voor het opstellen van modellen voor het inkomsten- niveau en het bestuurs- niveau. Hij zei niet voor niets veertig miljoen gulden extra op de begroting te hebben gezet, waardoor de bijdrage van Nederland is gestegen tot 215 miljoen gulden, een bedrag dat voor plus- minus vijf jaar vast ligt.

De problemen die hi tijdens zijn meest recente bezoek heeft aangetroffen zijn niet alleen terug te leiden op de menings- verschillen op de Antillen zelf, maar ook op het feit dat er momenteel formatie- pogingen in het werk worden gesteld.

Volgens De Koning is het tijdschema voor uittreding van Aruba onder druk komen te staan, ondermeer omdat er nog geen nieuwe centrale regering is. Als er geen verbetering is per october, zal Nederland zich meer met de zaken gaan bemoeien en zal ook het Nederlandse parlement ingeschakeld worden, verklaarde hij aan het ANP.

MEP- leider Betico Croes verklaarde dat de rol van De Koning hem zwaar was tegengevallen. Croes had er wel op gerekend dat er spijkers met koppen zouden worden geslagen tijdens het bezoek, maar dat is uitgebleven. De Koning had in april nog laten weten het achterste van zijn tong te zullen laten zien medio augustus, maar dat is uitgebleven, volgens Croes. Begrip had hij wel voor het feit dat de formatie een spaak in het wiel was.

Om tot resultaten te kunnen komen in october moet het formatie- overleg vruchten afwerpen. In het regeer- programma moeten alle hete hangijzers uit de weg worden geruimd, zoals boedel- scheiding, verdeling bodemschatten en grensafbakening. Bovendien moet daarvoor een garantie zijn voor een meerderheid in de Staten. Lukt dat niet, aldus Croes, dan zal hij nog eind september naar Nederland reizen om de hulp in te roepen van de Nederlandse regering en het parlement via een beroep op artikel 26 van de Eilanden-Regeling Nederlandse Antillen (ERNA). Dat houdt in dat een eiland arbitrage van Nederland kan vragen als het denkt onheus door andere eilanden te worden behandeld.

Croes heeft al gedreigd met alternatieven als hij zijn zin niet krijgt. Bijvoorbeeld dat Aruba dan per 1986 eenzijdig de onafhankelijkheid uitroept, maar (hoe tegenstrijdig ook - RED) via een associatie- verdrag met Nederland verbonden kan blijven. De kosten van zo'n stap, omdat het eiland de boedelscheiding met de andere eilanden misloopt, moeten volgens Croes dan door Nederland gedragen worden die moet toezien op een herschikking van de ontwikkelingsgelden.

Ook De Koning zei dat het hem er veel aan gelegen is om het tijdschema voor uittreding aan te houden. Als dat namelijk niet lukt, wordt het uitstel en kan er een bende ontstaan. Andere eilanden kunnen dan ook besluiten tot het uitroepen van de status aparte, aldus de minister.

Croes liet zich in het gesprek met het ANP overigens nog ontvallen dat hij geen bezwaren heeft tegen een politiek afstandelijke figuur als gouverneur van Aruba na 1986. En wat hem betreft mag dat ook een Nederlander zijn.

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUDNIGEN

Stads- en 2de distrikt Oost
25 augustus 1984 vanaf 08.00 uur t/m 26 augustus 1984 om 07.00 uur: dokter Rauchbaar, Spreekkamer: Landhuis Rust en Vrede, Sta. Rosaweg 34, tel.: 76199; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76199.

Stads- en 2de distrikt Oost
26 augustus 1984 vanaf 07.00 uur t/m 27 augustus 1984 om 07.00 uur: dokter Olie, Spreekkamer Montaña Rey 89, tel.: 674821; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 613121.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: mevr. Guerrero- Bakmeyer, Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy- Tseng, Lutchmah, Rauchbaar, Braakman, Doran, Tseng en Pattinaja)

Stads- en 2de district west
24 augustus 1984 vanaf 18.00 uur t/m 27 augustus 1984 om 06.00 uur: dokter Rosales- Concession, Spreekkamer: Bethancourtstraat z/n, Brievengat, tel.: 77244; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75611.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Goilo, Whiteman, mevr. Braakman- Bonder, King, mevr. Soliana- Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales- Concession en de barrio Sta. Maria)

Derde distrikt Bandabao
24 augustus 1984 vanaf 18.00 uur t/m 27 augustus 1984 om 06.00 uur: dokter Sewrajsingh, Spreekkamer Barber, tel.: 641658, 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641658, 613121.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Hernandez)

...

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten; de wacht heeft zuster Daal, tel.: 76728 en zuster Thomas, tel.: 82655.

...

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

...

BOTICA'S (**nachtdienst**)
Otrobanda: Curaçao, tel.: 623575; PUnda: Antillian, tel.: 76200.

...

VERLOF BEGRAFENIS
25 augustus: M.V. Meyer, Kaya Wawa Scholtz 1.
26 augustus: A.I.A. Michel, Saliña 156.

...

DIVERSEN
BUURTCENTRUM STA. MARIA: 19.00 uur informatie- avond over type- cursus.

CULTUREEL CENTRUM CURAÇAO: 20.30 uur lezing en demonstratie over gitaarbouw door gitarist Patrick Burke.

BUURTCENTRUM SERU FORTUNA: 19.00-21.00'or anochi kultural (animashon: Grupo Ambiente).

SENTRO DI DAMA (SEDA): 20.00 uur officiële opening - Seru Fortunaweg 8.

SPORT
TAFELTENNIS: 20.00 uur finale tafeltennistoernooi - Zwijssen College.

...

ZATERDAG
DIVERSEN
SEKSHON ASUNTUNAN DI HUBENTUD: 09.00'or dia di estudio - Universidat.

SPORT
AUTOMOBIEL CLUB CURAÇAO: nacht van 25/26 augustus night rally.

SENTRO DI DAMA (SEDA): 15.00-19.00'or desfile folkloriko - Edifisio SEDA, Seroe Fortunaweg 8.

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
21.00 uur *Indiana Jones* (actiefilm, alle leeft., f.5,-, Engels); 24.00 uur *The evil that men do* (actiefilm, 18 jr., Engels, f.5,-)

...

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 16.30 Cartoons; 17.30 AGHUSA; 18.00 Agedres na plaka chiki; 18.15 Tio Wanchu i su muchanan; 18.20 Telenovela: Chispita; 19.15 Informe deportivo; 19.30 RVD; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Prensa ta canta; 21.30 Nos Tera; 22.00 Mundu na bista; 22.15 Show di Job; 23.15 Tempu pa Dios; 23.20 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Telefiesta; 18.00 NBA basketball; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Rikesa universal (Venezuela); 21.30 Estreno (Cold runners); 23.10 Sluiting.

ZONDAG
DIVERSEN
BUURTCENTRUM MONTAÑA: 13.00-19.00 uur open house.

PASADIA (Prinsenlaan z/n, Emmastad): 10.00 uur open house met expositie van J.M. Capricorne.

...

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13): openingstijden: maandagmiddag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-12.00/14.00-20.00 uur; donderdagmiddag van 14.00-18.00 uur en zaterdagmorgen van 09.00-12.00 uur.
De studiezaal is elke dag open vanaf 09.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandagmiddag van 14.00-17.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-19.00 uur

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consciëntiesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.
Elke maandag ná 16.00 uur activiteiten voor kinderen.

BIBLIOTHEEK MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 op te bellen).

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

DOCUMENTATIECENTRUM "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur - Roodeweg 7A.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Roodeweg 236, tel.: 26388): openingstijden 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

SPEEL-O-THEEK (Uteweg): open woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur.

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg; vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate (Porta Blanco).

ST. ELIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: (**bezoekuren**) 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

DR. DAVID R. CAPRILESKLINIEK (**bezoekuren**): opname afd. Mannen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; opname afd. Vrouwen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; overige afdelingen van 09.00-12.00/14.00-16.00/17.00-19.00 uur.

FUNDASHON PA KONSUMIDO (Scharlooweg 64, tel.: 611733): openingstijden van 08.30-12.00/14.00-17.00 uur.

BRIDGECLUB CURAÇAO: iedere vrijdagavond om 20.00 uur bridgen - Huize Scherpenheuvel.

SEDUKAL: elke woensdag van 14.00-16.00 uur is er vrij spreekuur.

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m van 08.00-16.30 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

HARTS GALLERY (Dr. Hugenholtzweg 36): openingstijden 09.00-12.00/14.00-18.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

LANDHUIS BRIEVENGAT: geopend van maandag t/m van 09.30-12.30/15.00-18.00 uur en iedere laatste zondag van de maand van 10.00-15.00 uur (toegangskaarten verkrijgbaar bij Curava en Landhuis Brievengat).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TEMPEL GALLERY: openingstijden dagelijks van 11.00-24.00 uur; zaterdag en zondag van 18.00-24.00 uur.

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkersstraat 14, zijweg Breedestraat Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

KANTOOR ALKOHOL- EN DRUGTEAM (Witteweg 54, tel.: 623973): spreekuren dagelijks van maandag t/m vrijdag of volgens afspraak.

NEDERLANDSE RODE KRUIS (afd. Curaçao, Secretariaat: Fokkerweg, tel.: 614525/614630): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30 uur.

...

Politie Italië blijft zoeken naar verdwenen meisje

ROME — De Romeinse politie heeft een helicopter ingezet om in het bossengebied in de omgeving van Rome te zoeken naar sporen van de ontvoerders van het meisje Emanuela Orlandi, die sedert juni 1983 ontvoerd is. Laatst hebben de ontvoerders weer iets van zich laten horen. Hoewel men rekening houdt met het feit dat deze dochter van een Vaticaanse employee al lang is vermoord wil de politie de zaak niet laten rusten. De vermeende ontvoerders hebben nu de overbrenging van Ali Agca naar Midden Amerika geeist, die vastzit wegens een aanslag op paus Johannes Paulus II in 1982.

Luis Daal: Otrobanda moet worden gered

WILLEMSTAD— Otrobanda moet gered worden. Het is van groot belang voor het hele eiland, zowel voor de economie als de historische waarde, dat dit stads- deel zo spoedig mogelijk weer in ere wordt gesteld. De bouw van de Koning Juliana (nieuwe) brug heeft grote schade aangericht in Otrobanda.

Dit is de mening van Luis Daal, de alombekende dichter en schrijver die momenteel op Curaçao verblijft in verband met de aan hem overhandigde tweejaarlijkse Pierre Lauffer prijs. Luis Daal, die zelf in Otrobanda heeft gewoond en daar is opgegroeid, nam het aanwezige publiek gisteravond in de aula van de universiteit mee in een droom. Een droom waarvan hij droomt dat die weer werkelijkheid wordt. Aan de hand van een uitgebreide dia- serie liet Daal zien hoe Otrobanda er in het verleden uitzag en hoe triest de situatie momenteel is.

Luis Daal benadrukte dat hij niet sprak als een dichter of historicus die uit sentimentele overwegingen wil dat Otrobanda weer wordt wat het eens geweest is. Ook andere mensen zoals bijvoorbeeld Lio Capriles, zijn van mening dat Otrobanda gerestaureerd moet worden. Het is van groot belang voor de economie. Bovendien heeft hier een groot gedeelte van de historie plaatsgevonden die van belang is geweest voor het hele eiland.

Over de Juliana brug liet Daal zich zeer teleurgesteld uit. Deze brug en de wegen die er naar toe leiden hebben Otrobanda vernield. Zijn ouderlijke huis is hier ook voor afgebroken. 'Het volk moet protesteren, men moet actie voeren tegen het onrecht dat Otrobanda aangedaan word', aldus Luis Daal. 'De overheid moet er op gewezen worden dat Otrobanda dit niet wil'.

Volgens Daal zijn er ook mensen die zich schamen voor Otrobanda. Dit is voor hem onbegrijpelijk. De situatie waarin Otrobanda verkeert is pas een schande, daar zou men zich voor moeten schamen, zo benadrukte Daal.

Er zijn uit Otrobanda veel belangrijke mensen voortgekomen. Daal noemde enkele voorbeelden zoals Luis Brion, mgr Wim Ellis, pater Amado Römer en twee gouverneurs: Ben Leito en Rene Römer. Ook staan er verschillende belangrijke gebouwen in dit stadsdeel. De eerste kathedraal en nu basiliek Santa Ana, het eerste ziekenhuis was er gevestigd, meerdere scholen waaronder de eerste technische school, de electriciteits centrale en de eerste ijs- fabriek. Al deze mensen en gebouwen zijn van groot belang voor de gehele bevolking.

Aan de hand van een diaserie vertelde Luis Daal over de verschillende straten en huizen. Tijdens de vertoning bleek wel dat er veel mensen uit Otrobanda aanwezig waren. Bijgestaan door het enthousiaste publiek kon Daal de vaak hele oude foto's indentificeren. Er viel af en toe een pijnlijke stilte als er van een gebouw verschillende dia's achter elkaar vertoond werden waarin men duidelijk de aftakeling kon zien: vergane glorie.

Damesfiets bij school gestolen

WILLEMSTAD— Vanaf het terrein van een school aan de Schottegatweg- Noord is een damesfiets van 550 gulden gestolen. De diefstal vond plaats tussen half acht 's morgens en één uur 's middags. Het betreft een rood met bruin gelakte fiets met zwarte banden.

Schuifdeur geforceerd

WILLEMSTAD— Door het forceren van het slot van een schuifdeur drongen onbekenden een woning te "Caracas" binnen. Uit het huis is een bedrag van 800 gulden, een bos sleutels en de contactsleutel van een auto weggenomen. Met de contactsleutel werd de betreffende auto, die voor het huis geparkeerd stond opengemaakt en meegenomen.

UTRECHT — De Utrechtse politie heeft 4 Colombianen en 1 Nederlander aangehouden die 20 kilo cocaine bij zich hadden. Men denkt daarmee een lijn Bogota-Amsterdam te hebben opgerold.

ZOEKERTJES

DINSDAGS EN VRIJDAGS
tot 10 woorden.
F. 5,50
Elk woord meer
f. 0,25
UITSLUITEND A CONTANT!

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

LADA, DECEMBER 1982, ƒ.3.700,-; Citroën GS 1975, ƒ.750,-, tel.: 83206.

PHANTOM SAILBOAT - trailor, vraagprijs NAƒ.1.200,-; rieten wieg met rotan onderstel + matras NAƒ.75,-, tel.: 82426.

PIANO ELEKTRONIKO i versterker. Pa mas informashon pasa na Bonam 10 of tel.: 44562.

1 MAZDA 323 1983, 21.000 km. standard, radio-cassette, prijs ƒ.8.000,-, financiering mogelijk. Alablancaweg 17, tel.: 78464 na 5 uur.

BEAGLE, Van Engelenweg 11, tel.: 75473.

FORD LASER, sept. 1982, airco, auto, low mileage. ƒ.8.900,-, Phone Jim Cooney: 612300 (work), 674479 (home).

RENAULT 18 GTS, aug. '81, 24.000 km, ƒ.9.800,-; Philips Hi-Fi pickup/ampl./2 boxen ƒ.300,-; compl. aquarium, 220 ltr. ƒ.250,-; div. duik- artikelen; kinderbed ƒ.70,-; 2 Walkie-Talkies ƒ.500,-, St. Michielsweg 21, tel.: 82318.

WEGENS VERTREK: een leren bank (driezits); een vloerkleed; 2 boekenkasten; een tv- antenne en een VW Passat, bjr. '82. 6.000 km, Dr. J. Ellisweg 13, app. B-5.

MAZDA 323 Stationwagon '84, automaat + airco, 7.000 km, ƒ.12.000,-; Lada Stationwagon '80 ƒ.2.000,-; National airco '84, 6.000 BTU; baby- commode; ronde eettafel + 6 stoelen wenge; 3-delig wandmeubel; bruin ribfluwelen bankstel; RCA kleuren televisie + video- recorder + antenne, tel.: 78812.

MOSER SLAAPKAMERSET, lichteiken, bed 2x2 m, verstelbare Auping matrassen, 3-deurskast, 4-deurskast, toilettafel met spiegel, 3 nacht/ladenkastjes, hoekkastje, in één koop, ƒ.4.500,-, tel.: 78812.

MAZDA 929, bouwjaar 1983, standard speed, tel.: 53310.

BANKSTEL ƒ.350,-; naaimachine ƒ.250,-; kasregister ƒ.175,-; telmachine ƒ.110,- 2 eenpersoons- matrassen ƒ.175,-; Alpha windsurfplank, compleet, ƒ.850,-; jonge dwergkonijntjes, tel.: 77144.

DE ALLES- moet- weg- porch sale o.a. stereoset met kast; 2 hangen legkasten; kinderbureau met stoel; elektro- grill; reiswieg; fondue- pan; gourmet- stel; spiegel; prikbord; planten en veel meer voor weinig geld. Zaterdag en zondag: Rooi Santu 87, tel.: 673920.

RESTANTEN HUISRAAD: 1 pers.- bed; 2 pers.- bed; stoef; ijskast, Troepiaalweg 2, tel.: 82073.

WIEG, BIJNA nieuw, prijs ƒ.300,-. Inf.: 76698.

IJSKAST "WESTINGHOUSE", z.g.a.n. Te bevr.: tel.: 74902.

PONY 1979, i.z.g.s., tel.: 672904.

MARKLIN TREIN met 3 locs, diverse wagons, bruggen, wissels enz., op prachtig uitgevoerde maquette, eventueel ook alles in onderdelen verkrijgbaar, tel.: 672218.

BRUINE STOFFEN tweezitsbank ƒ.300,-; antieke eetkamerset: tafel en 5 stoelen ƒ.1.450,-; tv- antenne ƒ.50,-; 2 lounge chairs ƒ.250,-; zeilplank Dufour ƒ.450,-; bromfiets Honda MT 5 als nieuw ƒ1.500,-, Fam. Kwantes, Bramendiweg 141 (einde Saliña Abaostraat).

Z.G.A.N. tape- deck Akai-X 201D, automatic reverse ƒ.500,-, tel.: 84201.

ANTIEKE CURAÇAOSE kast (pitch pine). Bellen tussen 5-9 uur, tel.: 75662.

PORCH SALE: wood working tools; small appliances; furniture; slide projector; movie camera; bicycle motor; baby things; king and twin size bed spreads; books; albums etc. Sat. 9-12, tel.: 75704, Boy Ecuryweg 29.

SURFZEILEN: windsurfing Hawaii, De Vries Filmspeed, Bombora en andere, fully battened, NAƒ.300-370,-, 19-22 h: 612819, Heelsumstraat 29.

WEGENS VERTREK: t.e.a.b. color tv; portable radio- cassette 90 Watt; camara full automatic; car boost/equa. 300 Watt; Kawasaki KX250, motorcross- uitrusting, (vóór 31 aug.) tel.: 76315.

2 DELFTS BLAUWE Monumentenzorg borden "Landhuis Goede Hoop". Voor inf.: tel.: 613505.

PORCH SALE: eethoek (massief hout); leren bankstel; wandmeubel; stereoset; stofzuiger; planten; diversen, Dianastraat 2 (omg. Van Engelenweg), tel.: 75891.

GED. INBOEDEL: manou zith.; 2 eenpers.- bed; partij hout; klein dressoir; salontafel (eiken); nieuwe Ned., AEG wasmach. (ongebr.); stoof, t.e.a.b., tel.: 43636.

SIMCA 1100, bouwjaar 1977, vraagprijs ƒ.1.500,-. Te bevragen bij Tera Cora 23.

WIT/GOUDKLEURIGE 14 1/2 ft. Glastron boot, kompleet met gegalvaniseerde trailer, 50 PK Mercury 1979 (powerhead defect), t.e.a.b., tel.: 664238.

MAZDA 626, 2- deurs, bouwjaar nov. '79, tel.: 79789 na 7.00 n.m.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

BOOTTRAILER VOOR 17 ft. speedboot, tel.: 55951.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

APPARTEMENT (1 persoons) a/h Spaanse Water, Brakkeput Abao, voll. gemeubileerd en gestoffeerd, airco, stoof, ijskast, wasmachine aanwezig. Voor informatie tel.: 672911 (na 19.00).

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

WOONHUIS TOT max. ƒ.800,-, in goede buurt, voor academicus en gezin, tel.: 75250.

HUIS, OMGEVING Tera Kòra. Aanb. tel.: 648196.

ONDERWIJZERES ZOEKT huis ±ƒ.400,- p/mnd., liefst ongemeubileerd, tel.: 55763 tussen 1.30-6.00 uur pm.

HUIS, ONGEMEUBILEERD met telefoon, 2 à 3 slaapkamers, tel.: 75034.

PERSONEEL GEVRAAGD CURACAO

WANTED: live-in maid for family 2 children, Antillian, English or Spanish. For info call 611715.

GEVRAAGD NET dienstmeisje voor halve dagen, Cassandraweg 72, tel.: 76464.

DIVERSEN CURACAO

VERLOREN OP Jorisbaai: zwaard van F-2- Lightning surfplank. Terug te bezorgen tegen beloning: tel.: 89389.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

SITTING ROOMSET; dining roomset; diningroom cupboard; bedroomset; 2 side tables; stove with oven; wringer washing machine; wandmeubel, at Maria Christinastraat 20, by The Lagoon, tel.: 24300 ext. 207, tel.: 24177.

RENAULT 5TL, bouwjaar '78, ƒ.1.600,-, tel.: 27130.

SET COMEDOR cu 6 stoel; buffet; stoof grandi; cama 2 persona; tv black - white, Ponton 49B, tel.: 27145.

RIANT WOONHUIS op erfpachts- grond in knoek, ruime voorporch, grote zaal, 4 slaapkamers, keuken, badkamer, mooie achter- porch, waswerkhok, twee stallen, grote stakkamer en dubbele garage, Op 35 km van Oranjestad (Paradera), bebouwde oppervlakte 310 m2. Voor serieuze gegadigden tel.: 24120.

DATSUN 300ZX, full equipped. Inf.: 25275.

EEN SPEEDBOAT ±22' lang. Inf. tel.: 27870.

ALLES MOET weg: t.e.a.b. ijskast; freezer; stoof; bar; vouwfietsen, tel.: 24736, Stadionweg 21.

WEGENS VERTREK: massief eiken salontafel; bureau; cpl. porch set; trafo 5000 Watt; stoof; filmcamera + blitser; hangkast; airco 1000 BTU, tevens grote porch sale op vrijdag tussen 6.00-9.00 pm. en zaterdag 10.00-12.00 am: Pos Chiquito 79B.

AUDI 5000 S, diesel engine, 4-drs., silver with blue velour interior, electric sunroof, eletric window, AM/FM cassette- radio, magneseum alloy, wheels spare, excellent automobile with garage repair manual and many extra parts. See to appreciate, ƒ.19.000,-. Contact: Bill Hindman, 9-4722 of 9-2076, Bung. 26, Seroe Colorado.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

UN KAMBER, mueblá, ku airco, Balanderstraat 14.

HUIS TE Boegeroeoi 25B, vraagprijs ƒ.500,-.

VOLLEDIG GEMEUBILEERD vrijstaand appartement op Malmok voor één of twee personen, zitkamer/keuken, slaapkamer, badkamer en porch, uitzicht op zee, tel.: 31326.

VERY NICE furnished apartment at Ponton, rent ƒ.450,-, 1 month deposit, 1 or 2 pers. Inf.: Mrs. De ruyter, tel.: 23600 ext. 282.

EENPERSOONS woonruimte aan de Spaans Lagoenweg, NAƒ.350,- incl. water en stroom, tel.: 22218, 22738.

RUIME, GEM. appartement, airco, ƒ.550,-, 1 sept. tot 30 nov., tel.: 23327.

DIRECT BESCHIKBAAR woning met 1 slaapkamer, volledig en gezellig ingericht, in rustige omgeving, telefoon beschikbaar. Inf. tel.: 27485.

DIVERSEN ARUBA

IK ZOEK iemand Nederlands sprekend, met rijbewijs en auto die 's middags mijn dochter op kan vangen. H. Tonk, Dominicanessenstraat 22, tel.: 21720/31410.

GEZOCHT OPPASHUIS voor marine- gezin, periode 11 t/m 21 oktober 1984, tel.: 28580.

Madrid wil met ETA praten

MADRID — De Spaanse regering is bereid met de Baskische afscheidingsbeweging ETA te gaan onderhandelen over het staken van de al vijftien jaar durende strijd, welke veel doden heeft gekost, zo meldt het dagblad El Pais. Dit gaf verder geen bijzonderheden.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: elke tweede vrijdag van de maand - Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Noord Salinja z/n.

Campagne voor schoner Bonaire

KRALENDIJK — Kortgeleden is er een campagne gestart om Bonaire weer hetzelfde schone aanzien te geven dat het eiland kenmerkte. In mei werd een commissie geïnstalleerd die als taak heeft gekregen deze campagne te leiden.

Aangezocht om zitting te nemen in de commissie werden de heren Eddy Ellis, Henni Busmann, Rudy Bedacht, Minguel Boezen, Siegfried Pourier en Rodger Gijsbertha. De campagne die gevoerd zal worden is tweeledig. Gedurende het eerste deel van de acties zal de aandacht vooral gericht zijn op het verwijderen van het vuil van de openbare wegen, terwijl het vervolgens de bedoeling is om het eiland verder te ontdoen van autowrakken en afgedankte wasmachines, gasovens en koelkasten. Ook voor de publieke stranden zal er tijdens de schoonmaakactie alle aandacht zijn. De gehele campagne is er op gericht om met medewerking van de gehele bevolking het eiland niet alleen schoon te maken, maar bovendien ook schoon te houden.

De commissie is van mening, dat juist in het centrum begonnen moet worden omdat toeristen en lokale bevolking daar dagelijks bezoeken. De schoonmakers zullen in drie ploegen van elk vijf man werken en de hygiënische dienst en de reinigingsdienst zullen de acties leiden. Het tweede deel van de totale actie zal beginnen als de eerste schoonmaakwerkzaamheden achter de rug zijn en dat is de motivatie om het eiland schoon te houden. Deze motivatie zal voor een groot deel gericht zijn op de jeugd van de basisschool. Dit motivatie gedeelte zal verzorgd worden door Rudy Bedacht die daarvoor een liedje zal componeren dat samenhangt met deze schoonmaakactie.

Man rent met artikelen uit de toko

WILLEMSTAD— Zonder te betalen rende een man een toko aan de Rooseveltweg uit, met een fles wiskey en een slof sigaretten. De eigenaar van de zaak verklaarde dat de man binnengekomen was, om de fles drank en de sigaretten gevraagd had, aanstalten maakte om te betalen maar daarna de goederen weggristte en uit de toko holde. Hij klom in een wat verderop geparkeerde vrachtwagen en reed met hoge vaart weg.

Waterpeil is weer op peil

KRALENDIJK — Sedert october van het voorgaande jaar heeft de gedeputeerde die belast is met de waterdistributie Franklin Crestian een zeer impopulaire maatregel moeten nemen door in de nachtelijke uren de distributie van het water te stoppen. Enerzijds werd deze maatregel genomen om de vrijwel lege voorraadtanks weer aan te vullen, terwijl aan de andere kant het afsluiten van de kranen betekende, dat er tenminste geen grote hoeveelheden water door lekkage meer verloren gingen. In de afgelopen maanden heeft een speciale ploeg zich beziggehouden met het opsporen en herstellen van lekken. Ook de watervoorraad is weer op peil.

Enkele weken geleden deelde ged Crestian mede, dat in het weekeinde de kraan niet meer afgesloten zou worden, hetgeen niet alleen voor de lokale bevolking een verademing was, maar evenzeer voor de op vrijdagavond arriverende toeristen, die zich na een vermoeiende reis niet eens konden opfrissen. Inmiddels heeft Crestian medegedeeld dat er vanaf heden ook op donderdagavond weer water is voor de verbruikers.

Ofschoon er momenteel een voldoende voorraad is in de tanks op Seru Largu is het probleem van de watersituatie niet volledig opgelost. De Nederlandse regering heeft wel een bedrag van acht miljoen gulden beschikbaar gesteld voor de vernieuwing van het waterleiding distributienet en de aanschaf van nieuwe verdampers en een generator voor de waterfabriek, maar eerst in het komende jaar zal daarvan iets merkbaar worden. Immers, de fabriek die de nieuwe installatie zal leveren heeft dertien maanden nodig voor de constructie. De nieuwe fabriek zal door een Israelische firma gebouwd worden die erg veel ervaring heeft op het gebied van het lage temperatuur verdampingssysteem.

Algemeen adviseur Jopie Abraham verklaarde desgevraagd, dat er wel een goedkopere aanbieding van een Amerikaanse maatschappij is binnengekomen. Deze fabriek echter is in eerste instantie gespecialiseerd in het omgekeerde osmose systeem dat het BC persé niet wil aanschaffen. Tijdens de bespreking afgelopen week met de Nederlandse minister Jan de Koning kwam ook naar voren, dat de Amerikaanse maatschappij WSA een lage temperatuur systeem zou kunnen leveren. Abraham bevestigde dit desgevraagd, maar voegde er aan toe dat het onaanvaardbaar is om dergelijke installatie aan te schaffen bij een bedrijf dat nauwelijks enige ervaring heeft in dit systeem en als een experiment op Bonaire een nieuwe waterfabriek wil plaatsen.

Tas gepakt bij instappen bus

WILLEMSTAD— De handtas van een dame werd uit haar handen gerukt toen ze wilde instappen in autobus. Ze verklaarde dat ze donderdag tien over half twaalf bij de bushalte aan de Winston Churchillweg op de bus stond te wachten. Een man kwam aanlopen en ging eveneens op de bank bij de bushalte zitten wachten.

Kort daarna gaf de dame het stopteken aan een bus, maar op het moment dat ze wilde instappen voelde ze dat haar de tas uit handen gerukt werd, en zag ze de man ermee wegvluchten. In de tas zat onder andere een portemonnee met 43 gulden. Het signalement van de rover heeft ze aan de recherche doorgegeven.

WILLEMSTAD— Uit een supermarket te Suffisant is een grote hoeveelheid electronische apparatuur gestolen. De eigenaar van de zaak verklaarde dat de indringers zich toegang tot de zaak verschaft hadden door vernieling van een ruit van zeventig bij zestig centimeter.

Zes gewonden in verkeer

WILLEMSTAD— Zes gewonden werden in het verkeer van donderdag geregistreerd. In totaal waren er zeventien aanrijdingen met gezamenlijke materiele schade van 14.650 gulden.

Uit Nederland ontvingen wij bericht van het overlijden, op 92-jarige leeftijd, van

Mevr. de Weduwe A.M. Schouten-van Wijk

Haar kinderen:
A.P. Schouten S.J. (Filipijnen)
Fam. Th.C.M. Schouten-Ecury (Aruba)
Fam. J.C. Schouten-van Zonneveld (Nederland)

kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen bevelen haar ziel in Uw gebeden aan.

Aruba, 24 augustus 1984.

Martina vraagt opheldering van Wathey

MAN blijft uit twee werkgroepen

WILLEMSTAD — Twee gisteren door formateur Claude Wathey ingestelde werkgroepen buigen zich momenteel over de meest vooraanstaande aspecten van het regeer- programma voor een nieuw te vormen kabinet. Zij hopen nog vandaag rapporten te kunnen indienen over enerzijds de staatkundige structuur en anderzijds het financieel- economisch beleid van de komende regering.

In de werkgroepen nemen niet alle politieke delegaties, die zich in verband met de formatie- besprekingen op St. Maarten bevinden, deel. De delegatie van de MAN werd hiervan uitgesloten. Een uitsluiting die gisteren het ongenoegen van MAN- leider Don Martina opwekte. Dat maakte hij formateur Wathey in een gisteren verzonden telegram dan ook kenbaar. Van de formateur eiste hij hierover een nadere toelichting.

Het voorstel tot instelling van de beide werkgroepen werd door de formateur gistermorgen in een vergadering met de politieke partijen ter tafel gebracht. Op deze vergadering ontbrak de MAN-delegatie. Die ontving een uitnodiging voor een gesprek met de formateur later op de dag.

Buitensluiting van de MAN vloeide voort uit het feit dat de partij tot nog toe niet bereid was een categorisch antwoord te geven op een vraag met betrekking tot de signatuur van het nieuwe kabinet. Zolang dit antwoord ontbreekt, stellen de overige partijen, wordt met de MAN niet bijeengekomen voor bespreking van het regeer- programma. Van de grootste Curaçaose partij wordt een uitspraak verwacht inzake haar bereidheid in de regering deel te nemen indien zij het premierschap niet naar zich toe kon trekken.

RAPPORTEN

Onofre Bikker, lid van de DP-delegatie en voorzitter van de financieel- economische werkgroep, verwacht dat de werkgroepen na afloop van de vergadering van vanmorgen, hun besprekingen met een rapport kunnen afronden. De diverse partijen, waarvan de delegaties voor het merendeel vandaag St. Maarten verlaten, zullen dan in het komende weekeinde de rappporten grondig doornemen. De formatie- besprekingen worden volgende week woensdag op de Bovenwinden hervat. In de plenaire vergadering zullen de rapporten en het hieruit te ontstane regeer- programma moeten worden goedgekeurd.

Gezocht wordt naar gemeenschappelijke standpunten die tot een consensus over een regeer- programma moeten leiden, verklaarde Bikker vandaag tegenover de Amigoe. De werkgroepen lopen op dit moment het door de formateur opgestelde concept- regeerprogramma na. De punten waarover mogelijk niet direct binnen de werkgroep overeenstemming kan worden bereikt, zullen voorlopig terzijde worden geschoven, aldus het lid van de DP- delegatie. Tot nog toe werden echter niet veel van dergelijke punten ontmoet. Hij herinnerde er in deze aan dat het regeer- programma volgens de opdracht van de gouverneur van beperkte omvang en op realisme gestoeld diende te zijn. Primair moeten daarin oplossingen voor de bestaande problemen worden aangevoerd.

TELEGRAM

Het niet betrekken van de MAN- delegatie in de twee werkgroepen, zit MAN- leider Don Martina nogal hoog. Temeer daar dit, zo blijkt uit het door hem aan de formateur verzonden telegram, in stri d is met een telefonisch gemaakte afspraak tussen Wathey en Martina.

De MAN- leider stelde gisteren in zijn telegram aan de formateur dat "in tegenstelling tot hetgeen wij telefonisch zijn overeengekomen hedenochtend, namelijk dat er twee werkgroepen zullen worden ingesteld met participatie van alle deelnemende partijen aan de formatie, dus ook de MAN, moet ik nu via de pers vernemen dat er twee werkgroepen zijn ingesteld, echter zonder dat u de MAN- delegatie op St. Maarten aanwezig hebt uitgenodigd om in bedoelde werkgroepen te participeren. Indien deze berichten op waarheid berusten, verzoek ik u mij en de MAN- delegatie op St. Maarten aanwezig, zo spoedig mogelijk op de hoogte te stellen van uw argumenten om de MAN- delegatie bij het instellen van genoemde werkgroepen uit te sluiten".

VERGADERING AFGELAST

Niet alleen nam de MAN niet aan de besprekingen van de werkgroepen deel; ook de voor gistermiddag geplande vergadering met de formateur vond geen doorgang. Kort voordat de vergadering had moeten aanvangen werd de MAN- delegatie door de secretaris van de formateur en drie bestuursleden van de DP- Bovenwinden in kennis gesteld van het feit dat de vergadering werd afgelast. De reden hiervoor, zo kreeg de delegatie volgens woordvoerder Angel Salsbach te horen, was dat Wathey en Martina de komst van de MAN- leider naar St. Maarten overeengekomen waren.

Salsbach verbaasde zich over de tegengestelde berichten die de delegatie bereikten. In contact met partij- leider Martina had deze hen van de afspraak met de formateur omtrent deelname aan de werkgroepen op de hoogte gebracht. Over deze deelname was hen evenwel door Wathey niets kenbaar gemaakt. Evenmin was de MAN-delegatie vanmorgen bekend met het voor vandaag voorgenomen vertrek van het merendeel van de partij- afvaardigingen. Zij zal zich vandaag beraden over de door haar te nemen stappen, aldus Salsbach.

ONERVARENDHEID

PNP- woordvoerder George Hueck wijt intussen veel van de gerezen spanningen in de formatie- besprekingen, aan mogelijke onervarendheid van de kant van de MAN- afvaardiging. Hij herhaalde een opmerking die hij eerder deze week tegenover de Amigoe plaatste over het verschil tussen een formatie- en een informatie- periode. De beide begrippen worden kennelijk nog al te vaak met elkaar verward, denkt Hueck.

De stelling van de MAN, die haar deelname in de regering verbindt aan het premierschap voor Don Martina, werd veel te laat naar voren gebracht, oordeelt Hueck. Een dergelijke stelling moet in een informatie- periode aan de orde komen en niet pas in de formatie- periode te berde worden gebracht. Want nu blijkt, aldus Hueck, dat de MAN- uitspraak in de informatie- fase over het "bespreekbaar zijn" van alle onderwerpen, niet klopt. Het bewijs wordt nu althans geleverd dat in ieder geval het premierschap voor de MAN niet bespreekbaar is. Dat had die partij al veel eerder op tafel moeten brengen, besloot Hueck.

La Prensa: alle militaire dictators hebben er gestudeerd

Amerika's militaire school in Panama is verleden tijd

PANAMASTAD — De Militaire School voor de Amerika's in de Panamakanaalzone welke twee generaties militair kader voor heel Latijns Amerika heeft afgeleverd gaat 30 september dicht. De school was namelijk het middelpunt geworden van een heftige discussie tussen Panama en de Verenigde Staten.

De discussie ging over het eventueel voortzetten van de school welke geheel bemand wordt door Amerikanen als docerend personeel en op welke wijze dit dan zou gebeuren. De beslissing moest voor oktober vallen. Dan wordt de Amerikaanse legerbasis waarop deze school gevestigd is overgedragen aan Panama. Dit overeenkomstig het in 1977 door beide landen ondertekende Panamakanaal-verdrag. In dit verdrag is het voorbehoud opgenomen «tenzij de beide landen een andere beslissing nemen». Het verdwijnen van de school betekent het einde van een project dat 38 jaar heeft gedraaid en waarvan talrijke landen in Latijns Amerika hebben gebruik gemaakt voor de opleiding van hun hoger militair personeel. Er volgen op het ogenblik nog honderden Latijnsamerikanen een opleiding.

De School voor de Amerika's werd plotseling het middelpunt van een discussie tussen de VS en Panama omdat er onenigheid was ontstaan over de manier waarop het verdrag moet worden begrepen. Voor het jaar 2000 moet Het verdrag uiteindelijk uitmonden in de volledige overname door Panama van de hele kanaalzone.

De rel ontstond toen fungerend president Jorge Illueca de VS ervan beschuldigde onderdelen van het verdrag te schenden. In een toespraak op 31 juli deelde Illueca mee dat zijn regering zou weigeren toestemming te geven aan de Amerikaanse militairen om de school te blijven bemannen. De Panamese president van wie bekend is dat hij niet bepaald overloopt van enthousiasme voor Amerika, maakte zich namelijk boos over wat hij een discriminatie vindt van het Panamese personeel in dienst van de Kanaalmaatschappij. De directie daarvan verleende namelijk een speciale toelage enz. aan het Amerikaanse personeel wat mogelijk was omdat de Amerikanen in de directie de meerderheid vormen.

De volgende dag echter liet de commandant van het Panamese leger, generaal Manuel Antonio Noriega, weten dat er over de toekomst van de School voor de America's nog geen beslissing was genomen. Sindsdien hebben generaal Noriega en de commandant van de Amerikaanse troepen in Latijns Amerika, Paul Gorman, herhaaldelijk vergaderd. Maar dit leverde geen nieuw akkoord op zodat Amerika nu de knoop heeft doorgehakt en besloten heeft zijn personeel terug te trekken uit deze school. De leiding van de school heeft al laten weten dat de opleiding doorgaat, eventueel in Florida of op Puerto Rico.

Wat er ook uit de bus was gekomen, op 1 oktober had de school dan van naam veranderd en was dan het Panamerikaanse instituut voor militaire wetenschappen en nationale ontwikkeling gaan heten. Zover is het dus niet gekomen.

De school was overigens al geruime tijd het mikpunt van kritiek van links Panama. Het dagblad La Prensa wees er laatst in een commentaar snerend op dat de school zich er op kan beroemen tussen zijn leerlingen alle militaire dictators van de laatste decennia te hebben gehad.

SPELREGELS

VOOR INGEZONDEN stukken gelden een aantal regels:

Van de schrijver van ingezonden stukken moeten de naam, het adres en eventueel telefoonnummer bekend zijn. Ongetekende stukken verdwijnen ongelezen in de prullenbak. In principe worden ook die stukken geweigerd die bedoeld zijn als een reactie op elders gepubliceerde stukken, omdat de voorgeschiedenis ervan voor de gemiddelde Amigoe- lezer niet bekend is. Bij de beoordeling van deze stukken zal ook de maatschappelijke relevantie ervan in ogenschouw genomen worden.

Het schrijven van stukken onder een pseudoniem of het anderszins weglaten van de werkelijke naam van de schrijver wordt slechts in zeer uitzonderlijke gevallen toegestaan; namelijk als de noodzaak tot behoud van anonimiteit van de auteur door de redactie gedeeld wordt. De beslissing daarover wordt door de redactie genomen.

Grote terughoudendheid wordt betracht ten aanzien van gedichten die als ingezonden stukken worden ingediend.

Omdat de kracht van ingezonden stukken zit in hun beknoptheid wordt door de beugel genomen een maximale lengte aangehouden van anderhalf à 4 velletjes met ruime regelafstand. Voor langere stukken kan aan plaatsing in de weekeind- bijlage Ñapa gedacht worden.

Stukken, die al uitgebreid elders gepubliceerd zijn, worden omwille van de actualiteitswaarde geweigerd.

Onder al deze en andere omstandigheden houdt de (hoofd)redactie zich het recht voor om stukken op grond van hun inhoud en/of strekking te weigeren voor publicatie in de Amigoe.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK PRECIOUS METALS

Gold	350,70	Platinum	341,60
Silver	7,63	Palladium	134,00

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Apache	11 7/8	+ 1/8	I.B.M.	124 3/4	+ 1/2
Asa Ltd	54 3/8	- 7/8	I.T.T.	27 1/8	- 3/8
Apple Comp	28 1/8	+ 1/8	Manufact.H.	27	- 1/4
Atl.Richfield	46 7/8	- 3/8	McDonalds	78	- 1
Beatrice Fds	29	- 1/4	MACOM	21 5/8	+ 1/4
Burroughs	58 1/2	- 1/4	N.C.R.	27 1/4	+ 1/2
Citicorp	33 7/8	- 1/4	Natl.Presto	24 5/8	+ 1/2
Coca Cola	60 7/8	- 3/8	Pepsico	43 5/8	- 3/8
Dayton Hudson	34 1/8	- 1/8	Seagram	37 1/8	- 1/8
Disney	57 1/8	+ 5/8	Sears	35 3/4	unch
Dome Mines	10 1/8	- 3/8	Texas Instr.	146	+ 1 1/2
Dupont	49 7/8	- 1/4	Texaco	35 5/8	- 1/8
East.Kodak	76 1/4	unch	United Airl.	38 7/8	- 3/8
Ford	45 1/8	+ 1/4	Union Pac.	41 1/4	- 1/2
Fluor	16 1/2	unch	US Steel	24 3/4	unch
Genl.El.	58 1/8	+ 7/8	West.El.	26 5/8	- 1/4
Genl.Motors	75 3/4	- 1/4	Xerox	39 3/4	unch
Homestake M.	26	+ 1/8	Zenith	26	+ 1/4
Dow Jones	1232,44	+ 0,66	Stocks up	760	
S+P Composite	167,12	+ 0,06	Stocks down	766	

NEW YORK CURRENCIES

December YEN	422,40	+ 0,09	December SWFR	42,74	+ 0,18
December DM	35,51	+ 0,15	December BP	1,3135	- 0,05

MINIMAL M-1 IMPACT FOR U.S. FINANCIAL FUTURES
Chicago, Aug 23 - U.S. financial futures should open unchanged tomorrow in reaction to today's report of a 1.2 billion dlr decline in U.S. M-1 money supply, futures analysts said. The drop, while at the low end of market expectations, did not appear large enough to serve as fuel for a major rally friday, analysts said. Some analysts expected prices to weaken after the opening as attention shifts to expectations U.S. inflation may accelerate later this year. But others looked for a technically driven rebound in Treasury Bond futures. Trading tied to expiration of september options on T-Bond futures could limit major futures moves in either direction. With volume extremely light recently because of investor and trader vacations, prices have tended to drift higher in four sessions and lower the next two, noted Thomas Ramseth, vice president, Paine Webber Inc. Should that pattern hold, prices will trend higher friday, Ramseth noted. But other analysts said a bearish tone will continue because of renewed concerns about U.S. inflation. Wednesday's report of a 0.3 pct july increase in U.S. consumer prices led some economists to predict higher rates later this year, noted Marcus Hutchins, research director, Virginia Trading Co.

U.S. CREDIT MARKET OUTLOOK - INFLATION CONCERNS
New York, Aug 24 - Even a larger than expected decline in U.S. M-1 money supply was not enough to stage a rally in credit markets, meaning investors will have to see an appreciable weakening in the U.S. economy before they feel inclined to buy, analysts said. "There's going to have to be more evidence the economy is coming off the boom we've had in the first half of the year," John Paulus of Morgan Stanley and Co Inc said. This would mean second half economic growth would need to slow to around three pct as measured by the gross national product, he said.

TOYOTA VEHICLE SALES, INTEREST AIDED PROFIT
Tokyo, Aug 24 - Toyota Motor Corp said its improved profits in the year 1983/84 year ended june 30 resulted from higher vehicle sales and increased interest and dividend income. The company said car exports are forecast to rise to 1.81 mln in 1984/85 from 1.71 mln in 1983/84 and domestic sales to 1.69 mln from 1.66 mln. A spokesman said higher car prices and increased sales of luxury cars and trucks contributed to 1983/1984 profits. Toyota said earlier parent company after-tax profit rose to 251.57 billion yen in 1983/84 from 210.37 billion in 1982/83.
REUTER.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 24 AUGUSTUS 1984 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.355	1.375	1.395
PND STERLING	2.27	2.325	2.385
NED GLD	54.48	55.20	56.00
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	74.23	74.95	75.75
FR FRANCS	18.97	20.07	20.77
DUITSE MARK	61.59	62.31	63.11
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.68	0.98	1.04

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 24 AUGUSTUS 1984 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	95.80
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 96/90	106.04
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	102.71
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	103.44
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1983	97.31

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 11.24%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Chileense regering geinformeerd over Beagles-overleg

SANTIAGO — De Chileense minister van Buitenlandse zaken Jaime del Valle wordt vandaag, donderdag, terugverwacht in de Chileense hoofdstad samen met zijn belangrijkste onderhandelaars in de Beagles-kanaalkwestie. Hij zal dan de regering op de hoogte brengen van de laatste ontwikkelingen in het overleg met Argentinië. Volgens Vaticaanse kringen is een akkoord tussen beide landen ophanden.

Baby van 36 dagen in afwachting ruilhart in Londen overleden

LONDEN — In een Londens ziekenhuis is een 36 dagen oude baby overleden die in afwachting was van een harttransplantatie, zoals die onlangs in Engeland is toegepast op de baby Hollie Roffey. De baby overleed voordat men een ruilhart kon vinden. De ouders van het wicht wilden niet dat hun identiteit bekend werd. Holley Roffey is onlangs ondanks de transplantatie toch overleden.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat "Cata N.V." gevestigd, alhier, het ontwerp-verkavelingsplan "Sta. Catharina fase 3" heeft ingediend voor een perceel grond in de plantage Sta. Catharina ter grootte van ± 47.650 m2, gelegen ten noorden van de Weg naar Sta. Catharina.
Het ontwerp-plan ligt met ingang van morgen gedurende vijftien dagen voor een ieder ter inzage op het Centraal Bestuurskantoor, Concordiastraat no. 24, bij de afdeling Algemene- en Juridische Zaken.
Belanghebbenden kunnen binnen genoemde termijn van vijftien dagen tegen het ontwerp-verkavelingsplan schriftelijk bezwaren indienen bij het Bestuurscollege.
Bezwaarschriften dienen duidelijk aan te geven de naam en adres van de bezwaarde alsmede met redenen omkleed te zijn.

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao

De Gezaghebber, R.A. Casseres. — De Secretaris, mr. E.A. Vlieg.

HET EILANDGEBIED CURACAO

BEKENDMAKING:

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao, maakt bekend;

DE AANBESTEDING VAN HET NAVOLGENDE PROJEKT.

PROJEKT:

Bestek PROMAC N.V. No. 774 betreffende:
Het leveren, aanleggen, verbinden en geheel bedrijfsklaar opleveren te Curaçao van D.W.D. transportleidingen in de tracé's:

A. Schottegatweg – Post Vijf – Arowakenweg.
B. Rio Canarioweg – Punta Cardonweg – Muizenberg.

met bijbehorende grond-, terreinen- en betonwerken.

TERMIJN VAN OPLEVERING:

Het gehele werk van elk der onderdelen A en B dienen voor de eerste maal te worden opgeleverd uiterlijk 200 werkbare werkdagen na de aanvangsdatum van het werkonderdeel A en B.

DE INSCHRIJVING:

De inschrijving in de Nederlandse taal gesteld dient per aangetekende brief in dubbele enveloppen, waarbij de binnenste enveloppe, die de inschrijvingen bevat, verzegeld moet zijn en bij de Afd. A.J.Z. van het Centraal Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, te Curaçao te zijn binnengekomen vóór de opening van de inschrijving, welke op 10 oktober 1984 om 10.00 uur v.m. plaatselijke tijd zal plaatsvinden op het Centraal Bestuurskantoor van het Eilandgebied Curaçao.
Ook kunnen de inschrijvingen in een gesloten enveloppe vóór de opening der inschrijvingen in een daartoe bestemde en als zodanig gesloten bus op het Centraal Bestuurskantoor worden gedeponeerd.
Op de enveloppe dient te worden vermeld: Inschrijving op bestek PROMAC N.V. No. 774 betreffende de uitvoering van leidingwerken ten behoeve van de Dienst Waterdistributie te Curaçao.

HET BESTEK:

In de Nederlandse taal kan op schriftelijke aanvrage worden verkregen bij de Dienst Waterdistributie te Klein Kwartier, tegen de prijs van NAF. 400,-- betaalbaar op naam van de Dienst Waterdistributie te Curaçao.
Na ontvangst van bedoelde som zal het Bestek franco (c.q. per luchtpost) worden toegezonden.
Het bestek kan eveneens tegen betaling van een bedrag NAF. 350.-- bij de Dienst Waterdistributie te Klein Kwartier worden afgehaald.

HET BESTEK LIGT TER INZAGE BIJ:

Dienst Waterdistributie te Klein Kwartier en Bureau Promac N.V. Rio Canarioweg No. 59.

INFORMATIE VERGADERING:

Op 17 september 1984 om 10.00 uur plaatselijke tijd zal op het kantoor van Promac N.V., Rio Canarioweg No. 59 een informatievergadering worden gehouden.

NOTA VAN INLICHTINGEN:

Alle vragen om inlichtingen door belanghebbenden gesteld, hetzij schriftelijk, hetzij ter gelegenheid van de informatievergadering, evenals de gegeven of te geven antwoorden, zullen verzameld en opgenomen worden in een nota, "Nota van Inlichtingen" genoemd. Bedoelde nota zal door het Bureau Promac N.V. na genoemde datum per aangetekende post aan kopers van het Bestek worden toegezonden.

HET BESTUURSCOLLEGE VOORNOEMD,
DE GEZAGHEBBER, R.A. Casseres. — DE SECRETARIS, Mr. E.A. Vlieg.

Afd. P.R.

DEPARTEMENT VAN ECONOMISCHE ZAKEN
BEKENDMAKING

Het Departement van Economische Zaken maakt bekend dat krachtens Beschikking van de Minister van Economische Zaken, met ingang van 23 augustus 1984, de hoogst toelaatbare prijzen aan de kleinhandel en aan de consument ter zake van een aantal goederen per aangegeven hoeveelheid, voor wat betreft het Eilandgebied CURACAO, als volgt zijn vastgesteld:

	verpakking	hoogst toelaatbare prijs aan de kleinhandel	hoogst toelaatbare prijs aan de consument	
RIJST				
Simba (parboiled)	30/2 lbs.	f. 49.34	f. 1.81	+ 0.02
(parboiled)	12/5 lbs.	f. 49.15	f. 4.50	+ 0.04
(parboiled)	6/10 lbs.	f. 48.95	f. 8.97	+ 0.09
(parboiled)	25 lbs.	f. 19.82	f. 21.80	+ 0.22
(parboiled)	100 lbs.	f. 75.83	f. 81.90	+ 0.80
	1/2 kg.		f. 0.93	+ 0.01
BABYMELKPOEDER				
S-26	24/1 lbs.	f. 113.70	f. 5.45	+ 0.11
	12/2 1/2 lbs.	f. 131.78	f. 12.63	— 0.12
MELKPOEDER				
Friesche Vlag	12/1134 gr.	f. 58.68	f. 5.28	— 0.15
(instant)	12/900 gr.	f. 57.19	f. 5.15	— 0.09
(instant)	6/1800 gr.	f. 54.51	f. 9.81	— 0.18
MARGARINE				
Fleischmann's				
(prints)	30/4x1/4 lbs.	f. 78.44	f. [illegible] 90	+ 0.07
	1/4 lbs.		f. 0.73	+ 0.02
(tubs)	24/2x1/2 lbs.	f. 69.07	f. 3.19	+ 0.04
	1/2 lbs.		f. 1.60	+ 0.02
(bowl)	18/1 lbs.	f. 52.15	f. 3.22	+ 0.08
(light spread)	12/2 lbs.	f. 58.94	f. 5.45	+ 0.16
(light spread soft)	24/2x1/2 lbs.	f. 69.60	f. 3.22	+ 0.08
	1/2 lbs.		f. 1.61	+ 0.04
(light spread soft)	18/1 lbs.	f. 52.51	f. 3.24	+ 0.08
(diet)	18/2x1/2 lbs.	f. 43.91	f. 2.71	+ 0.08
	1/2 lbs.		f. 1.36	[illegible]
Brio	40/250 gr.	f. 37.25	f. 1.03	+ 0.07
MARGARINE				
Blue Band	48/454 gr.	f. 85.46	f. 1.98	+ 0.03
	24/907 gr.	f. 79.20	f. 3.66	+ 0.05
	12/2268 gr.	f. 94.26	f. 8.72	+ 0.08
Becel	24/250 gr.	f. 33.01	f. 1.53	+ 0.01
Brookfield				
(quarters)	30/4x1/4 lbs.	f. 47.04	f. 1.74	+ 0.06
	1/4 lbs.		f. 0.44	+ 0.02
(bowl)	24/1 lbs	f. 44.07	f. 2.04	+ 0.18
(bowl)	12/2 lbs	f. 38.12	f. 3.53	+ 0.23
OLIJF-OLIE				
Carbonell	12/8 oz.	f. 14.18	f. 1.28	N
	12/16 oz.	f. 27.30	f. 2.46	N
SUIKER				
Country Cane	12/5 lbs.	f. 31.62	f. 2.85	+ 0.02
Domino	30/2 lbs.	f. 36.05	f. 1.30	+ 0.09
	12/5 lbs.	f. 32.26	f. 2.90	+ 0.22
Nora	10/2 kg.	f. 22.84	f. 2.47	— 0.18
ROOMBOTER				
Brabo (gezouten)	40/250 gr.	f. 46.72	f. 1.30	N
MELK IN BLIK				
Coast (gesuikerd)	120/78 gr.	f. 27.30	f. 0.25	— 0.04
(ongesuikerd)	48/410 gr.	f. 33.53	f. 0.77	— 0.11
GEZOUTEN VIS				
Oscar Larsen	60/450 gr.	f. 181.31	f. 3.47	+ 0.11
Grytten	60/450 gr.	f. 169.88	f. 3.26	— 0.13

Afwijkingen naar beneden van de hierboven vastgestelde prijzen zijn uiteraard toelaatbaar.
De absolute prijsverhogingen en/of prijsverlagingen zijn in de laatste kolom per eenheid aangegeven.

+ verhoging
— verlaging
N nieuw op de markt

Eerstvolgende publicatie geschiedt op 6 september 1984. Prijsverhogingen en/of wijzigingen dienen uiterlijk op 4 SEPTEMBER 1984 voor 12.00 's middags aangevraagd te worden.

Hoofd DEZ

EILANDGEBIED CURACAO

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat het Hoofd van de Geneeskundige- en Gezondheidsdienst te Zaquito, alhier, een verzoekschrift aan het Bestuurscollege heeft gericht ter verkrijging van een vergunning ingevolge de Hinderverordening Curacao (A.B. 1953 no. 21) voor het hebben van een onderhoudsgarage voor eigen auto's en trucks op het terrein van de G.G.D. aan de Piscaderaweg 49, alhier.
Dit verzoekschrift met bijlage ligt vanaf heden gedurende veertien dagen ter visie op het Centraal Bestuurskantoor, Concordiastraat no. 24, bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van bovengenoemde vergunning kenbaar te maken.

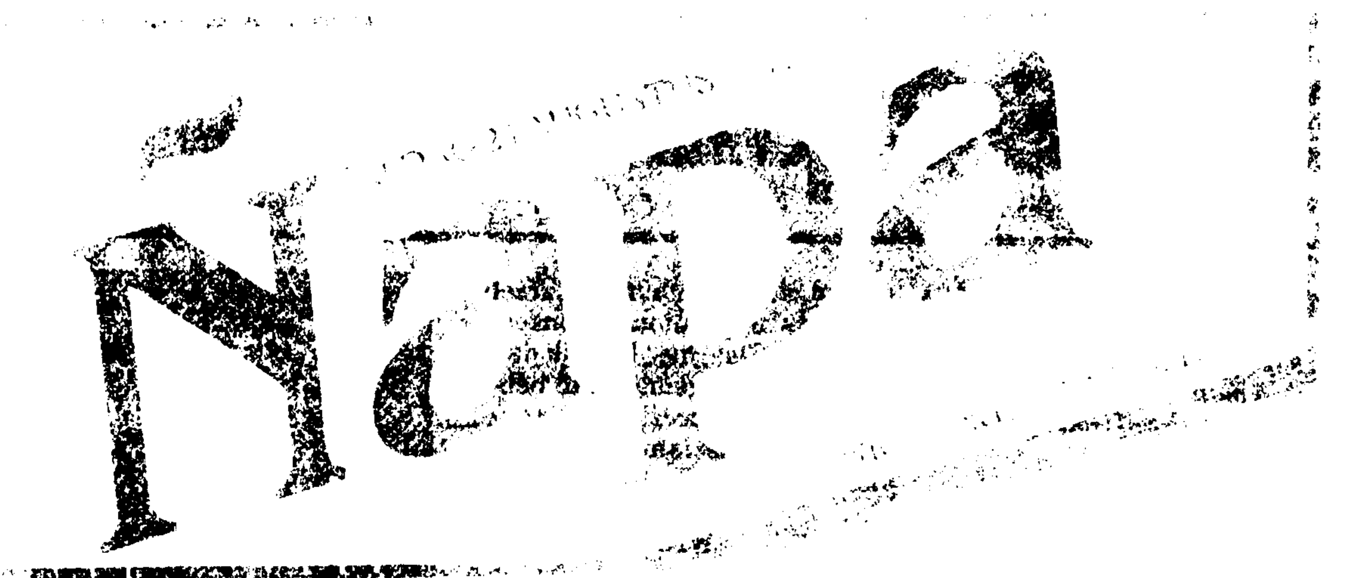
De Gezaghebber.

STROOMONDERBREKING

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken:

OP WOENSDAG 29 AUGUSTUS 1984
VANAF 09.00 T/M 16.00 UUR

MENEGRANDEWEG (vanaf Bachaqueroweg tot Cabimasweg), TIA JUANAWEG, CABIMASWEG (vanaf Lagunillasweg tot Tia Juanaweg), LAGUNILLASWEG, LAGOWEG (tot Creoleweg), ISLAWEG, ESSOWEG, CREOLEWEG, STANDARDWEG, MARACAIBOWEG, SHELLWEG, SUFFISANTWEG (vanaf Tia Juanaweg tot Islaweg), FATIMAWEG (tot Azorenweg), MADEIRAWEG, PORTUGEZENWEG EN GARIPITOWEG.

Luis Daal, journalist, tolk-vertaler, kinoloog en ook ”mucha di Otrobanda”

LUIS H. DAAL, winnaar van de *-Chapi di Plata-*, werd 5 oktober 1919 op Otrobanda geboren. Hij ging op de St Vincentius school en het St Thomas College. Omdat er op Curaçao verder geen opleidings- mogelijkheden waren, volgde hij schriftelijk verschillende Amerikaanse en Nederlandse cursussen. Daaronder waren cursussen in de journalistiek.

Luis Daal schreef in diverse Curaçaose kranten. Hij was redacteur van twee sportbladen: La Prensa Deportiva en de Sportrubriek. Hij werkte als boekhouder en correspondent bij de firma Troost en bij Maduro and Sons op de afdeling Claims.

In 1947 werd hij gevraagd om hoofdredacteur van La Prensa te worden. Daar volgde hij een onafhankelijke koers. Toen La Prensa in 1950 door de DP werd opgekocht, de partij waar Daal mede- oprichter van was, vreesde Daal dat hij zijn journalistieke vrijheid kwijt zou zijn. Hij ging naar Spanje om een cursus journalistiek te volgen. Hij keerde niet naar de Antillen terug na de cursus, maar werkte als free lance journalist in Spanje. Ondertussen studeerde hij Spaans. Hij legde het examen af als tolk-vertaler (1953) en MO- Spaans (1954). Hij studeerde in Madrid van 1955 tot 1958 Romaanse filologie.

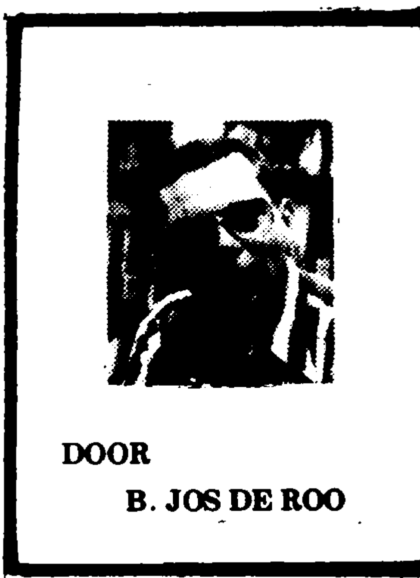
In 1960 keerde Luis Daal in verband met de gezondheid van zijn broer voor enige maanden terug naar Curaçao. Hij ijverde er voor een spelling van het Papiamentu. Door tegenwerking van de kant van de toenmalige minister bleven slechts negen van de 33 mensen in zijn commissie zitten. Deze wraakneming van de DP heeft Daal wel verbitterd, maar niet gebroken. Hij ging weer terug naar Spanje waar hij lector werd aan de universiteit van Madrid in de Neerlandistiek. Ook werkte hij als vertaler voor Spaanse ministeries aan de Nederlandse ambassade.

In 1968 verhuisde hij naar Den Haag waar hij ging werken bij het Centraal Bureau Toezicht Curaçaose Bursalen. In 1975 kreeg hij op het Antillenhuis de culturele zaken onder zijn hoede. Op 12 september dit jaar zal Daal met pensioen gaan.

Naast talloze journalistieke artikelen schreef Daal *Palabras Intimas* (1951) en *Estampas Españolas* (1952), beide reisimpressies. Vooral bekend zijn de bundels *Kosecha di Maloa* (1963), *Ku awa na wowo* (1971) en *Simfonia di speransa*. Een bloemlezing uit deze bundels kwam, met een Nederlandse vertaling van Fred de Haas, uit onder de titel *Na ora oradu Te juister stonde.*

Naast de cultureel ambtenaar en dichter is Daal nog bekend als de **kinoloog**. In de vakpers publiceert hij dan ook regelmatig over hondenrassen.

Luis Daal zoekt schoonheid in slijk

DOOR
B. JOS DE ROO

De dichter Daal dicht voortdurend met dubbele tong.

Hij schrijft over de zee, maar bedoelt er God mee.

Hij schrijft over het eiland dat door die zee wordt omspoeld, maar bedoelt er de mensen en zichzelf mee.

Daal instemmend: ”Dat is inderdaad zo. Het leven is vol symboliek. Als we ertoe kunnen komen om die symboliek te kunnen interpreteren, dan zijn we een heel eind verder. Bij het dichten bouw je de fysieke werkelijkheid om naar een nieuwe werkelijkheid. Als ik een boom zie, is dat een objectieve werkelijkheid. Maar ik kan die boom ook vertalen in de levensboom, waar wij allemaal takken van zijn, of bloemen, of stam, of wortels. Er is geen sprake van poëzie als er geen mogelijkheid is om nieuwe beelden te scheppen”.

LUIS H. DAAL, die momenteel in Nederland woont

Daal haalt het gedicht *Laman sin limite* (Grenzeloze zee) erbij. **Daarin schrijft hi dat de eindeloze Zee van Oer-zijn/, God- onmetelijk/, de kust omspoelt/ van een onooglijk eiland/ dat wij zélf zijn/ in de Zee verloren.**

Daal: ”Het ene element staat voor God, de Oerkracht, de oorsprong van alles, en het tweede element land, dat is de mens. In dit gedicht heb ik duidelijk geprobeerd te maken hoe ik over het leven en het doel van het leven denk”.

GOD

Daal schrijft vaak over God, maar hij bedoelt er niet de God van de joods- christelijke traditie mee. Ook God is bij Daal het symbool van een Oerkracht: het alles doordringende principe van het Goede. Daal: ”Als ik het woord God in de mond neem, dan bedoel ik niet een God die verbonden is aan een bepaalde religie of kerk. Inderdaad bedoel ik de Oerkracht, het punt waar wij allemaal onze oorsprong dienen te vinden. De Oerkracht bezielt alle mensen, ze maakt de mensen tot mens. Ze doordringt de hele schepping. Je zou het het pantheïstisch beginsel kunnen noemen”

Is dichten voor Daal het zoeken van die Oerkracht?

”Je hebt twee manieren van zoeken. Je kunt zoeken omdat je niet weet wat het is. En je kunt zoeken omdat je weet dát het er is. Alleen je moet komen op de plek waar het is. Bij mij is het geen wild zoeken”.

Daal schrijft dat ook in *Gota di awa* (een druppel water): graag wil ik ontdekken dat wat diep in alles leeft. En een simpele druppel water noemt hij: ziele- spiegel, ook van God. Daal: ”Inderdaad, ook in de druppel water kan de Oerkracht zijn. En dan komen we weer op het gebied van de poëzie. Als ik de werkelijkheid van slijk, s-l-ij-k, zie, dan is dat vuil en stinkend. Als ik dat vastleg in een ets of olieverfschilderij, dan wordt het mooie ervan behouden. Bijvoorbeeld de kleurschakering. Ook in dat geval is er sprake van schoonheid. En die schoonheid te vinden, dat is waar ik naar streef. En die schoonheid is de levenstaak van ieder mens, waar de kunstenaar is op een speciale wijze begiftigd en daardoor heeft hij ook een zwaardere verantwoording. Zijn taak is die schoonheid te verbeelden, of te verklanken, of te beschrijven. Ik geloof dat met mij verschillende andere mensen op Curaçao in het Papiamentu ook zo gedacht zullen hebben als ik. Alleen kunnen zij het niet even opschrijven. Om het in verzen in je eigen taal te kunnen zeggen, dat is een gave waar ik erg dankbaar voor ben”.

TWEEVOUD

In *Momentu supremo* (verheven ogenblik), een rondeel dat opgedragen is aan Rene de Rooy, beschrijft Daal hoe een kunstenaar zich voelt, als hij de Oerkracht in iets ziet. ”Al oude kennis/ schoonheid/ stroomden op mij neer/ en met de grootse God/ heb ik toen oog in oog gestaan”.

Daal: ”Op zo'n moment voel je je één met het Al. Ik neem aan dat andere dichters dat ook zo voelen. Ik denk aan mijn gesprekken met Pierre Lauffer en met andere dichters met wie ik me bevriend of verwant weet, zoals Tip Marugg en Rene de Rooy”.

In de filosofie van Daal is tweevoud een noodzaak. Want om het goede in iemand te zien, moeten er op zijn minst twee zijn. Daal: ”Een vergelijking is niet mogelijk zonder twee elementen. Ik zie het zo: Het Al Goede manifesteert zich niet alleen in het Goede dat er is, maar om te kunnen spreken van het Goede moet er ook een keerzijde zijn: Het Kwade. Zoals het Licht mogelijk is door het Donkerte en de Donkerte het gevolg is van Licht. Vandaar dat ik in een van mijn sonnetten kan zeggen dat ik in het uiterste Donkerte van de duisternis het Licht gevonden heb”.

Die duisternis is in de gedichten van Daal noodzakelijk om het licht te laten zien. Daal is het er dan ook niet mee eens dat het volgende fragment zelfbeklag is: *”Onder wetten door jullie gewrocht/ in het teken van slecht ziende ogen/ van zielloze inborst en koolzwarte lever/ kan ik lijden, kwijnen, nutteloos/ zo op het oog een paria/ gespeend van geld of enig aanzien”*. Daal: ”Nee, dat is geen zelfbeklag. Dat is een registreren van feitelijkheden om me heen. Ik had ontzettend veel tegenwerking van officiële zijde en van een aantal mensen die niet zo sterk staan in hun overtuiging. Die spelling- commissie 1960 had de steun moeten hebben van iedere recht- geaarde Curaçaoënaar. Maar ondanks de tegenwerking hebben wij het karwei geklaard met negen mensen, terwijl er oorspronkelijk 33 waren gevraagd. Dat bedoel ik: onder jullie wetten van dit moment kan ik misschien terzijde geschoven worden, maar ik wilde ze laten zien dat ik een man met een ruggegraat ben”.

> *Op Curaçao was ik een braaf huisvadertje geworden*

TOORNIG

Daal wordt duidelijk weer kwaad als hij erover begint, zeg ik. Daal: ”Weet u, er is een Spaans woord dat zegt: men moet man zijn om boos te kunnen worden. Zelfs Hij is toornig geworden en heeft de mensen met een karwats uit de tempel gedreven. Zelfs Hij heeft dat gedaan. Dat is Heilige Toorn. Als je slap bent, dan word je nooit boos en dan noem je dat diplomatiek zijn. Of: weten hoe men politiek moet varen”.

Eigenlijk verbaast de uitval van Daal me. Hij moet tot in het diepst van zijn ziel getroffen zijn, want ik had een heel wat relativerender man verwacht. In *Bida ripití* schrijft hij immers: ”Heb ik hier niet geleefd al honderd, duizend of tweehonderd duizend jaar geleden?”. Blijkt daar niet uit dat hij in reïncarnatie gelooft, waardoor je de werkelijkheid sterk kunt relativeren?

Daal: ”Ik geloof inderdaad niet dat wij hier allemaal voor het eerst zijn, tenminste niet allemaal. Jarenlang heb ik de indruk gehad dat ik eerder heb geleefd. Nu is het geen indruk meer. Ik weet het. En daarom kan ik beter relativeren. Ik weet dat ik bepaalde dingen die ik doormaak, doormaken moet. Ik aanvaard dat als zodanig. Maar soms rebelleer ik. Nu zou ik dat protest- gedicht niet hebben geschreven, maar ik ben er niet rouwig om dat ik het gedaan heb. Maar inderdaad, ik geloof niet alleen, ik weet zeker dat er reïncarnatie is”.

Vandaar dat Daal in *Tur Tres* kan schrijven dat zee, land en wind, wieg en graf tegelijk zijn. ”Ik bedoel dat letterlijk en figuurlijk. Je wordt op het land geboren en je wordt erin begraven, of je wordt op zee begraven. Je wordt omspoeld door de wind op het moment dat je geboren bent, en ook bij de dood, want de wind neemt je as mee. Je kunt de wisselwerking laten doorlopen. Ik zet is- gelijk- tekens tussen alle drie. Het leven is veranderlijk van vorm, maar het is één leven. Het is herhaling van leven in verschillende vormen”.

> *Ik weet zeker dat ik al eerder geleefd heb*

Voor Daal is het constante in alle veranderlijke vormen het Goddelijke. ”Die continuïteit speelt bij mij een erg grote rol, ook bij mijn dagelijkse werk. Ik had graag gezien dat het werk dat ik doe, wordt voortgezet, maar er is nog niemand voor aangewezen”.

SPIEGELEN

Een boeiend fenomeen in de gedichten van Daal is de behoefte tot spiegelen. Vaak zit de schrijvende Daal in het gedicht te kijken naar de levende Daal op oudere leeftijd, die weer terugkijkt naar de jongere Daal. Of Daal dicht over een droom in een droom. Vanwaar die behoefte tot spiegelen? Daal: ”Dat doe ik niet uit narcisme. In mijn gedichten spiegel ik inderdaad vaak, maar in het werkelijke leven houd ik er niet van om in een spiegel te kijken. In de gedichten heb ik die dualiteit, die twee- vorm nodig om bepaalde gevoelens die ik heb, inzichten waar ik toe gekomen ben, tot uiting te laten komen. De spiegel kan ons de schoonheid in onszelf doen besef-

(Vervolg op pag 4, kol 1)

> *Ik kan geen Clark Gable zijn, maar schoonheid heb ik ook*

Mi so ku bientu

Na Abo ku no tin ni kara ni figura
lo mi ke dirigí mi bos,
no ku sobèrbia
pa mi pusta-boka ku Bo,
ma ku umildat, sereno;
pasobra mas ayà
di awanan i abismo skur
ta blo Bo lus ta lusa e kaminda
ku, sin pia, mi ta rekoré
i e shelu enorme, sin midí,
den kua, sin ala, mi ta bula
anshá, kaminda di Bo skochi!...

I lo mi kana riba awa
pa despues, sin kima nunka,
mi trapa riba brasa di kandela
i krusa pasa entre streanan
alimentá pa Bientu su rosea
i pa mi mes firmesa te ku,
mei-mei di skuridat sukú i será,
porfin, li mi por logra mira
splendor etèrno di Bo lus!

uit: Na ora oradu

Luis Daal ontvangt uit handen van mevrouw May Henriquez, voorzitster van de stichting Pierre Lauffer de -chapi di plata- in Landhuis Bloemhof.

Een handvol Nederlandse poëzie

SOMS BLIJVEN bepaalde boeken op je bureau liggen zonder dat je ertoe komt ze grondig te lezen. Mij verging het zo met enkele bundeltjes Nederlandse poëzie, die ik al een tijd geleden bekeek, vluchtig doorlas waarbij ik heel wat gedichten vond die me aanspraken, maar die ik daarna toch weer in de kast zette, en later weer eens pakte en doorbladerde... Ik kwam er niet toe ze gedegen door te nemen. Tot je eigen schade merk je later als je ziet wat voor moois er allemaal in staat.

Het eerste dat bleef liggen is zelf reeds een belegen bundeltje, namelijk het zeer bekende EN JEZUS SCHREEF IN 'T ZAND door Gerrit Achterberg. Ik kreeg de achtste druk in handen van deze in 1947 voor het eerst verschenen keuze uit Achterbergs religieuze gedichten, waarvoor de dichter in 1950 de hoogste Nederlandse literaire onderscheiding, de P.C. Hoofdprijs ontving. Onder de achttien gedichten vinden we de bekende als 'Reiziger doet Golgotha', 'Deoïde' en 'Code'

"Het is, in 't vers, de figuratie: God,
te vinden met de letters g, o, d,
in deze volgorde, maar niet per se,
ook andere formaties kunnen dat."

Een tweede zeer bekende, geprezen en veel geprijsde dichter is de al tientallen jaren in New York wonende Leo Vroman, die ooit enkele keren aan het Curaçaose De Stoep bijdroeg... Onder de veelzeggende titel AVONDGYMNASTIEK verzamelde hij een achttiental merendeels langere gedichten die over zijn jeugd, de oorlog en de Japanse gevangenschap vroeger, maar ook over de moderne atoomdreiging van nu gaan, over zijn verblijf in de V.S., over het ouder worden, de liefde voor zijn vrouw Tineke en de met het klimmen der jaren toenemende angst alleen te moeten blijven.

Ook hij gebruikt, als Achterberg, de taal als formule waarin het gewone woord een ongewoon sterke lading mee krijgt die met uitgesproken levenslust de stille angst bezweert.

"Mogen wij nog wat schelpjes rapen
voor onze hand het knop-
je vindt
dat iedereen tot moes verbindt?
Mogen wij nog een nachtje slapen?

Wie weet waar wij gebleven zijn
als deze grond ooit weer bestaat?
Wie weet vanuit mijn dood hoe klein
dit leven was
en wat nooit overgaat?
Wat weet een gas?"

De wat jongere zeer produktieve J. Bernlef, aanvankelijk vertegenwoordiger van de generatie zestigers die het gewone woord in de poëzie terugbrachten, publiceerde met WINTERWEGEN zijn zestiende bundel poëzie.

Bij Bernlef wordt de dichter weer de vates, de ziener: niet de oude profetische, toekomstvoorspellende, maar degene die om zich heenkijkt naar de werkelijkheid van hier en nu, en die registreert. Deze dichter Marsman heeft zich wel een heel sprekend tegendraads pseudoniem aangemeten! Hij ziet daarbij het vergaan in de tijd die alles weer opslokt, van de mens die de dingen vernielt, de geschiedenis waartoe alles wordt, met hier en daar nog een zichtbaar spoor naar dat verleden toe. De dichter met zijn taal is de vastlegger van de vluchtige, momentane werkelijkheid, als in het titelgedicht:

"Een tijdelijke taal
zoals het blaffen van een hond
stemmen achter een bosrand

Taal die niet begrepen hoeft te worden
zoals een kinderkrabbel: teken van
iets dat achter de rug is

Wanneer de winterwegen
smelten
blijft het vermoeden van een landkaart
onder onze voeten"

Eva Gerlach
Een kopstaand beeld
Gedichten

Eva Gerlach debuteerde in 1979 met VERDER GEEN LEED en publiceerde onlangs EEN KOPSTAAND BEELD. Ze is ondanks twee literaire prijzen voor haar debuut een vrijwel onbekende dichteres, die in de literatuur-geschiedenissen nog niet voorkomt. Maar dat zegt niet over de kwaliteit van haar werk!

De vijf delen van de bundel zijn zeer strak symmetrisch opgebouwd uit respectievelijk 7-7-5-7-7 gedichten. De gedichten zelf bestaan alle uit acht verzen die echter telkens afwisselend in allerlei combinaties tot strofen gegroepeerd zijn.

Deze spanning tussen gebondenheid en het nagaan hoe ver er vrijheid binnen de opgelegde beperking mogelijk is, kenmerkt de hele bundel, die in elke afdeling tot op de komma doordacht lijkt, op zoek naar grenzen van het evenwicht.

"Entropie

Die naast mijn bed het kwaad bezwoer, is dood.
Zij rook 's avonds naar zweet, dat is naar kracht.
Mijn hart, rust niet, zong zij. Versterk de wacht.

Hoog stond zij in de keuken brood te eten.
Hoe lang zult Gij mij voortdurend vergeten?

Tussen afval en stof voerde zij strijd
tegen wanorde en bederfelijkheid.
Het huis dat haar weerstreefde, is gesloopt."

Tot slot is daar de sonnettenbundel van de jonge auteur Jan Kuyper die zijn derde publicatie de titel BIJBELPLAATSEN meegaf. De strakke, gebonden vorm is al weer een tijdje terug in de moderne poëzie en blijkt meer te zijn dan een korte bevlieging. Eerst durfden de dichters het alleen nog maar aan de sonnetvorm voor een ironiserende inhoud te gebruiken (Jan Kal!), nu is ze er weer helemaal, én serieus.

Een tweede kenmerk van Kuypers poëzie is het religieuze karakter ervan. De dichter heeft (zie de titel) 27 bijbelteksten gebruikt en die elk tot een sonnet omgetoverd, aangepast aan de eigen tijd en situatie en het eigentijdse woordgebruik. De rangschikking is die van de bijbel zelf, van Genesis tot de Openbaring.

De tekst Johannes 9 : 4 "Wij moeten werken de werken desgenen, die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; er komt een nacht, waarin niemand werken kan", wordt bij Jan Kuypers tot:

"De nacht komt, wanneer niemand werken kan.
Van oorzaak en gevolg is dat de wet.
De wet vervult zichzelf; wie hem verzet
is niemand, of is niemand minder dan
God. Ik lag klaarwakker, vannacht in bed.
Op tafel lag papier. Als ik dacht van
laat ik eens wat gaan doen, zou ik dan geen man
meer zijn, zou ik zelf God zijn? Ik dacht, wat let

me, en ik aan tafel, en ik schreef sonnetten.
Ik schreef en rilde, want ik had niets aan.
Niets wees erop, dat ik niet aan de wetten
voldeed; ik had het licht niet aangedaan.
Aan 't licht bracht de ochtend nachtelijk naäpen:
'Het zonlicht spaarde Hij uit, als wij toch slapen."

In één korte aankondiging die vijf bundeltjes omvat, kan er natuurlijk niet veel over de inhoud van de afzonderlijke werken zelf gezegd worden, maar ik schreef in elk geval op wat me het meest aansprak. Daarmee hoop ik dan toch duidelijk gemaakt te hebben dat ik deze poëzie te lang ongelezen liet. Het is maar dat u het alsnog weet...

WIM RUTGERS

Gerrit Achterberg: En Jezus schreef in 't zand
Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverij b.v., 1983, 26 blz.

Leo Vroman: Avondgymnastiek
Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverij b.v., 1983, 60 blz.

J. Bernlef: Winterwegen
Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverij b.v., 1983, 54 blz.

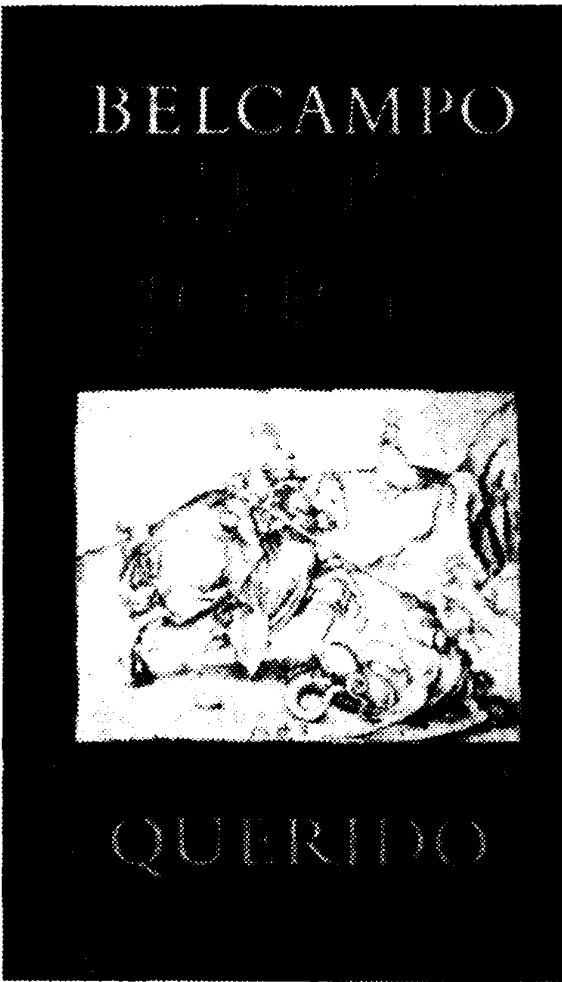
Eva Gerlach: Een kopstaand beeld
Amsterdam, Uitgeverij de Arbeiderspers, 1983, 44 blz.

Gerrit Achterberg
En Jezus schreef in 't zand
Querido

Jan Kuyper: Bijbelplaatsen
Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverij b.v., MCMLXXXIII, 35 blz.

Meer dan moderne hagiografie

Belcampo's SINT JORIS

VAN DE IN 1902 geboren schrijver Belcampo (ps. van Herman Pieter Schönfeld Wichers) verscheen rond de jaarwisseling "Sint Joris". De eerste druk van dit verhaal is niet in de handel gebracht. Een tweede -- bijna bibliofiel aandoende -- druk werd dit voorjaar door Uitgeverij Querido uitgegeven. Een 44 pagina's tellend op zwaar bijna handgeschept papier gedrukt verhaal in een bruin-sepia omslag met de titel in goud, een klein juweel van boekdrukkunst.

Sint Joris beschrijft, zoals de titel al doet vermoeden het verhaal van de Heilige Joris (Georgius, St. George) en de draak St. Joris, in de Middeleeuwen beschermheilige van ridders en kruisvaarders en symbool voor de strijd tussen het christen- en heidendom, tegenwoordig patroonheilige van de cavalerie en de padvinderij, kan beslist niet gerekend worden tot de minder bekende heiligen. Toch koos Belcampo juist voor dit verhaal: geen gemakkelijk onderwerp om opnieuw te vertellen.

Maar Belcampo heeft er iets heel bijzonders van weten te maken. Hij besteedt uitgebreide aandacht aan de voorgeschiedenis van het gevecht, de terreur van de draak over het volk van Silene in de Lybische woestijn. Sint Joris zelf verschijnt pas aan het eind van het verhaal (op pagina 37) op het toneel om --zoals bekend -- de draak te doden.

In Belcampo's versie is in zekere zin de draak verworden tot (negatieve) hoofdpersoon. Eerst zuiver als monster dat een bevolking van vissers en herders de schrik op het lijf jaagt door de vis in het meer uit te roeien en zich later tegoed te doen aan schapen op het droge. Later steeds meer als personifikatie van het kwaad, de korruptie, de menselijke verdorvenheid. De draak als noodzakelijk kwaad verwordt allengs tot excuus voor het barbaarse handelen van de inwoners van Silene.

Het mag wel heten dat de kwade uitwaseming van de draak een verderfelijke invloed uitoefent op de stadsbewoners, als toeschouwers vraagt men zich af of het bestaan van de draak op een gegeven ogenblik niet slechts een goedpraten van het aberrante gedrag van de Sileniërs is. Belcampo immers maakt van de vijfde-eeuwse (?) Sileniërs moderne mensen, die raadsvergaderingen houden om de draak-problematiek te bespreken, het verslinden van onschuldige lammeren verkommersialiseren en tenslotte het noodlot tarten door bij loting maagden als slachtoffers aan te wijzen. Hij schetst ons een zinloos escaleren van animaal sociaal gedrag, een parodie op onze eigen maatschappij, ons normbesef.

Sint Joris is dan ook meer dan een moderne hagiografie: het is een spiegel die ons voorgehouden wordt en wij kunnen de draak en de maagden vervangen door wat wij verkiezen. De bewapeningswedloop, politieke polarisatie en noem maar op, zoals de middeleeuwers het heidendom in de drakenhuid staken en het christendom de onschuldige, maagdelijke koningsdochter lieten redden. Belcampo laat met zijn verhaal over St. Joris zien dat we te maken hebben met een schoen die nog steeds past.

In feite geheel ten overvloede zij opgemerkt dat Belcampo's verteltechniek in niet onbelangrijke mate bijdraagt aan het leesgenot. Met een als vanzelfsprekend natuurlijk taalgebruik brengt hij zijn boodschap over. Helder en zuiver.

CAREL DE HASETH

Belcampo: SINT JORIS
Querido, 1984
ISBN 90 214 5160 3.

Historische schetsen en taferelen

Een Duitse pionier doolt in Suriname

De in Duitsland geboren August Kappler (1815 - 1887) nam op twintig-jarige leeftijd dienst in het Nederlandse koloniale leger te Harderwijk. Eind 1835 werd hij op militaire missie naar Suriname gestuurd, waar hij tot 1842 op allerlei posten dienst deed. Daarna nam hij verlof naar Europa, maar hij keerde na een jaar al terug naar Suriname om daar als burger in zijn onderhoud te voorzien. Hij verzamelde allerlei planten en dieren, experimenteerde met het kappen van goede tropische hout-soorten, werd posthouder in de door hem zelf gestichte nederzetting Albina aan de grens met Frans-Guyana, deed in dat plaatsje een kolonisatie-poging, zette een landbouw-bedrijf op en dreef handel met het buurland, de bosnegers en indianen. Ook nam hij aan heel wat expedities naar het binnenland deel. In 1879 verliet hij Suriname, na er bijna 45 jaar van zijn leven te hebben doorgebracht.

Kappler is in Suriname bekend gebleven door de resultaten van expedities naar het binnenland en vooral door het opbouwen van het grens-plaatsje Albina. „Maar zijn voornaamste verdiensten zijn de door hem uitgegeven boekwerken over de kolonie, waaruit een diepgaande bekendheid spreekt met land en volk van Suriname; zijn omgang met en zijn grote liefde voor planten en dieren hebben hem op de hoogte gebracht van allerlei bijzonderheden op botanisch en zoölogisch gebied, die aan zijn geschriften een bijzondere bekoring geven", oordeelt de Encyclopedie van Nederlandsch West-Indië (1914-1917), die bijna twee bladzijden aan hem wijdt!

Zijn eerste boek, over zijn zes jaar durende militaire verblijf, dat hij in 1854 in het Duits te Stuttgart en in Nederlandse vertaling te Utrecht publiceerde: **ZES JAAR IN SURINAME; 1836 - 1842; Schetsen en taferelen**, is onlangs bij de Walburg Pers opnieuw verschenen in de schitterende reeks die deze uitgeverij verzorgt in opdracht van de Suralco te Suriname. Dit aluminium-bedrijf heeft langzamerhand een indrukwekkende serie uitgaven gefinancierd, zoals het **Suralco-magazine; Zeelandia, de geschiedenis van een fort; De architectuur van Suriname; Benoits Reis door Suriname**, en andere.

Deze uitgave van Kapplers boek past geheel in de traditie van deze luxe-uitgaven op ruim formaat, stevig gebonden, zware kwaliteit papier met schitterende illustraties die in het oorspronkelijke werk ontbraken maar zijn toegevoegd uit de grote voorraad historisch materiaal waarover men nog beschikte.

Kappler hoort in de negentiende eeuwse traditie van amateur-natuur-onderzoekers/-verzamelaars thuis, die met open oog en oor èn enthousiasme verzamelden wat ze konden bemachtigen, en dat beschreven en uitstalden in hun 'rariteiten-kabinetten' die ze trots aan familie en vrienden toonden. Kappler maakte er ook een handel van voor wie niet zelf in de gelegenheid waren er op uit te trekken. Door zijn detachering vanuit Paramaribo naar zo diverse gebieden als Joden-Savanne en de boven-Suriname-rivier, Nickerie, en het Marowijne-district, was hij als geen ander in staat het land door en door te leren kennen.

Kappler beschrijft niet alleen flora en fauna, maar ook de geografische gesteldheid en (belangrijk!) de inwoners. Door zijn intensieve contacten met bosnegers en indianen vertelt hij over hun leven talrijke bijzonderheden. En: hij doet dat vanuit eigen aanschouwing en ervaring in een levendige stijl.

Ook over de Nederlandse Antillen zijn in het verleden beschrijvingen verschenen: Bosch, Abbring, Van Paddenburg, en anderen. Antikwariaat en uitgeverij S. Emmering heeft het een en ander weliswaar weer bereikbaar gemaakt, maar hadden ook wij maar een instantie als de Suralco die zoveel moeite doet historisch materiaal op zo schitterende wijze weer bereikbaar te stellen. Iets voor de Shell of Lago?

WIM RUTGERS

A. Kappler: ZES JAREN IN SURINAME; 1836 - 1842; SCHETSEN EN TAFE ELEN
Met een inleiding van Ir. rans C. Bubberman en voorzien van een samenvatting in de Engelse taal door Mevrouw Chris Johnson
De Walburg Pers
160 blz.
I.S.B.N. 90 6011 239 3

Een man die hier rondhangt

Politiek geweld, sex en Oost-West problematiek

"Een man die hier rondhangt" bevat korte verhalen met als thema onder meer politiek geweld, de oost-west tegenstellingen, sex en moord. Alhoewel deze thema's doen denken aan James Bond-achtige lektuur, gaat het hier om een heel andere genre literatuur: korte verhalen van de enkele maanden geleden Argentijnse schrijver Julio Cortazar.

De in Brussel geboren schrijver woonde vanaf 1951 tot aan zijn dood als vrijwillige balling in Parijs, van waaruit hij reizen ondernam naar Latijns-Amerika. Reizen, zoals hij er een beschrijft in het verhaal "Apocalypse in Solentiname". Solentiname is een groep van 38 eilandjes in het Meer van Nicaragua, waar de priester Ernesto Cardenal een jaar of twintig een christelijke commune stichtte. De bewoners van de eilanden ontwikkelden een variant van de "primitieve" schilderkunst met als voornaamste thema het verhaal van de Bijbel.

Cortazar beschrijft een reis naar de eilandengroep met zijn vriend Ernesto Cardenal. Wanneer hij thuis in Parijs de dia's van de bewoners en hun schilderijen zit te bekijken, ziet hij hoe de nationale Garde van Somoza de bevolking van de eilanden uitmoordt. Zijn vrouw ziet alleen wat de dia's laten zien en Cortazar is niet in staat deze cultuurkloof te overbruggen...

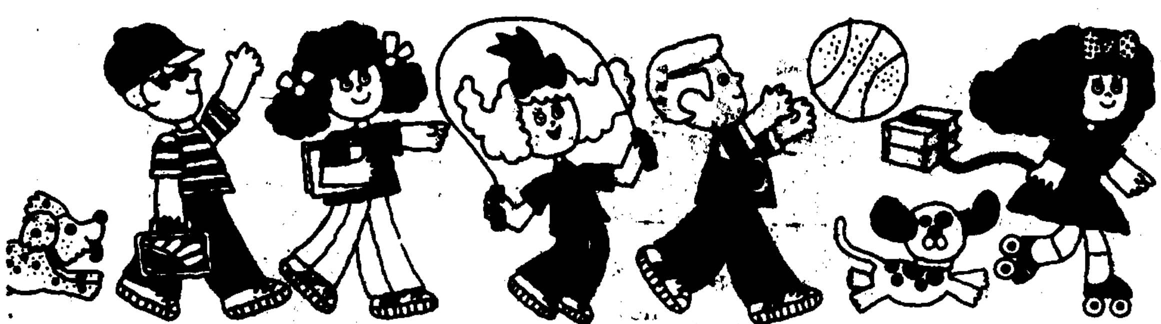
De verhalen van Cortazar kenmerken zich allereerst om de toch wel bijzondere manier van schrijven, waarbij gebruik wordt gemaakt van eindeloze zin- en bijzin- konstrukties waarmee de lezer het verhaalgebeuren in wordt gesleurd. Dan de spanning: politiek of gewoon menselijk in een min of meer verrassend eind waarmee de relativiteit van het gegeven wordt aangeduid.

Ook een misverstand als gegeven duikt steeds weer op. De ene keer zuiver, de andere keer door twee mensen eenzelfde gebeurtenis vanuit een andere gezichtshoek te laten beschrijven. Als uiterste wordt zelfs een hoofdpersoon in een verhaal de kans geboden kommentaar te leveren op de manier dat de schrijver haar aan zijn lezers presenteert, haar gedachten beschrift en handelen verklaart. Dat dus een misverstand ook bestaan kan tussen de schrijver en zijn geesteskinderen en niet alleen tussen de geesteskinderen onderling.

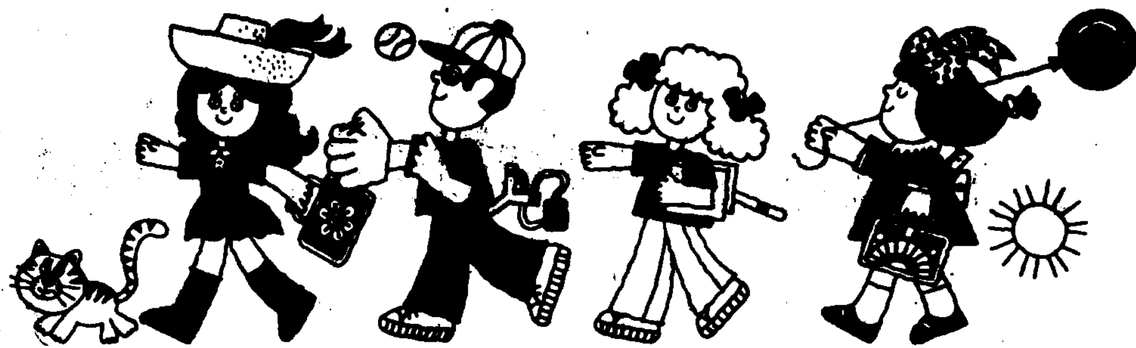
"Een man die hier rondhangt" is een kenmerkende bundel voor Julio Cortazar, als schrijver en als mens (zijn politieke engagement). Is het even weer wennen aan de manier van schrijven, daarna is het een bundel die je (welk een cliché!) in een adem uitleest.

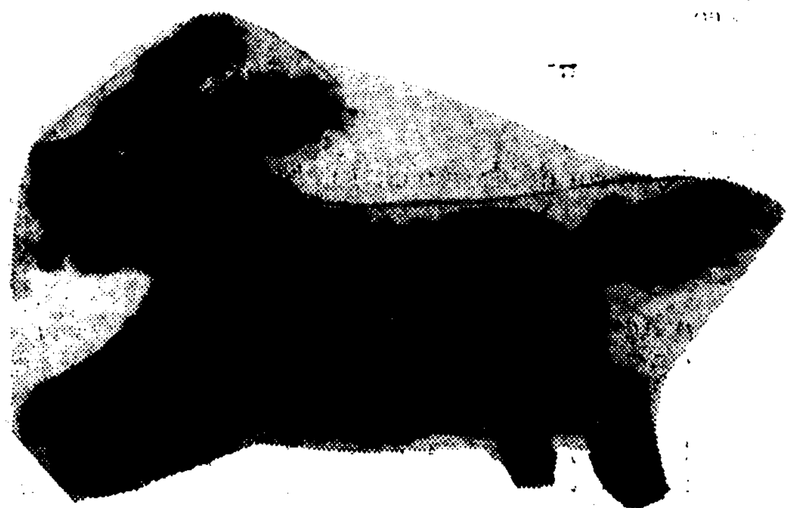
CAREL DE HASETH

Julio Cortazar: EEN MAN DIE HIER RONDHANGT
Originele titel: Alguien que anda por ahi y otros relatos
Vertaling: Aline Glastra van Loon
Meulenhoff 1983, ISBN 90 290 1702 3

Amigoe di mucha

Beste kinderen

EN HOE was het op school? "Bah!" zei mijn dochter maandagochtend 13 augustus, "weer naar school!" Maar toen ik haar om half een vroeg, hoe de eerste dag geweest was, zei ze: "Weet U mama, ik vond het toch weer erg leuk". En jullie? Zijn jullie vorige week zaterdag ook naar Open House van het dierenasiel geweest? Ik wel. De poezen lagen lekker te slapen, maar alle honden kwamen me kwispelend begroeten. Ze vonden het heerlijk om even geaaid te worden. En een kleintje, wit, met een grote kop en nog grotere oren, vond mijn vinger nog heerlijker. Al spelend heeft hij er flink in gebeten. Als ik niet al een paar honden had, zou ik er zeker eentje mee naar huis genomen hebben. Hebben jullie geen hond nodig?

TANTE NEL

Tio Wancho i su muchanan

HEBBEN JULLIE naar het programma van Tio Wancho i su muchanan gekeken? Hoe vonden jullie het? Willen jullie me dat eens schrijven? Hieronder vinden jullie de liedjes die ze volgende week en de week daarop zullen zingen. Dan kunnen jullie ze weer meezingen.

1.
Pa konosé nos mundu.
Pa logra turismo,
Nos mester biaha hopi
di pais pa pais 2x

Ban (3x) mustra nan loke nos tin
Ban (3x) mira tur lokual nos ta ofresé
Pa konosé mas hende
nos mester biaha hopi
di pais pa pais
mester biaha hopi
di pais pa pais
mester biaha..... hopi!

Kërsou (2x)
Nos ta bai biah'awor.
Di pais pa pais den bapor
Ban nabega (2x)
Mas tantu ku nos por.

Interkambio
ta e palabra
ku nos tur mester sa.
Interkambio
ta e magia
ku nos mester komprondé
Interkambio (2x)

2.
Toren di kontrol (2x)
ta kurason di aeropuerto.
Kontrolá tur avion
ariba sa ben, ben kaminda nan ta
Ekspertonan ku mashin
ta mira tur loke ku tin.
Piloto i tripulante
ta komuniká
pa evita aksidente.
Nos ta prepará
nos ta kuidadoso
yen di gana di tra'

Oropianu den shelu
ta karga pasaheru
ta trese biaheru.
Kapitan ta dirigí
para di heru
kargando pasaheru
ku ta trese biaheru
tur rond den shelu.

a - u - u - u

Stiwardes bunita
ku sonrisa di strea
ta duna e turista
brasa di amiga
yen di emoshon
di nos Nashon
Brasa di amiga
di nos nash - o - on

Pitsie Poes

WEET JE NOG dat Poetsje en kabouter Brr een speelgoed- poes voor Mitsie Muis hadden gemaakt? Mitsie was er reuze blij mee. "Ik noem je Pitsie", zei hij tegen de poes. Overal waar hij naar toe ging, nam hij zijn nieuwe vriendje Pitsie mee. En als hij samen met de andere muisjes tikkertje speelde, was niemand meer bang voor een of andere wilde kat. Pitsie hield immers de wacht! "Je weet, wat je doen moet, he?" had Mitsie tegen de speelgoed- poes gezegd. "Zo gauw je een wilde kat aan ziet komen, begin je heel hard te miauwen, zodat we dadelijk kunnen vluchten".

En zo gebeurde het op een dag, toen de muisjes aan het spelen waren, dat Pitsie opeens heel hard begon te schreeuwen. "Piep piep piep!" riep hij, "maak dat je weg komt. Daar is een wilde kat! Piep piep piep!" Zo snel ze konden, verstopten de muisjes zich in hoekjes en gaatjes, waar de kat hun niet te pakken kon krijgen. Maar de enige, die ze zagen, was Boel de hond, die rustig hier en daar over de grond snuffelde.

"Waar is die wilde kat dan?" vroeg Mitsie en kwam uit zijn schuilplaats. "Daar! Daar vlak voor je. Piep piep [illegible] dat is alleen Boel de hond maar", lachte Mitsie. "en waarom piep je? Alle poezen horen te miauwen", zei Boel de hond en keek verbaasd van de een naar de ander. "Sinds wanneer heb jij poeze- vriendjes Mitsie?" vroeg hij.

"Het is een speelgoed- poes", legde Mitsie uit.

Door:
NEL BASILIO

"Maar waarom denkt hij dan dat ik ook een poes ben? Heb ik soms katteoortjes?" zei Boel een beetje boos. "Ik eh, neem me niet kwalijk", zei Pitsie verlegen. "Ik heb nog nooit een echte poes gezien. Alleen maar muisjes en hagedisjes en kaboutertjes en zo". "Wel, ik ben een hond", zei Boel streng. "Want ik kan kwispelen met mijn staart en blaffen. Hoor maar: Waf waf woef!" "Oh, wat aardig klinkt dat", knikte Pitsie, "veel leuker dan het gepiep van de muisjes. Voortaan blaf ik ook. Waf waf woef!"

"Ben je helemaal betoeterd!" schrok Boel de hond. "Daar komt niets van in. Een kat, die blaft. Ik schaam me dood. Jij moet miauwen net zoals elke andere kat". "Hoe moet ik dat doen?" vroeg Pitsie nieuwsgierig. "Ja, hoor [illegible] zich hoe langer hoe kwader. "Je denkt toch niet, dat ik hier ga staan miauwen als een kat! Laat de muisjes dat maar even voordoen". "Ik ben een muis"!" zei Mitsie Muis al even verontwaardigd en muizen miauwen ook niet". "Maar hoe kan ik nu een poes zijn en miauwen, als ik niet eens weet, hoe ik eruit zie?" maakte Pitsie zich boos. "Piep piep, waf woef! Als jullie me niet willen helpen, dan piep en blaf ik net zo veel als ik zelf wil".

"Eh, laten we naar de kabouterjes gaan", bedacht Mitsie Muis. "Die zullen wel raad weten". En dat wisten ze. Poetsje zette de grootste spiegel, die ze in haar kabouter- huisje had, buiten in de tuin. Zo kon Pitsie zich aan alle kanten bekijken. "Hm ja, wel aardig", knikte ze. "Hoewel ik een hond eigenlijk wel mooier vind". Boel kwispelde tevreden met zijn staart. "Doe jij eens even voor, hoe hij moet miauwen", zei hij tegen Pinkie. En Pinkie miauwde zo echt, dat Mitsie bijna op de vlucht sloeg.

"Maar zo wil ik niet praten", zei Pitsie verdrietig. "Het klink afschuwelijk. En wat kan een poes eigenlijk nog meer?" "Eh, muizen vangen", riep Mitsie. "En vogeltjes opeten". "Aiaiai", zuchtte Pitsie. "Ik wil geen poes zijn. Asjeblieft Poetsje, kun je me niet net zo mooi maken als Boel? Kun je me niet veranderen in een hond? Ik wil niet miauwen en mijn beste vriendjes opeten".

"Wel", zei Poetsje en liep met drie dikke rimpels in haar voorhoofd om de [illegible]. "Als ik je flaporen geef en een langere snuit en een kortere staart, ja dan lijk je sprekend op Boel. Wacht maar eens even". Ze ging aan de slag met wat lappen, een schaar, een naald en garen. En kijk, na een uurtje stond er een tweede Boel, die vrolijk blafte en zelfs met zijn staart kon kwispelen, als je aan zijn halsband draaide. Daar had die knappe kabouter Brr nog even voor gezorgd. "Nou nou nou", blafte Boel gevleid. "Ik wist niet, dat ik nog zo'n mooie hond was, hoor". En zo ging Pitsie voortaan door het leven als een speelgoed- hond en dat beviel hem best.

WINNARES van de vorige keer:

Miloushka v/d Biezen
Noord 62
Aruba

Zij kan langs komen bij Redactie Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 om haar prijs af te halen.

OPLOSSING van de vorige keer:

[illegible]

Mopjes

TWEELING
Lientje mocht 5 vriendjes en vriendinnetjes vragen op haar verjaardag. Ze nodigt ook Jantje uit, de helft van een tweeling. Nieuwsgierig vroeg moeder: "Waarom vraag je [illegible] van Jan niet op je verjaardag?"

Antwoordt Lientje: "Daar vind ik niks aan. Ze zijn toch alle twee hetzelfde!"

SLAAPMIDDEL
Een student in medicijnen moest op zijn examen een vraag beantwoorden die luidde: "Wat is volgens u het beste slaapmiddel?"
Antwoordt de student: "Het bed".

Puzzel van de week

Onder degenen, die alle antwoorden goed hebben, verloten we een waardebon van NAf 15,- van Augustinus Boekhandel. Succes!

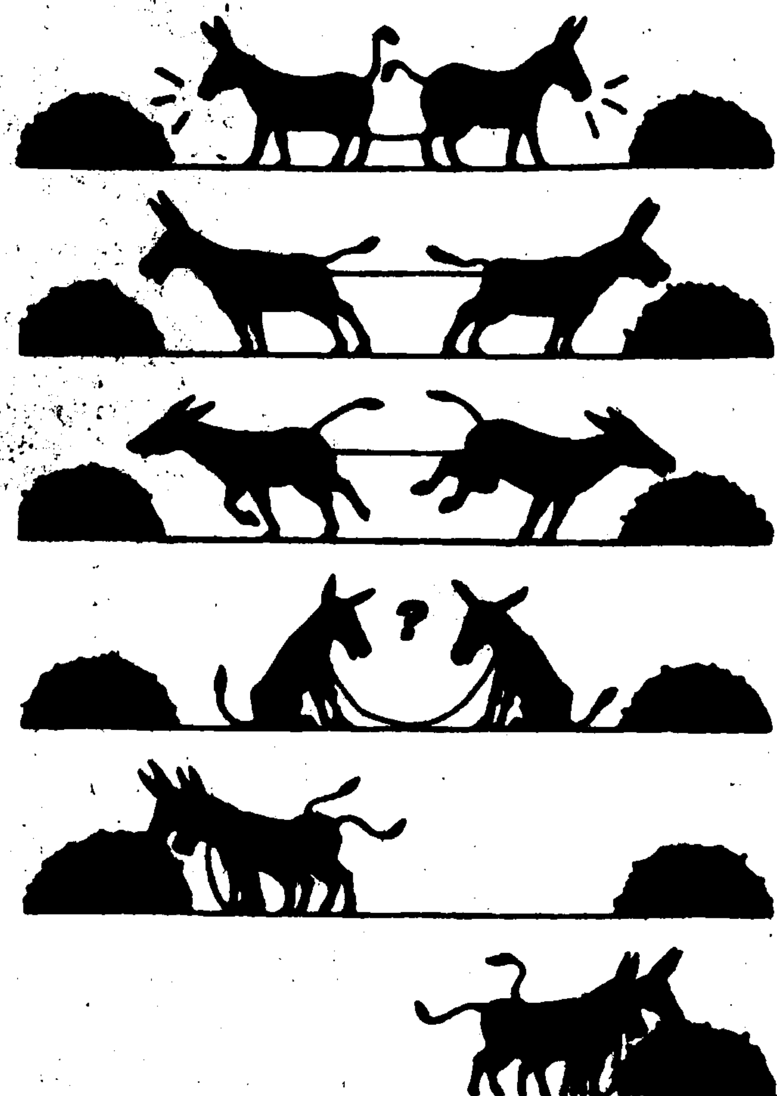
De oplossing en de gelukkige winnaar(es) zullen op de kinderpagina van 7 september 1984 worden bekend gemaakt.
Kinderen, die de puzzel hebben opgelost, kunnen die vóór 6 september 1984 opsturen naar de Amigoe - Scherpenheuvel z/n of P.O. Box 577; Aruba - Nassaustraat 110, Bonaire - de heer H. Linkels, P.O. Box 122, Bonaire.
Duidelijk op de enveloppe vermelden:
KINDERPUZZEL

PUZZEL van deze week:

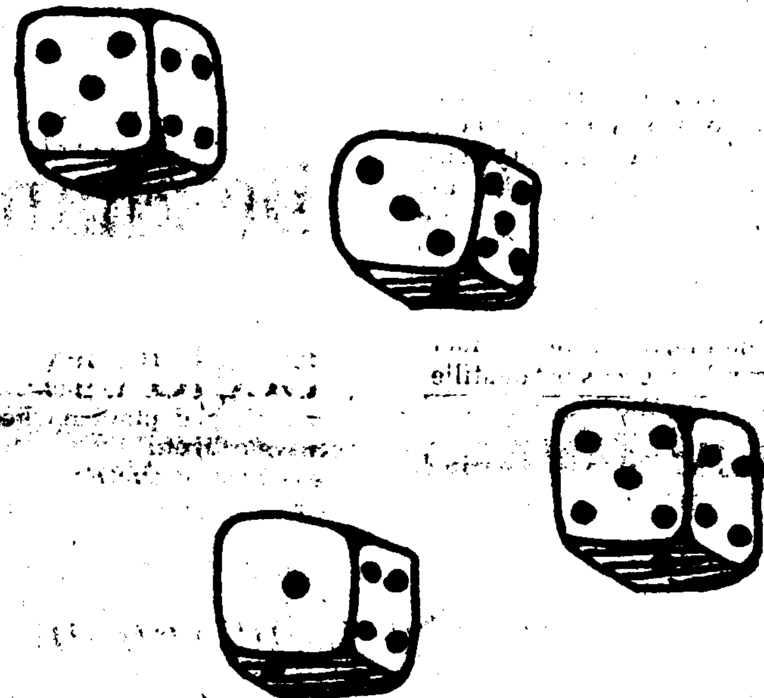

1. deel van een jurk
2. vloeistof om te bakken
3. deel van een koe
4. verleden tijd van word

Zonder woorden....

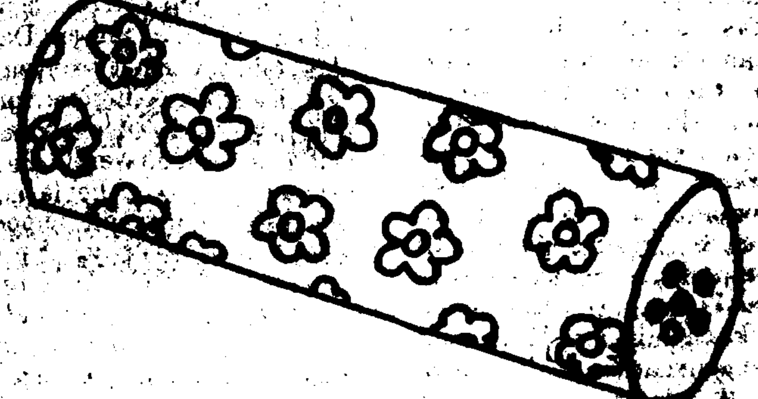

Een goochelkunstje

OM DIT kunstje te kunnen doen, heb je vier gekleurde dobbelstenen en een helper nodig.
Laat je blinddoeken en ook nog een papieren zak over je hoofd zetten, zodat je toeschouwers zeker weten dat je niets kunt zien. Een van de toeschouwers mag nu de dobbelstenen goed door elkaar schudden, op tafel leggen en zeggen, welke kleur dobbelsteen je eruit moet halen. De rode bijvoorbeeld.
Je gaat nu alle dobbelstenen betasten en zo gauw je de rode aanraakt, stoot je helper je ongemerkt aan met zijn voet. Eenvoudig, he?

Om zelf te maken

VANDAAG GAAN we iets heel eenvoudigs maken. Je hebt er een lege Ajaxbus voor nodig. Je weet wel, zo'n lange bus met schuurpoeder. En verder nog een stuk plakplastic, waar je kastplanken mee kunt beplakken. Je kunt het bij de boekhandels kopen. Het enige wat je hoeft te doen, is de bus netjes beplakken met het plakplastic. En dan heeft je moeder een leuke bus bij haar stove om afgebrande lucifers in te doen.

Mopjes

LEF
"Dat is nu toch wel het toppunt! Eerst pak je mijn vriendin van me af en nu probeer je mij nog rum te verkopen!"
"Och, ik dacht zo bij mezelf: die zal wel wat troost kunnen gebruiken......"

OP EXCURSIE
De schoolklas bezichtigt in het museum ook een piano.
"Wie van jullie weet waarom een piano witte en zwarte toetsen heeft?" vraagt het hoofd van de school.
Een van de kinderen steekt zijn vinger op en zegt: "De witte toetsen zijn voor bruiloften en de zwarte voor begrafenissen".

Premio bienal Pierre Lauffer 1984 voor Luis H. Daal

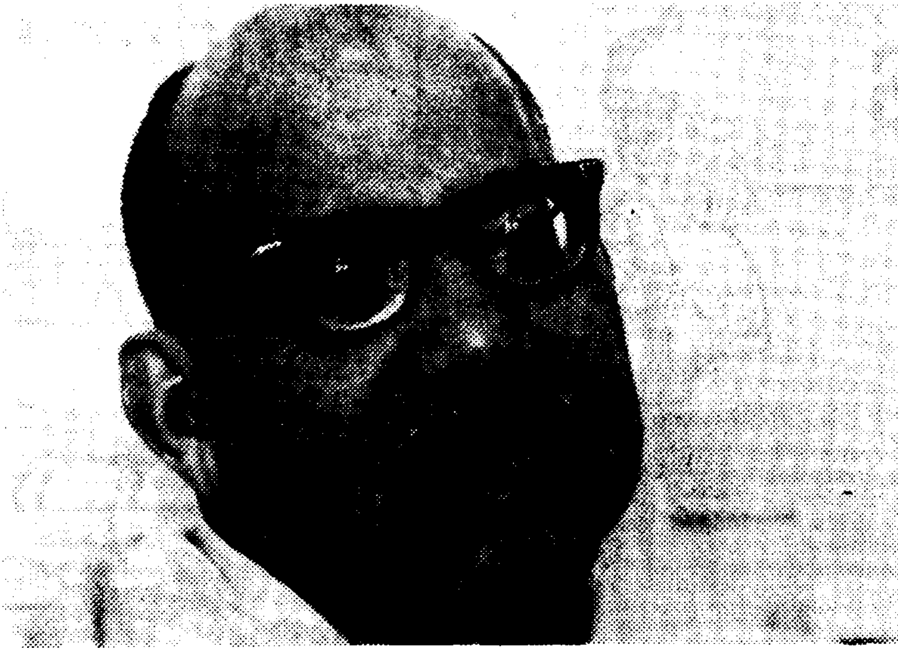
Op 22 augustus j.l. - de geboortedag van Pierre Lauffer - is in landhuis Bloemhof in aanwezigheid van tal van genodigden de Premio Biental Pierre Lauffer met chapi di plata aan Luis H. Daal uitgereikt. De heer Daal, zichtbaar geëmotioneerd, sprak een dankwoord uit en maakte van de gelegenheid gebruik uit het werk van Pierre Lauffer voor te dragen.

Wat is de chapi di plata en waarom is deze aan Luis Daal uitgereikt? De "fundashon Pierre Lauffer" opgericht met het oogmerk de herinnering aan de op 14 juni 1981 overleden dichter-schrijver levend te houden, wil dit doen door het oeuvre van Lauffer te inventariseren, eventueel tot heruitgaven te komen en nagelaten werk te publiceren. Postuum zijn reeds verschenen "Mi buki di bestia", "Un sker ta bai keiru" en "E wea chiki". Bovendien zal twee aarlijks een prijs "Premio Biental Pierre Lauffer" worden toegekend aan de persoon, die zich in de afgelopen periode verdienstelijk heeft gemaakt op het terrein van de taalkunde en/of letterkunde van het Papiamentu. De prijs bestaat uit een oorkonde en een chapi di plata.

Papiamentu-sprekenden zullen geen moeite hebben met het woord chapi maar degenen, die de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen raadplegen, zullen onder het trefwoord "chapi" als definitie aantreffen "een tuinschoffel gebruikt als slaginstrument". Onder het trefwoord "Sorghum" in de E.N.A. staat wel: (-) Op de kleine grondjes maakt men met de hak (chapi) plantgaten waarin enige korrels worden gestrooid (-). De chapi is geen tuinschoffel maar een hak. Hoewel bij het woord "hak" doorgaans gedacht wordt aan "hilchi plat", "hilchi kubano" of "hilchi haltu" geeft Van Dale ook de omschrijving: "landbouwwerktuig met gekromd blad om de grond los te hakken en onkruid te ontwortelen". De stichting heeft voor de Pierre Lauffer-prijs een chapi di plata (zilveren hak) gekozen naar aanleiding van de derde strofe van het gedicht "Ya no falta muchu mas" waarin de dichter verzucht:

Ma un deseo mi ke benta
den bosnan ku keda 'tras:
kaminda chapi kay for di mi man,
lant'e
i sigi bòltu tera gordo,
planta, kwida, kosechá
e lenga dardu di nos mama.

Voor de misdeelden, die niet in staat zijn de klankrijkdom, de alliteraties en de inhoud te savoureren, moge volstaan worden met de nuchtere mededeling, dat de dichter de hoop uitspreekt dat als de hak hem uit de vingers is gegleden zij die achterblijven deze zullen opheffen en dat zij door zullen gaan met in de rulle moederaarde te wroeten en te planten om de oogst van de dartele

Dr JULES DE PALM

taal van onze moeder binnen te halen.

Een antwoord op de tweede vraag is hachelijk omdat Luis Daal in het zonnetje gezet moet worden en daar houdt hij niet van: hij wil liever zelf - zich verontschuldigend - in het zonnetje gaan staan waar en wanneer hem dat goed dunkt. Maar deze keer zal hij er toch aan moeten geloven.

Nadat in overleg met de jury de Fundashon Pierre Lauffer de chapi di plata 1982 op 22 augustus had uitgereikt aan de coryfee Antoine Maduro, is deze stichting weer zeer gelukkig geweest in de keuze van een persoon, die zich niet alleen in de periode 1982 - 1984 maar zich sinds mensenheugenis verdienstelijk maakt op het terrein van taal - en letterkunde van zijn moedertaal, zowel in woord als in geschrift. In de inleiding van zijn gedichtenbundel "Na ora oradu/te juister stonde (1976)

De chapi is een hak

met vertaling door Fred de Haas worden uitvoerig argumenten aangedragen om de toekenning van de chapi di plata aan hem te rechtvaardigen.

Als hoofdredacteur van het Spaanstalig blad La Prensa van 1947 - 1950 introduceerde hij éénmaal per week een achterpagina volledig in het Papiamentu. Het mag echter betwijfeld worden of hij als hispanist zo gelukkig is met het feit, dat La Prensa thans volledig in het Papiamentu verschijnt omdat de Spaanssprekenden in onze multiculturele gemeenschap verstoken blijven van het nieuws in de taal van Cervantes.

In 1961 was hij voorzitter van de commissie "Fo'i hopi un só", die toen reeds een lans brak voor de invoering van een fonetisch/fonologische spelling voor het Papiamentu. Toen hij in de jaren 1968 - 1975 coördinator is geweest van het Centraal Bureau Toezicht Curaçaose Bursalen in Den Haag heeft hij een bijna hopeloze strijd geleverd tegen wat hij als de verloedering van zijn geliefd Papiamentu beschouwde. Met engelengeduld kon hij de bursalen wijzen op de "hollandismen" die ongemerkt onze taal binnen slopen: "Bo no por kome sòpi, jufrou, bo no por pone kòfi. Bo no por bisa: "hinka man den bo mes bus". Hasi mi un fabor: no komete e barbaridat di bisa ora bo drenta, ku nos kantor ta dushi kayente!" De strijd tegen het gemakzuchtige "wak" in plaats van "mira" of "weta" zal hij waarschijnlijk verliezen, helaas!

In het artikel "Ghosts from the past, spectres of tomorrow", gepubliceerd in "Papiamentu, problems and possibilities" (1983) geeft hij zowel voorbeelden van neologismen, die hij acceptabel acht (baisait, nèt nada) als voorbeelden van neologismen, die hij onnodig vindt (fayese, iglesia, sementerio). In zijn literair werk komen - evenals in het werk van Pierre Lauffer - tal van archaïsmen voor, die helaas niet verklaard worden, wat de jonge generatie wellicht ervan zal weerhouden kennis te nemen van de prachtige verzen, die uit zijn pen zijn gevloeid. Behalve de reeds genoemde bundel Na ora oradu heeft hij nog op zijn naam staan "Kosecha di maloa" (1963), "Ku awa na wowo" (1971) en "Sinfonia di speransa" (1973). Als prozaschrijver is hij minder bekend; wie echter zijn verhaal "Altá majó" heeft gelezen, kan alleen maar hopen, dat hij de lezingen, die hij over zijn geliefd Otrobanda houdt, aan het papier zal toevertrouwen.

Uit "Watapana I, nummer 3, moge een fragment overgeschreven worden in de spelling, die Daal toen gebruikte:

"Palu 'i bandera di "Montekristu" bjew su sombra tábata kai, flaku manera miska, for di muraja di "Den Kolón" i é tábata pinta seku riba dak di Tòchi su bordèshi. Tòchi tábata biba den esún di delaster, esún di más patrás, te kantu di muraja di Montekristu, lew fo'i babel di kaja i di bómbóshi di Den Kolón, pero nèt mèjmèj di gritamentu o kantika straño di e hende-lokonan. N' tabata importá Tòchi muchu ku, práktikamente ta den Montekristu e tabata biba. El a siña konformá su mes ku "su lokonan di Montekristu ku, según é, tábatin ventaha di tá ofishalmente loko, loko rekonosi, mjentras ku den mundu tin mas loko ku ajadén pero ku ta pasa pa tur sorto di kos menos loko, esta di "nervjoso" te "fo'i sla", pasando pa "kèns", "rar", "baldadi", "pnbeskòp", "grosero" o "kruwel" i "higra-pretu" ...

E djadumingu atardi ej Kolón tabata mas ketu ku nunka i a bisa bèrdè, Tòchi a kaba di bai un madoho 'i soño, mjentras ku solo, kansá di recha, tabata bahando poko-poko tra'i lomba di Tòchi su kas. E kasnan chikí pèrtá, sukú, tabata manera sef den solo, mientras ku pa parti 'i ost un pida sombra miskiña tábata mancha swela sushi di Kolón."

Pierre Lauffer, die Daal eens "de koning van de metafora" heeft genoemd, was zo onder de indruk van zijn bundel "Ku awa na wowo", dat hij uitriep: "Kizas lo zona stranjo. Pero mi **kjer** bisa: Luis, awor nos por permitibo muri. Pasobra ja b'a pari e wesu di lomba pa nos tur."

Vijf en twintig jaar eerder waren de rollen omgekeerd. In het pand Saliña 2 (thans Pension Creole) zat Pierre aan een tafel in de eetkamer gedichten voor te lezen uit een beduimeld schoolschrift. Luis Daal is toen degene geweest, die zijn felle peroratie beëindigde met de woorden: "Bo ta apsteniendo nos pueblo di algu ku e tin derechi riba dje" (Je onthoudt ons volk iets waar het recht op heeft!). Kort daarop verscheen Pierre's eerste gedichtenbundel "Patria".

In zijn functie van Hoofd van de Afdeling Kulturele Zaken van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen is Daal in staat geweest zich zeer verdienstelijk te maken voor de waardering van het Papiamentu. Naast dichter/schrijver is hij altijd journalist gebleven en is hij er zich van bewust, dat de media pers, radio en televisie de middelen bij uitstek zijn om de liefde voor het Papiamentu aan te kweken; het is hem dan ook een doorn in het oog dat zovelen niet beseffen hoe groot de invloed is, die zij op de Papiamentusprekende gemeenschap hebben en daarom te lichtvaardig omspringen met het juiste gebruik van de moedertaal.

De Fundashon Pierre Lauffer kan van harte gelukgewenst worden met de keuze van Luis Daal voor de toekenning van de chapi di plata en Luis Daal kan gefeliciteerd worden met deze welverdiende, hoge onderscheiding.

DR. J. PH. DE PALM

Galiña korá

Mester di:

1 galiña, kitá for di wesu, kòrtá na blòki
1/2 kup huntu di siboyo largu i siboyo rondó, kòrta chikí chikí
2 lechi di konofló, kòrtá chikí
1/2 kup di "soya sauce"
1/2 kup di "tomato catsup"
1/3 kup di suku bruin
1/3 kup di sherry
1 telep di "five spice powder"

Moda di prepará:

1. Meskla e galiña ku e sobrá ingredientenan i but'é den frizjidèr pa mas o menos 3 ora òf mas.
2. Keinta 2 à 3 kuchara di zeta i hasa e galiña ("stir fry") den dje.
3. Basha e sobra marinade riba dje, tap'é i lag'é kushi mas o menos 15 minüt bira moli.

Amigoe-puzzel

DEN KLAS

S	L	M	L	Q	D	P	A	S	E	R	P	G	P	E	N
P	P	M	F	B	U	[illegible]	R	I	H	C	A	L	B	F	L
O	U	W	Q	N	O	M	E	O	M	K	L	O	R	Y	E
N	R	H	T	U	N	R	A	R	V	N	A	B	B	Z	T
S	S	O	T	M	Z	P	W	P	K	E	B	O	G	X	E
S	I	L	A	B	A	M	Z	M	A	S	R	N	F	T	R
T	M	A	E	S	T	R	O	F	H	D	A	B	L	C	B
U	D	Y	E	G	S	C	R	D	T	V	K	T	I	T	K
F	Y	L	D	D	L	A	I	N	I	L	A	V	O	O	S
V	O	K	A	L	S	N	P	W	F	R	R	L	B	U	S
T	S	F	H	E	T	G	X	M	O	T	T	K	M	I	P
I	P	Z	S	I	N	N	O	M	E	O	O	A	F	A	W
E	H	L	H	A	H	P	V	M	P	S	N	R	G	H	B
R	A	W	U	Y	T	P	P	I	N	T	A	I	M	U	X
K	V	X	E	D	U	K	A	S	H	O	N	J	K	G	B
W	H	Z	T	X	S	X	P	P	D	A	C	I	T	Z	B

BLACHI, BUKI, EDUKASHON, FOUT, FRASE, GLOBO, GOM, KARTON, KREIT, LAK, LEI, LESA, LETER, LINIAL, MAESTRO, MAPA, MESA, PAGINA, PALABRA, PASER, PEN, PINTA, POTLOT, PROVERBIO, PUNTO, SIFRA, SILABA, SKREF, SPONS, STUF, SUMA, VOKAL.

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

L	O	B	O	P	R	U	G	A				S		K	
	M	M	K	O	N	E	I	N	C	H	I		A		
		A	U	D	J	A	K	A				I	L	P	
			R	S		A					M		I	A	U
M				I	K					A			S	N	
	A			A	B	I	B	I	N	A			I	T	
		K	L			O	T	I	O	K	R	O	M	E	
		A	A				M	A	U		K		B	R	B
	K			K	A			B		E		R	E		I
A	G	N	I	M	U	R	V		A		R		I		C
R							A	T				G	N	K	H
B							I	N	R	A	T	O	N		I
E						G			A					A	Y
L	E	O	N	I	E	H	E	M	O	K				E	K
O				R	A								Y		
K				S								E			

UIT HET grote aantal inzendingen van deze Amigoe- puzzel van twee weken geleden is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Giselle Archer
Caracasbaaiweg 217
Curaçao

De winnares kan haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 3 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn vóór 7 september 1984 en duidelijk op de enveloppe vermelden:
AMIGOE-PUZZEL.
Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

Lucht

LILLE — In een trappenhuis in het Noordfranse Lille werd een afschuwelijke stank geconstateerd. Daar bleef het niet bij: maar ook maden hadden het trappenhuis in bezit genomen. Over beide feiten konden de bewoners zich niet enthousiast tonen. Om die reden richtten zij zich tot de politie en de brandweer. De sterke arm zag inderdaad reden om de deur van de betrokken woning te forceren. Terwijl alle buren en verdere belangstellenden op gepaste afstand de ontwikkelingen volgden betraden de agenten met gasmasker de woning. Zij waren op het ergste voorbereid. Men vond eerst een oude Franse kaas welke een passend luchtje verspreidde. En verder was er een in staat van ontbinding verkerend kippelichaam. Daar vermaakten de maden zich mee. En dat was het dan...

"Mijn land heeft mij gewonnen, omdat ik ben weggegaan"

(Vervolg van pagina 1)

fen. Dan spreek ik niet zozeer van fysieke schoonheid, maar dat kan ook. Een knappe jongeman met zijn mooie snor, pikzwarte haren en doorborende blik, die vindt dat hij er goed uit ziet. Een man als ik is realistisch genoeg om de tekortkomingen te zien en te zeggen: zo ben ik. Ik heb mijzelf te aanvaarden zoals ik ben. Ik kan geen Clark Gable zijn. Ik ben Luis Daal. En ik moet ik me aanvaarden zoals ik ben. Maar ik heb schoonheid op een ander gebied. De tekortkomingen moet ik ten nutte maken van de projectie van die schoonheid".

Leven, zo zegt Daal, is ook tweevoud. "Het is een reis en elke reis heeft een begin- en een eindpunt. Als we het over leven hebben, dan hebben we het ook meteen over de keerzijde: de dood. Daarom vond ik een van de zinnen van Rene de Rooy die hij onder het pseudoniem Marcel de Bruin schreef, zo treffend. Hij schreef: "Geen voorspel van de dood, maar doorgang naar het licht". Bij geboorte en dood heb je weer die twee elementen die elk een eigen betekenis hebben. Twee zaken die nauw verbonden zijn en samen een derde element vormen met betekenis: het leven zelf, dat ik beleven heb en dat ik inhoud moet geven".

DE ZEE

De zee speelt een erg belangrijke rol in het oeuvre van Daal, en vooral de oppervlakte van de zee, de zeespiegel, die symbool van het leven is. Daal: "Ja, dat is hetgene dat wij kunnen zien, zoals we ook het leven bij de mens kunnen zien aan de oppervlakte. Het is de manifestatie van leven".

In het gedicht *Charada* (raadsel) komen een heleboel symbolieken van Daal samen. De zee als symbool van het leven en van God. De spiegel- functie van de zee. Tweevoud van leven: het leven in de zee (een wereld die niet te beschrijven is) en het leven boven de zee (rust van hemel bezaaid met sterren). En dan schrijft Daal: *"Mijn hand raakte je naaktheid: trillend viel van jouw geheim de sluier; vrij en onbelemmerd kon ik toen de tempel van jouw vrede en geheimenis betreden; en daar vond ik wat mijn voeten tevergeefs hadden gezocht op aarde: het grote raadsel op te lossen van het raadsel dat ik zélf ben".*

Daal hierover: "Wij zwemmen in de grote zee van God. Wij zijn afhankelijk van Hem, wij zijn ermee verbonden. Het is de onmetelijkheid van God die alles omspoelt zoals de zee een eiland omspoelt".

WATERPUT

Een ander beeld dat herhaaldelijk in de gedichten van Daal opduikt is dat van de waterput. Ziet hij dat als het symbool van Het Goede of Het Kwade? Daal: "Van beide elementen. De schacht van de put is over het algemeen donker. Dat zou je je kunnen voorstellen als Het Kwaad. De inhoud van de put, het water dat het land nodig heeft, is Het Goede. Maar in het Goede zit ook een gevaar, want je zou in zo'n put kunnen verdrinken. In het gedicht *Pos sin awa* heb ik de put voorgesteld als een oog van het land, dat eeuwig

...de prijswinnaar declameerde eergisteren in Landhuis Bloemhof enkele van zijn eigen gedichten en die van zijn boezem- vriend Pierre Lauffer. Achter hem staan enkele leden van het bestuur van de Pierre Lauffer- stichting...

naar boven kijkt naar de drijvende wolken. Maar omdat het een put zonder water is, probeert hij te kijken, terwijl hij niet kijken kan.

Ik ga nu iets gevaarlijks zeggen. Ik kom op die put terug, maar ik moet dit kwijt. Ik ben erg blij weg te zijn gegaan van Curaçao. Als ik op Curaçao gebleven was, dan zou ik misschien een braaf huisvadertje zijn geworden en zeer middelmatig zijn gebleven. Ik heb afstand mogen nemen, ik ben er erg blij om. Ik ben door de afstand zelfs meer van land en volk gaan houden. Mijn land heeft mij gewonnen omdat ik ben weggegaan. Ik heb eens geschreven: de tranen die men stort bij het afscheid nemen die zijn meer waard dan die van berouw. Het zou me hebben berouwd als ik was gebleven. Als ik

Men moet man zijn om boos te kunnen worden

was gebleven dan zou datgene dat in mij is, kunnen zijn verkwanseld.

Maar teruggekomen op die put. Daar zit veel meer in. Het feit dat die put geen water heeft, maakt die put tot een dood oog. Dus het nut van die put is voorbij. Dat is het beeld dat op Curaçao te zien is. Je vindt droge putten op het land, maar ook onder de mensen in de stad zijn ontzettend veel droge putten. Daarom schreef ik: "wat triest en vol mysterie is ieder oog zonder gezel! En wat een vreselijke kreet van pijn en van ontgoocheling is elke droge put". Laten de mensen om zich heen kijken of ze geen droge put om zich heen ontdekken".

Door:
B. JOS DE ROO

Doel: de zelfdenker

Congres over vijfde computergeneratie

TOKIO — **Ongeveer zeshonderd vooraanstaande computer- geleerden uit achttien landen komen 6 november voor vier dagen bijeen in Tokio om aan te geven welke weg de research moet inslaan om in het begin van de jaren negentig uit te komen bij de "zelfdenkende computer", zo heeft het Japanse ministerie van Industrie woensdag bekendgemaakt.**

Er zal worden nagegaan welke vorderingen er de laatste jaren in Japan, de VS en Europa zijn gemaakt met de ontwikkeling van een computer die "intelligent" genoeg is om alle talen ter wereld te spreken en zichzelf te repareren. Dat betekent onder meer dat hij een tienduizend keer zo groot geheugen moet hebben als de huidige computers en duizend keer zo snel moet kunnen werken. Het gaat om de ontwikkeling van de "computer van de vijfde generatie", zo genoemd omdat er al vier generaties zijn. De eerste werkte met buizen, de tweede met halfgeleiders, de derde met transistors en de vierde met geïntegreerde circuits.

Intussen zijn in Japan en andere industrielanden op experimentele schaal microprocessors ontwikkeld die zo klein zijn dat ze met het blote oog nauwelijks te zien zijn. Daarmee kunnen kleine en goedkope maar krachtige computers worden gemaakt die een groot deel van de kennis die de wereld bezit kunnen opslaan.

De bediening van dat soort machines zal uiterst simpel zijn. Ze zullen bijvoorbeeld vertalingen kunnen maken van teksten die eenvoudig worden ingesproken. Er wordt gewerkt aan een nieuwe machinetaal die computers van de vijfde generatie in staat moet stellen hun taak te verrichten op commando's van de menselijke stem.

In Japan wordt het onderzoek op dit gebied door grote computerfabrieken als Fujitsu, Hitachi en Nec. Ook researchinstellingen van de overheid zijn ermee bezig. Er is al meer dan honderd miljoen gulden aan dit onderzoek uitgegeven. Het verkeert nog in een pril stadium maar de tot dusver verkregen resultaten zijn bevredigend, aldus een woordvoerder van het ministerie.

Linkse oppositie fel tegen

IJsland wil nieuwe rol binnen de NAVO

DE REGERING van de enige ongewapende lidstaat van de NAVO, IJsland, wil een belangrijkere rol binnen de alliantie gaan vervullen. Dit zeer tegen de zin van de linkse oppositie op het eiland, die de IJslandse regering ,,nog rechtser dan Reagan" noemt.

IJsland heeft nooit een leger gehad en dus ook geen minister van Defensie. IJslands minister van Buitenlandse zaken, Geir Hallgrimsson, verantwoordelijk voor de nieuwe koers, is van mening dat de 250.000 IJslanders een grotere rol in hun defensie moeten gaan spelen. De defensie van het land is helemaal in handen van 3000 Amerikaanse soldaten, die de vliegbasis Keflavik, even buiten de hoofdstad Reykjavik bemannen volgens een afspraak die dateert uit 1951.

De IJslandse regering deed haar interesse voor een actieve rol binnen de NAVO blijken uit het bijwonen van een militaire vergadering in Brussel in mei. Het was de eerste keer dat het strategisch gelegen eiland een vergadering bijwoonde sinds zijn toetreding tot de NAVO in 1949.

RADARSTATIONS

De plannen van de IJslandse regering vallen samen met de voorgestelde bouw van twee nieuwe NAVO-radar-stations, de uitbreiding van de Keflavik-basis en de komst van een nieuwe generatie Amerikaanse soldaten.

Volgens Hallgrimsson kan IJslands defensie niet als bedreiging worden gezien voor andere landen. IJsland zal volgens hem nooit 'agressieve wapens' accepteren. Wel is het land volgens hem zelf in staat om de radarstations te bemannen. Bovendien wil de bewindsman de moeilijkheden onderzoeken om de IJslandse kustwacht samen met de Amerikanen de Keflavikbasis te laten bewaken. Tot nu toe mocht de kustwacht alleen maar optreden bij visserijcontroles en reddings-acties.

De ruimte tussen IJsland, Engeland en Groenland is de enige plaats waar de Russische marine zou kunnen doorbeken om bevoorradingen in dit noordatlantische gebied te onderbreken. Er wordt binnen de NAVO veel belang gehecht aan de basis Keflavik en de radar-stations in verband met de nabijheid van het Russische schiereiland Kola, in het uiterste noordwesten van de Sovjet-Unie bij Finland. Kola is de thuis-basis voor de noordelijke vloot, Moskou's grootste en modernste.

HANGARS

De IJslandse regering verklaarde dat de uitbreiding van de Keflavik-basis onder meer een ondergronde brandstofopslagplaats van zo'n 60 miljoen dollar behelst en een nieuw controle-centrum, dat bestand zou moeten zijn tegen hevige aanvallen. Ook zullen er negen bomvrije hangars worden gebouwd voor de 18 nieuwe F 15's, die in 1985 de verouderde Phantoms moeten vervangen. Verder zullen de Verenigde Staten en IJsland de kosten delen voor de bouw van een nieuwe vliegterminal voor zowel gewone als militaire vluchten: kosten 10 miljoen dollar. Twee nieuwe radar-stations zullen in het noordwesten en noordoosten van het eiland worden gebouwd.

Vreemd genoeg houdt de interesse voor de NAVO van de IJslandse regering niet in dat voorraden wollen truien niet aan het Russische leger worden verkocht. Ook zijn IJslandse olievoorraden uit de Sovjet-Unie afkomstig, zelfs de vliegtuigbrandstof die gebruikt wordt voor burger-vluchten op Keflavik. Zo bericht de Haagsche Courant.

Voelen zich als tweederangsburgers behandeld

Republikeinse strijders uit Spaanse burgeroorlog vechten om erkenning

MADRID — **Inmiddels bejaarde soldaten die in de Spaanse burgeroorlog vochten aan de kant van de verliezende partij vrezen dat zij opnieuw een slag zullen verliezen. Zij spannen zich, tot nu toe met weinig resultaat, in om de status van tweederangsburger kwijt te raken. De veteranen die aan de kant van de Republikeinen vochten in de oorlog die van 1936 tot 1939 duurde, zeggen dat hun hoop afneemt dat de socialistische regering hun spoedig een status zal verlenen gelijk aan de soldaten die vochten aan de kant van generaal Franco.**

Het aantal veteranen neemt weliswaar af, maar de mannen die probeerden de tweede republiek te verdedigen tegen de door Franco geleide rechtse legeropstand, spannen zich steeds meer in een wet aanvaard te krijgen krachtens welke zij een pensioen krijgen als erkenning dat hun militaire dienst wettig was. Daarmee willen de republikeinse strijders hun waardigheid herkrijgen. De republikeinen, onder wie vele socialistische militanten, klagen dat hun zaak minder prioriteit krijgt dan andere hervormingen van de socialisten, die in 1982 aan de macht kwamen.

Vroeg in de avond komen een paar oud-officieren bijeen in een zwak verlicht kantoor in het oude stadsdeel van Madrid. Zij zitten rond een met pamfletten bezaaide tafel onder een doek met de tekst ,,Democratische broederschap van soldaten van het leger van de republiek". Van een groep van vier man die in de periode Franco Clandestiene bijeenkomsten hield is de broederschap uitgegroeid tot een organisatie van 3000 leden. Men is nog op zoek naar 4000 tot 5000 anderen binnen en buiten Spanje. De bejaarde soldaten snuffelen door oude documenten over de burgeroorlog, op zoek naar bewijsmateriaal over de militaire dienst van hun kameraden, in de hoop dat dit hen in staat zal stellen zich minder een outcast te voelen. ,,We verdedigden een legitieme regering", zegt de 65-jarige Fernando Arias Rodriguez, vice-voorzitter van de broederschap, met verontwaardiging. ,,Maar we zijn behandeld als tweederangs Spanjaarden", onderstreept Arturo Martin Zurdo (67), die na de burgeroorlog twee jaar in een werkkamp zat in Spaanse enclaves in Noord-Afrika.

De veteranen hadden gehoopt dat zij dit jaar hun voordeel zouden kunnen doen met de duizenden archiefkaarten en vergeelde papieren die hun groep heeft opgediept uit regeringsburelen en militaire documenten over hun militaire opleiding en prestaties op het slagveld.

Voor de tweede keer sinds de dood van Franco leek een wet inzake de betaling van pensioenen aan de republikeinse veteranen de senaat te passeren, nadat het het congres (de Spaanse Tweede Kamer) er zijn goedkeuring aan had gegeven. Maar de senaat stelde de behandeling van het wetsontwerp uit ,,zolang die wet niet is aanvaard, zijn we nog steeds rebellen", zegt Jaime Fernandez Garcia (66), die aan het eind van de burgeroorlog twee maanden doorbracht in concentratiekampen en in de Franco-periode jarenlang in ballingschap leefde in Latijns-Amerika. Enkele seconden later, zijn stem klinkt niet meer boos maar berustend, neemt Fernandez de telefoon op: ,,Wanneer? Het spijt me. Waar zal het zijn? OK ", antwoordt hij en hangt op. ,,Weer een", zegt hij tegen zijn kameraden die in het kantoor zitten. ,,Elke dag gaan er twee of drie dood, ze vallen als vliegen", zegt Martin.

De veteranen wantrouwen een passage in het wetsontwerp, waar sprake is van een periode van 9 maanden om nog niet gelocaliseerde militairen op te sporen. Degenen die in mei van het volgend jaar nog in leven zijn, kunnen met terugwerkende kracht tot 1 januari 1985 aanspraak maken op een pensioen. De Socialistische partij (PSOE) heeft becijferd dat de pensioenen de regering 100 miljoen dollar gaan kosten. Enkele meer verbitterde veteranen menen dat de termijn in het wetsontwerp is opgenomen als taktiek om de pensioenbetalingen zo laag mogelijk te houden door te wachten, totdat zoveel mogelijke oude mannen zijn gestorven.

Dergelijke speculaties en een aantal ingezonden brieven tegen de regering illustreren de groeiende frustratie van de socialistische veteranen over de nieuwe socialisten in de regering. De veteranen vinden gewoonweg dat zij een betere behandeling verdienen na tientallen jaren van verwaarlozing. Veel republikeinse soldaten die in Spanje bleven en aan executiepeletons en gevangenis ontsnapten kregen te maken met uitsluiten van banen door een systeem, waarbij de sollicitant een getuigenverklaring moest overleggen dat men ,,een goed persoon" was. ,,Je kon toen niemand die door de regering werd gewaardeerd zover krijgen te zeggen dat een republikein een goed persoon was", aldus Ardura. Arias, de vicevoorzitter van de broederschap, zegt dat zelfs de huidige socialistische regering, die probeert verdeeldheid te overwinnen in de Spaanse maatschappij, zich ongemakkelijk lijkt te voelen met het ophalen van herinneringen aan de onderlinge strijd in Spanje. "We brengen haar in verlegenheid", aldus Arias.

Ambtenaren staking voorbij in Bolivia

LA PAZ — Het Boliviaanse overheidspersoneel heeft zijn staking welke al een maand duurde beëindigd. Men begon de actie om zo salarisverbetering af te dwingen. Het effect van de staking was in het hele openbare leven voelbaar omdat talrijke ministeries en overheidsdiensten zoals de Posterijen lamgelegd werden door de staking. Men ging weer aan het werk nadat er een akkoord was bereikt dat inhoudt dat men inderdaad een salarisverhoging krijgt, maar tegelijkertijd wordt op het salaris een boete ingehouden voor de 29 dagen dat men aan deze illegale staking had deelgenomen.

Peru: ook betwist grensgebied met Ecuador onder leger-controle

LIMA — De commandant van de Peruviaanse strijdkrachten generaal Julian Freyre heeft gezegd dat het leger in staat is de onaantastbaarheid van het nationale grondgebied te garanderen, ook in het Condor-gebergte en zijn betwiste grensgebied. Hij deed deze uitspraak bij de verjaardag van het Bewakingslegioen, bij welke gelegenheid hij er op wees dat het leger de bedreiging ongedaan heeft gemaakt van penetraties in het niet helemaal afgebakende grensgebied met Ecuador.

Rusland zegt via West Duitsland Oost Duitsland de wacht aan

Kremlin wantrouwt opbloei Duits-Duitse betrekkingen

NET OP HET moment dat de laatste voorbereidingen worden getroffen voor het 'historische bezoek' van DDR-leider Erich Honecker aan de Bondsrepubliek, wordt vanuit Moskou een spervuur van kritiek losgelaten op de regeling in Bonn.

Er wordt gesproken van 'revanchistische tendenzen in de Bondsrepubliek', er wordt gewaarschuwd voor de pogingen van de Westduitse regering om meer reismogelijkheden te creëren tussen Oost- en West-Duitsland en er wordt gesproken over het gevaarlijke pleidooi voor engere contacten tussen de beide Duitslanden.

Deze campagne vanuit Moskou komt voor de regering in Bonn op een wel erg ongelukkig moment, nadat net weer een miljardenkrediet is verstrekt aan de DDR en er weer enkele afspraken zijn gemaakt over kleine verbeteringen in de contactmogelijkheden tussen Oost- en Westduitsers. Bondskanselier Helmut Kohl reageerde heel gelaten, zoals hij dat al tijdens zijn bezoek aan Moskou, vorig jaar, had gedaan.

,,Ik lig er niet wakker van. Ik stel voor dat we deze tirades maar later voor wat ze zijn en overgaan tot de orde van de dag, want er is nergens in de Bondsrepubliek ook maar een spoor van revanchisme te bespeuren. Hier en daar misschien bestaan er kleine groepjes die luidkeels schreeuwen, maar bij nadere beschouwing is dat geen politiek probleem, maar meer een medisch probleem", aldus Kohl in bewoordingen die hij bijna letterlijk en jaar geleden ook in Moskou gebruikte.

Toch maakte de bondskanselier zich met deze opmerkingen wel heel gemakkelijk van het probleem af. Er zijn in Bonn ook andere reacties te beluisteren en eigenlijk weet men niet goed hoe deze nieuwe scheldkanonnade vanuit Moskou moet worden ingeschat.

INTIEM

Aan de ene kant is duidelijk dat de waarschuwing niet alleen Bonn betreft, maar zeker ook Oost-Berlijn. DDR-leider Honecker, die waarschijnlijk 26 september naar de Bondsrepubliek zal reizen, wordt gewaarschuwd voor al te intieme onderonsjes met de regering in Bonn. Hij zal geen verdere concessies kunnen doen op het gebied van de Duits-Duitse betrekkingen. De betrekkingen tussen de beide Duitslanden kunnen niet los worden gezien van de internationale politieke verhoudingen, zo stond in de Pravda te lezen, en met die internationale politieke verhoudingen worden de betrekkingen tussen de Sovjet-Unie en Amerika bedoeld.

De Westduitse regering wil nu juist wel die Duits-Duitse betrekkingen loskoppelen van de internationaal gespannen verhoudingen en wil ook DDR-partij- en regeringsleider Honecker een lijst met wensen en verlangens voorleggen wanneer hij naar de Bondsrepubliek komt. ,,Wanneer Honecker niets te bieden heeft hoeft hij ook niet te komen. Wij moeten geen concessies doen, alleen om het bezoek maar te laten doorgaan", zegt de CDU-politicus Reddemann. Kanselier Kohl spreekt dan ook liever van een 'werkbezoek', waarbij de beide Duitse leiders over praktische problemen zullen spreken, zoals de grensoverschrijdende milieuverontreiniging.

Nu was van meet af aan wel duidelijk dat het bij Honeckerbezoek niet om een staatsbezoek ging, want de Bondsrepubliek erkent de DDR niet als souvereine staat, waardoor Honecker bijvoorbeeld ook de Westduitse hoofdstad Bonn niet zal bezoeken, maar aangenomen mag worden dat het bezoek wel degelijk is afgesproken met de leiders in Moskou. Erich Honecker komt als iemand die zijn opdrachten ontvangt vanuit het Kremlin, of hij komt helemaal niet, schreef een commentator in een Westduits dagblad.

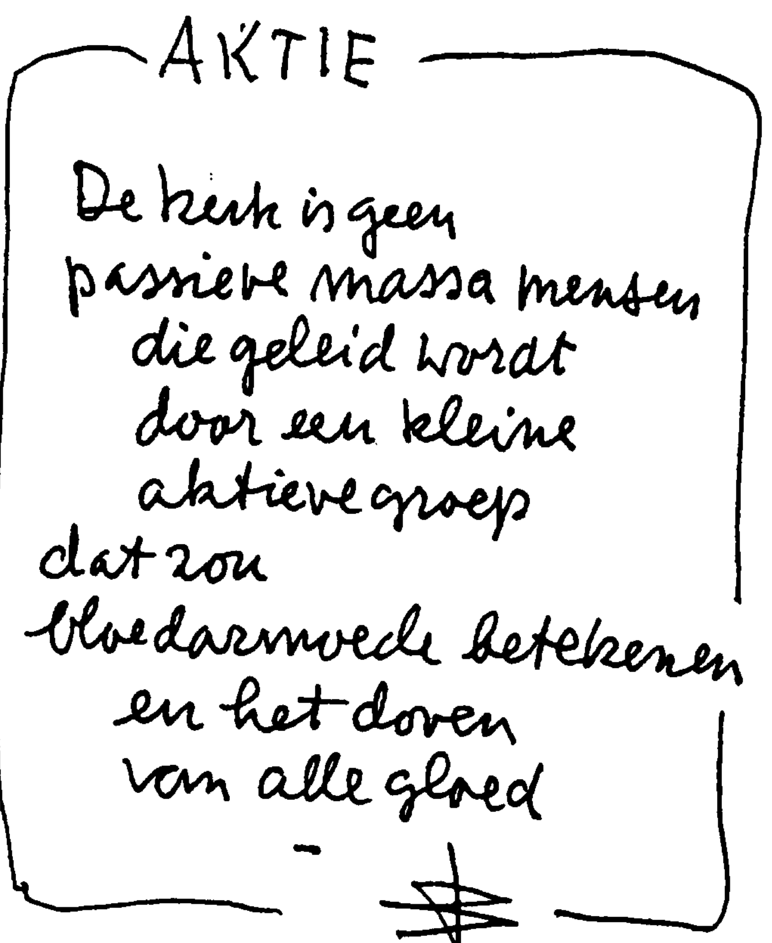
HELMUT KOHL

HETZE-CAMPAGNE

Het is daarom raadselachtig dat de Sovjet-leiders nu op dit moment hebben gegrepen naar het middel van het hetzecampagne, als waarschuwing aan Bonn en Oost-Berlijn, wanneer het alleen zou gaan om het bezoek van Erich Honecker. Moskou beschikt wel over andere kanalen om de Oostduitse regering duidelijk te maken tot hoever ze kan gaan. En dat de Westduitse regering niet meteen in haar schulp kruipt na een artikel in de Pravda, maar gelaten reageert, was ook wel te verwachten, want per slot van rekening zijn de verwijten uit Moskou niet nieuw. Blijft over het tijdstip waarop dit alles gebeurt, de timing. Dat tijdstip is niet slechts gekozen vanuit een Russisch propaganda-standpunt.

In Amerika zijn de verkiezingen aanstaande en worden de Olympische Spelen gehouden en op beide heeft de Sovjet-Unie geen enkele invloed. Tussen Oost en West wordt officieel niet gesproken, niet onderhandeld, alleen de Duits-Duitse betrekkingen lijken te groeien en te bloeien, zelfs onder een regering van CDU/CSU en FDP, die ooit de Ostpolitiek van Willy Brandt hebben afgewezen. En die Duits-Duitse betrekkingen zijn bij uitstek een gebied waarop de Sovjet-Unie invloed wil uitoefenen, niet alleen om de Oost-duitsers in het gareel te houden, maar ook omdat West-Duitsland voor de Sovjet-Unie eigenlijk het echt enige belangrijke Westeuropese land is.

Tot zover Bert Tighelaar in de Haagsche Courant.

Mensenrechten in Suriname

DE MILITAIRE leiders in Suriname lijkt er alles aan gelegen te zijn, het beeld van hun regime wat op te poetsen. De sedert de machtsovername door Bouterse c.s. aanvankelijk obligaat geachte krachtige taal in de richting van Nederland wordt steeds minder gehoord en de doorgaans verbaal uiterst ongenuanceerd om zich heen slaande ambassadeur Herrenberg is inmiddels vervangen door een werkelijke diplomaat, die zich ook dienovereenkomstig uitdrukt. Verder zijn de scherpe kanten van het luchtvaartconflict tussen Suriname en Nederland zover afgevijld, dat weer kan worden gesproken van een redelijk normale lijnverbinding met Paramaribo.

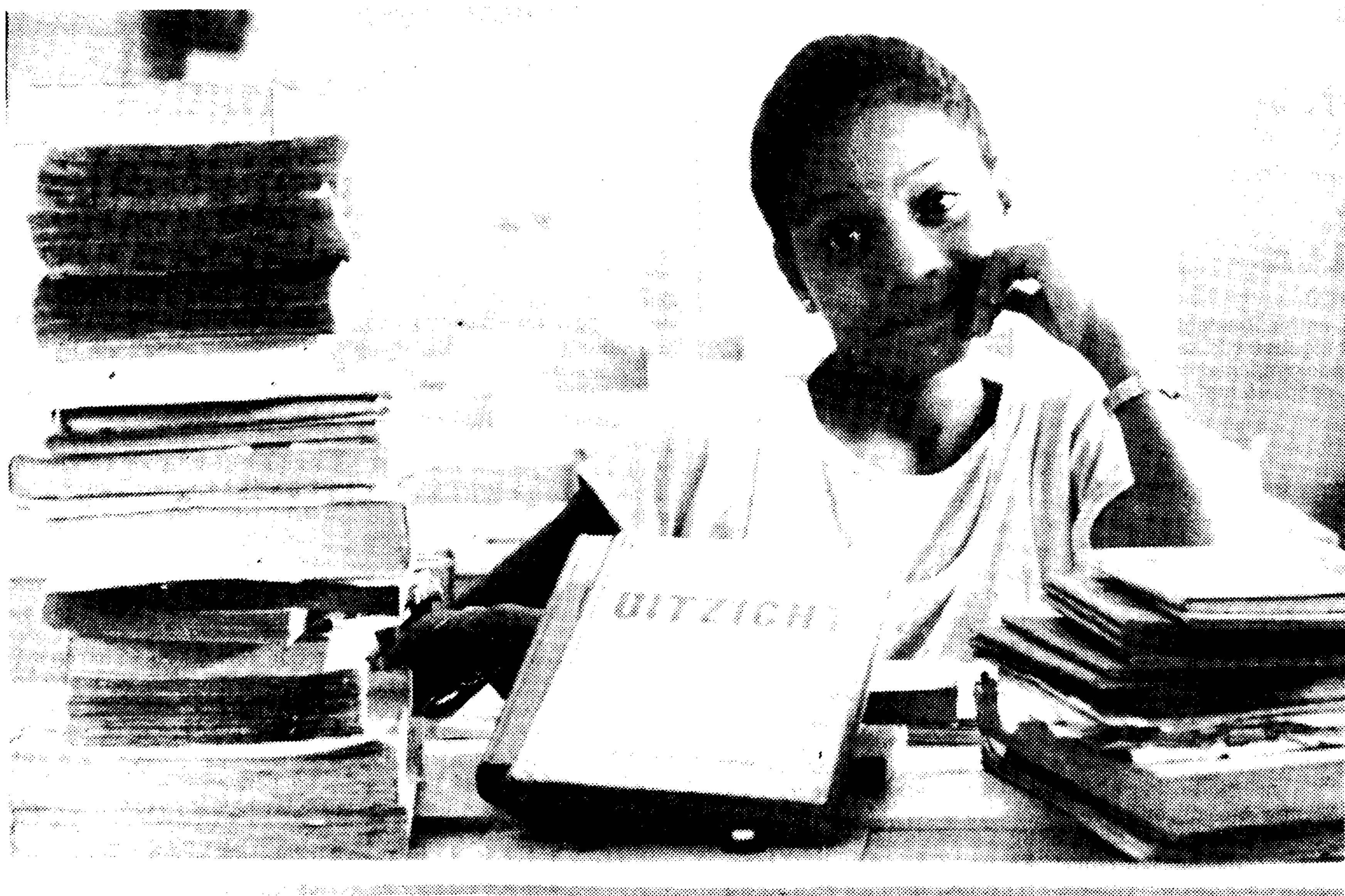
Nadat onlangs een VN-commissie, bestaande uit internationale juristen, uit Suriname terug was gekomen met de mededeling, dat zij in Paramaribo alle gevraagde steun had gekregen bij het ingestelde onderzoek naar de zogenaamde 'december-moorden', heeft de Surinaamse regering opnieuw een aanzet tot verder ontspanning gegeven. Zij heeft namelijk de stafchef van het leger bekend laten maken, dat de bijna twee-en-een-half-jaar geleden ingestelde avondklok in Suriname is opgeheven. Waarbij stafchef Graanoogst tegelijkertijd meedeelde, dat er in Suriname een 'commissie voor de mensenrechten' zal worden opgericht. Een besluit, dat na het VN-bezoek niet geheel toevallig lijkt.

Nu kennen wij in Nederland nogal wat uitdrukkingen, die aangeven, hoezeer wij geneigd zijn tot twijfel in situaties als deze. Een zeer toepasselijke lijkt hier, dat men niet ho moet roepen, vóór men over de brug is. En ondanks de aankondigingen van de Surinaamse legerleiders, zijn wij inderdaad nog lang niet over de brug. Alleen al niet, omdat tussen het schermen met een 'commissie voor de mensenrechten' en het doen functioneren van zo'n orgaan op de manier, zoals wordt beloofd, wel eens een groot verschil kan bestaan. Maar wie de nu genomen besluiten ontdoet van de 'revolutionaire onderbouw', van de wat opgeblazen rechtvaardiging zo men wil, kan er toch opnieuw een kleine stap in de richting van normalere betrekkingen met het buitenland in zien.

Nederland, dat nog steeds de hand op de knip met ontwikkelingsgelden houdt, neemt in dat buitenland natuurlijk een heel speciale plaats is. Vandaar, dat het niet zo moeilijk is te veronderstellen, dat de nieuwe houding in Suriname , ede is ingenomen met een schuine blik naar het Plein in Den Haag. Vie op grond van deze veronderstelling de nu in Paramaribo bekend gemaakte besluiten doorzichtig noemt, kan dan ook best gelijk hebben. Maar tegelijkertijd dient beseft te worden, dat zij, evenals de behoedzaam steeds frequenter weer op gang komende besprekingen tussen vertegenwoordigers van beide landen op allerlei niveau, evenzovele kleine stapjes vooruit zijn.

Nog maar kort geleden heeft minister Van den Broek van buitenlandse zaken op vragen uit de Tweede Kamer geantwoord, dat Nederland langs de geëigende kanalen voorzichtig contact zal blijven houden met Suriname. Uitgangspunt daarbij blijft het nastreven van goede betrekkingen met Suriname. Hij voegde daar toen aan toe, dat volledige normalisatie van de betrekkingen pas mogelijk zal zijn wanneer Suriname ernst maakt met herstel van de rechtszekerheid en de democratische verhoudingen. Of het zover al is, lijkt hoogst twijfelachtig. Maar in dit licht gezien dient men in Paramaribo aangekondigde stappen in ieder geval wel het voordeel van de twijfel te geven.

Dit commentaar van hoofdredacteur mr K.J. De Bruijn verscheen in de Haagsche Courant.

De werkwijze bij het huiswerk maken

Het eerste wat iedere leerling altijd moet doen - als hij met zijn huiswerk begint - is een planning maken. Dat is een plan voor die dag, voor die week of voor die bepaalde periode. Iedereen moet voor zichzelf opschrijven **WAT** hij **IN WELKE VOLGORDE** op **WELKE TIJD VAN DE DAG** gaat leren. Verstandig is erbij te zetten hoe lang je denkt te doen over een bepaald stuk huiswerk.

Als je goed wilt plannen, moet ook je weten op welke ogenblikken van de dag je goed kunt werken. Vaak is dat van drie tot ongeveer zes uur 's middags en 's avonds van zeven tot negen uur. Van die vijf uren moet je uitzoeken welke voor jou de meeste geschikte uren zijn.

Pas als je weet HOE je gaat studeren, kun je ermee beginnen. Werk nooit in het wilde weg, maar neem ruim de tijd voor je planning.

Bij van buiten leren van woordjes en formules of van wat dan ook, is het belangrijk dat je afwisselt. Je kunt je beter drie keer over 5 of 10 minuten goed concentreren, dan dat je alles ineens probeert. Of anders gezegd: drie keer 5 minuten of drie keer 10 minuten geeft een beter leerresultaat dan 15 minuten of 30 minuten achter elkaar.

Ook moet je bij woordjes en idioom niet steeds in dezelfde volgorde leren. Verder moet je van die woorden of dat idioom, dat voor jou moeilijk is, een apart rijtje maken; je krijgt dan een lijst met voor jou moeilijke dingen.

Formules voor wis-, natuur- en scheikunde moet je regelmatig opschrijven. Probeer eerst goed te begrijpen hoe die bepaalde formule ontstaan is, voor dat je hem - door regelmatig op te schrijven - van buiten leert.

Moet je hele stukken van buiten kennen voor bijvoorbeeld geschiedenis, aardrijkskunde of biologie, zorg dan dat je steeds het voornaamste van een alinea bij elkaar zet; probeer dan in je aantekeningen een logische lijn te vinden; wees bij je aantekeningen niet te gauw tevreden, gebruik veel kladpapier.

Bij huiswerk dat valt onder 'toepassen', moet je eerst nagaan, of je de uitleg van de nieuwe stof in de les - met behulp van je aantekeningen - zelf kunt reconstrueren. Voordat je met de opgaven begint, maak je met je boek en met je aantekeningen nog eens een keer hetzelfde wat in de les is uitgelegd. (Voor het maken van de aantekeningen zelf geldt het volgende: je moet overnemen wat de docent op het bord als aantekening geeft; schrijft de docent niets op het bord, dan zegt hij zeker 2 of 3 keer wat belangrijk is; jij moet dat dan opschrijven in je schrift. Het beste is daarover met je docent te spreken.)

Een belangrijke vraag die je jezelf kunt stellen bij het leren toepassen van nieuwe kennis, is deze: hoe lijkt dit probleem op het probleem dat in de klas aan de orde kwam? Het antwoord op die vraag is vaak ook de oplossing van het probleem.

Bij "leren-toepassen" is het goed als je je realiseert, dat bij wiskunde en andere exacte vakken het veelal een kwestie van veel doen is. Oefenen is hier het belangrijkste.

Als het gaat over voorbereiden van nieuwe leerstof, dan moet je jezelf leren om vragen te stellen over de stof, zoals: hoe sluit deze stof aan bij de vorige; waar lijkt deze stof op; wie heeft ermee te maken; voor wie is het belangrijk; wat kun je ermee doen; wat is het belangrijkste onderdeel hiervan, etc. De docent kan je bij het opgeven van dit soort huiswerk heel goed helpen. Hij moet dan aangeven welke vragen jij moet proberen te beantwoorden. Op die manier kom je dan goed voorbereid in de volgende les.

Studeren? Huiswerk?

Deze bladzijde is geschreven voor leerlingen, voor leraren en voor ouders. Hij gaat helemaal over (leren) studeren. Maar dan nog staat er niet alles op wat er over (leren) studeren te vertellen valt.

Aan het begin van het schooljaar is iedereen nog vol goede moed en wil iedereen er het beste van maken. Maar er zijn een heleboel mensen die niet weten, hoe ze dat moeten doen. Je kunt dat goed lezen in het stukje dat hierbij ook afgedrukt staat; daar staat in dat het nut van huiswerk maken betwijfeld wordt. Het is nu de bedoeling dat leerlingen, leraren en ouders na lezing van deze bladzijde zeggen: „Ik doe het misschien nog niet 100% goed, maar toch wel een beetje beter dan eerst."

Soorten huiswerk

Je kunt - grofweg gesproken - drie soorten huiswerk onderscheiden. Dat zijn: **van buiten leren, toepassen en voorbereiden.**

VAN BUITEN LEREN

Zowel leerlingen als leraren zijn het er over eens dat bepaalde zaken domweg van buiten geleerd moeten worden. Je kunt onmogelijk een vreemde taal goed leren, als je geen woordjes en idioom van buiten leert. En zelfs leerlingen met een helder en vlug verstand moeten daarvoor werken.

Van buiten leren geldt ook voor formules bij wis-, natuur- of scheikunde, bij namen, jaartallen en de loop der gebeurtenissen bij geschiedenis, of hoe iets in elkaar zit bij aardrijkskunde en biologie; kortom bij alle vakken is er wel iets wat je domweg van buiten moet knallen.

Je moet wel steeds weten/begrijpen, WAAROM je een bepaald iets van buiten moet leren. Leerlingen hebben er recht op dat te weten; en leraren zijn dus verplicht dat uit te leggen. Als een leraar geen antwoord weet op een desbetreffende vraag van een leerling of alleen maar zegt: "omdat ik het zeg", geeft hij niet het goede antwoord. Daarnaast moeten leerlingen natuurlijk niet naar een bekende weg vragen!

TOEPASSEN

Veel huiswerk controleert of begrepen is wat in de les is uitgelegd. Iedere leerling kent die lessen wel, waarin een docent een nieuw stuk leerstof, een nieuwe som of iets dergelijks naar voren brengt. Je kunt dat ook aan het gedrag van de leerlingen-in-de-les afleiden; meestal wordt er dan heel goed opgelet.

Maar vaak denken leerlingen dat luisteren alléén al voldoende is. Dat is echt fout gedacht. Want in zo'n uitlegles moet je naast luisteren ook en vooral aantekeningen maken. Pas dan kun je thuis echt oefenen. Het doel van het huiswerk dat bij 'toepassen' hoort, is nagaan of je de stof n.a.v. je aantekeningen kunt maken. Daarnaast kan de docent bij huiswerkcontrole uit de reactie van zijn leerlingen afleiden, of hij alles goed heeft uitgelegd.

VOORBEREIDEN

Leerlingen denken vaak dat alleen leraren hun lessen moeten voorbereiden. Dat is niet waar. Voor bepaalde stukken leerstof moeten leerlingen thuis al een beetje kennis gemaakt hebben met die stof. Al begrijpen leerlingen dan niet alles wat er staat, ze zijn toch wel een beetje voorbereid om in de les de uitleg beter te begrijpen. Ook kan door een goede voorbereiding een leerling aan zijn docent goede vragen stellen over de nieuwe stof.

Op deze bladzijde praten we over SOORTEN HUISWERK; over DE FUNCTIE VAN HUISWERK, over DE MANIER VAN HUISWERK MAKEN, over DE CONTROLE VAN HUISWERK en tenslotte over TIPS VOOR LEERLINGEN, LERAREN EN OUDERS.

De functie van huiswerk

Van de drie hier genoemde soorten huiswerk kun je je afvragen, wat van elk afzonderlijk de bedoeling is.

* Bij **van buiten leren** is dat vermeerdering of uitbreiding van de actieve kennis;

* **Bij toepassen gaat het erom dat leerlingen een nieuw begrip of een nieuw stuk leerstof verwerken en ermee leren omgaan;**

* **Bij voorbereiden** wordt een probleem bij leerlingen geïntroduceerd en kunnen zij (door ervan en erover te lezen) zelf de vragen opsporen die met dat nieuwe onderwerp te maken hebben.

Iedereen die hierover nadenkt, komt al gauw met de vraag, waarom het soms dan toch zo moeilijk gaat. Het antwoord is dat leraren niet altijd even duidelijk zijn in hun instructie. Vaak weten leerlingen niet wat voor soort huiswerk van hen verwacht wordt.

Dat komt, omdat het huiswerk te laat wordt opgegeven (de les is afgelopen; de bel is gegaan; de leraar zegt nog gauw even wat er gedaan moet worden voor de volgende keer.)

Een andere reden is: op één en dezelfde school worden zo veel verschillende woorden gebruikt voor wat leerlingen thuis moeten doen. Ze moeten: **leren, prepareren, kennen, maken, doorlezen, voorbereiden, of oefenen.** Of ze moeten zich voorbereiden op: een **proefwerk, een repetitie, een overhoring, schriftelijk werk, een schriftelijke controle, een tentamen, een gecoördineerd proefwerk,** etc. etc. Dat alles schept verwarring.

Als de functie/de bedoeling van het huiswerk steeds voor iedere leerling duidelijk is, dan wordt huiswerk maken gemakkelijker. Het zou daarnaast plezierig zijn als op iedere school alle leraren met eenzèlfde woord ook hetzelfde zouden bedoelen.

Als het dan nog allemaal misgaat, dan kan een leerling misschien ook zelf tot de ontdekking komen, dat een bepaalde school voor hem niet de meest geschikte is.

CREATIVITEIT LEERLINGEN VOLGENS ONDERZOEK TE WEINIG GESTIMULEERD

Nut huiswerk voor leerproces betwijfeld

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG — Veel scholieren besteden veel meer tijd aan het maken van huiswerk dan hun leerkrachten denken en redelijk vinden. Of het maken van huiswerk nuttig is voor het leerproces is zeer de vraag. Dat komt onder meer doordat leraren het huiswerk vaak zonder toelichting opgeven, zodat de leerlingen veelal niet goed weten wat van hen wordt verwacht. Verder zijn de opgegeven taken doorgaans saai en stimuleren ze de eigen creativiteit van de leerlingen niet.

Tot deze conclusies komen de Leidse psychologen N. Neuwahl en P. van den Bogaart op grond van eigen onderzoek en een literatuurstudie. De onderzoekers, die zijn verbonden aan de vakgroep Ontwikkelingspsychologie van de Rijksuniversiteit in Leiden, publiceren hun bevindingen in het juli-augustus nummer van het maandblad Pedagogische Studiën.

Huiswerk en de moeilijkheden die de leerlingen daarmee hebben zijn tot dusver nauwelijks onderzocht, in Nederland niet en in het buitenland evenmin, aldus Neuwahl en Van den Bogaart. Ze citeren een Engelse onderzoeker, die in 1978 het huiswerk vergeleek met seks aan het eind van de vorige eeuw. Hij schreef: „Het is iets dat iedereen doet, maar waar niemand over praat. Nauwkeuriger gezegd: onderwijsspecialisten praten er niet over, leerlingen en ouders wel."

Het schaarse onderzoek uit de beide Duitslanden en Rusland spoort met de ervaringen van Leidse onderzoekers. Huiswerk wordt meestal aan het eind van de les opgegeven, in de helft van de gevallen nadat de bel al is gegaan.

Uitleg over de manier waarop het huiswerk het best kan worden gemaakt, of wat er precies van de leerling wordt verwacht, wordt nauwelijks gegeven. Al het huiswerk wordt klassikaal opgegeven en bij het nakijken of overhoren ervan wordt zelden aandacht besteed aan de individuele leerling en zijn fouten.

De leraren komen meestel wel terug op het gemaakte huiswerk. Dat is ook een belangrijke aansporing voor de leerlingen om dat huiswerk ook te maken. Als er niet wordt overhoord maken de leerlingen ook geen huiswerk, ook niet als van te voren bekend is wie een beurt zullen krijgen.

Verschillen

Alle onderzoeken en ervaringen van de auteurs leiden, met alle verschillen, tot enkele algemene conclusies. De tijd die leerlingen, zelfs in dezelfde klas, aan huiswerk besteden verschilt sterk, maar in elk geval onderschatten de leraren die tijd. Overigens ervaren de leerlingen zelf het huiswerk doorgaans niet als een te grote belasting. Meisjes besteden meer tijd aan het huiswerk dan jongens en ervaren het minder als een belasting.

De Leidse onderzoekers stellen vast dat veel leerlingen moeite hebben zich te concentreren op hun huiswerk. In veertig percent van de gevallen komt dat doordat de leerlingen het huiswerk vervelend, moeilijk of veel vinden. Ze komen dan ook met de aanbeveling dat leerkrachten zo min mogelijk overbodig huiswerk moeten opgeven. Huiswerk moet noodzakelijk zijn voor het leerproces en de leerlingen moeten inzien waarom het nodig is. De leraar zou bijvoorbeeld kunnen aankondigen wat er in de volgende lees behandeld wordt.

Ook moet de leerkracht duidelijk maken welke eisen worden gesteld. Met name bij leerwerk weten veel leerlingen niet wanneer ze genoeg hebben gedaan. Ook moet de leraar zeggen welke studiemethoden van nut zijn, welke moeilijkheden te verwachten zijn en hoe die kunnen worden opgelost.

*** De aanleiding tot deze pagina was een artikel in De Volkskrant.**

Tips voor leerlingen, ouders en docenten

LEERLINGEN

* maak altijd een schema voor een dag, een week of een bepaalde periode, en houd dat schema per dag bij.
* studeer op een rustige plaats; zet de radio niet aan, als je daardoor wordt afgeleid.
* studeer niet, als je pas gegeten hebt.
* studeer niet te lang achter elkaar. Werk met blokken van maximaal 1 1/2 uur. Neem dan een kleine pauze voor een glas water, een kop thee of iets dergelijks. (10 minuten pauze is lang genoeg).
* begin met een vak dat je leuk vindt, om 'erin' te komen.
* wissel leer- en maakwerk met elkaar af.
* probeer het studeren van 2 verschillende talen achter elkaar te vermijden.
* heb niet te snel medelijden met jezelf, als het allemaal niet zo wil vlotten.
* studeer actief; dat betekent dat je nagaat, of het huiswerk dat je gaat maken leerwerk is, of oefenwerk of voorbereidingswerk; realiseer je steeds waarmee je bezig bent en wat je ermee kunt doen.
* ga op tijd naar bed.
* zorg voor regelmaat in je dagorde.
* als je een t.v. -freak bent, besteed dan extra zorg aan je planning.

OUDERS

* wees geïnteresseerd in het werk van uw kinderen. Als ze over school of over hun huiswerk vertellen, laat dan merken dat U aandachtig naar hen luistert.
* wees niet te belerend, want dan zegt U alleen maar hoe U het zou doen, maar U bent uw kind niet! Als uw kind raad wil hebben, dan zal hij daar echt wel om vragen.
* luister naar uw kind, als hij vertelt hoe hij van plan is te werken; geef hem kans om zichzelf te zijn.
* controleer uw kind, maar doe dat niet constant; niemand vindt het fijn om constant op de vingers gekeken te worden.
* informeer regelmatig naar de resultaten van uw kind; wordt niet meteen boos, als een cijfer tegenvalt, maar vraag liever hoe dat komt en wat er **volgens uw kind** aan gedaan moet worden.
* bied uw kind hulp aan voor het controleren van zijn huiswerk, maar dring uzelf niet op.
* maak kennis met zoveel mogelijk docenten van uw zoon of dochter; lees daartoe de uitnodigingen van school voor ouderavonden. Wacht niet met naar school/naar de docenten gaan tot het slecht gaat; daar heeft geen mens wat aan.
* zorg voor regelmaat in het huishouden.

DOCENTEN

* zorg voor 'aantekeningen-op-het-bord' of dicteer wat leerlingen moeten opschrijven.
* geef duidelijke instructie over het te maken huiswerk.
* wacht niet met opgeven van huiswerk tot de bel gaat.
* geef huiswerk dat zinvol is en dat de leerlingen uitdaagt.
* houd u aan (opgelegde) afspraken; als U zegt te zullen controleren (via overhoring of proefwerk), moet U dat ook doen; voor leerlingen is het verschrikkelijk voor niets te hebben gestudeerd.
* informeer en controleer altijd aan het begin van een les hoe het met opgegeven huiswerk is gegaan.
* maak, als leerlingen om uitleg vragen, geen domme opmerkingen als 'een leerling van schooltype X moet dat toch kunnen begrijpen.' Een leerling wil - net als U - graag serieus genomen worden.
* zorg voor een herkenbaar lespatroon.

De controle van huiswerk

Er zijn twee huiswerkcontroles. De ene controle vindt thuis plaats; de andere op school.

Thuis controleer je (laat je je overhoren) om na te gaan of je goed gewerkt hebt. Je broer of je zuster, een van je ouders kan je daarbij reuze goed helpen.

In feite betekent deze controle, dat je je huiswerk in het kort nog een keertje overdoet. Je bent aan het herhalen, en herhaling - iedereen weet dat - is de beste leermeester.

Het is heel goed, als je alle huiswerk steeds een paar keer doet. Je hoeft daarvoor niet altijd je boeken open te slaan; je moet proberen de leerstof in je geheugen terug te roepen; dan ga je na of je alles nog weet, en alleen wat je niet weet, zoek je op.

De controle op school is een andere vorm van controle. Soms geschiedt die controle steeksproefsgewijs; andere keren gebeurt dat klassikaal met een overhoring of een proefwerk.

De controle op school levert vaak een cijfer op. Als je weet dat er gecontroleerd wordt voor een cijfer, moet je wel weten WAT en HOE er gecontroleerd wordt. De docent moet daarom dan ook VAN TE VOREN vertellen WAT hij van jou verwacht. Pas dan kun jij als leerling goed leren, en de docent heeft dan minder moeite met het nakijken.

Zorg er wel voor - als er cijfers te verdienen zijn - dat je die resultaten opschrift in je agenda. Je weet dan steeds HOE je er voor een bepaald vak voorstaat. Je kunt daarmee rekening houden, als je je studieplanning aan het maken bent!

Er valt nog veel meer te vertellen over goed en regelmatig leren. Het is goed als leerlingen en leraren daarover samen afspraken maken. De tijd die daaraan besteed wordt, wordt later zeker terugverdiend!

En over studietijd? In het begin van het schooljaar valt dat allemaal wel mee. Daarna moeten de lagere klassen rekening houden met 1 1/2 à 2 uur per dag, terwijl de hogere klassen soms wel aan 3 tot 4 uur per dag zitten. In beide gevallen is daarom een goede planning meer dan gewenst.

Voor het overige: er zijn nog zoveel dingen te zeggen, en misschien ook nog zoveel dingen te vragen, dat daar een andere keer aandacht aan besteed moet worden.

ALPHONS GRAAFSMA